In statuam Daphne Bernini.

Quisquis amans sequitur fugitive corpora forme
frondes manus implet. Baccas seu carpit amaras.

Maphaeus Barberinus

Traduction

Amans qui poursuivez d'une course legere
La Beauté passagere
considerez ces fueilles et ces bois
voyez ce qu'il produit, goutez en l'amertume
ces fueilles vont tomber et le temps les consume
Tel deviendra l'object dont vous avez fait choix

Tanchou

MAPHAEI
S. R. E.
CARD. BARBERINI
NVNC
VRBANI PP. VIII.
POEMATA.

Eminent^{mi} Card^{lis} Francisci Barberini munere
A.° 1638.
Josephus Maria Suares Episcopus Vasionen.
obtinet

Imprimatur, Si videbitur Reu.mo P.Mag.Sac.Pal.Apoſt.
I. B. Epiſc. Camer. Viceſg.

Imprimatur.
Fr. Nicolaus Riccardius Sacri Pal. Apoſt. Ord. Prædic.

MAPHAEI S.R.E. CARD. BARBERINI NVNC VRBANI PP. VIII. POEMATA



Eq.s Io. Laurenti.s Bernin.s delin. *F. Gr. incid.*

Digitized by the Internet Archive
in 2016

https://archive.org/details/maphaeisrecardba00urba

Illluſtriſſimo atque Excellentiſſimo

VRBIS PRÆFECTO

PRINCIPI PRAENESTINORVM

TADDÆO BARBERINO

Summo rei militaris in Pontificia ditione Gubernatori.

ANDREAS BROGIOTTVS F.

NACTVS ſum aliquando viam, Excellentiſſime Princeps, qua tibi quoque probare poſſim officium meum reliquo Barberinorum nomini iam probatum, & ſpectatum, vt puto, ſatis. Beatiſſimi Patrui tui quem vides liber, auctior factus & amplior, auget mihi debitionem obſequij; dum delatus ad characteres & typos meos, recudendus iterum eſt, & orbi terrarum impartiendus. Quippè toties in lucem datus, totieſque reproductus in publicum, magis ſemper ac magis quotidie placet, ipſaque gentium omnium acclamatione repoſcitur. Nihil hic ego ad aucupium gratiæ dico, cum nulla mihi ad commendationem operis facultas ac ſcientia ſit, & Auctor ipſe facile ſe laudari non patiatur. Sed quod proprie mearum eſt partium, atque ad me potiſſimum attinet, id equidem dico, planeque profiteor; cupere me tàm amplam occaſionem fieri lucrum

& compendium meum; cum in noua huius editione voluminis id mihi ſuppetere videam, quod tuo delatum & dicatum nomini, tibi non gratiſſimum & exoptatiſſimum eſſe non poſſit. Quod enim tibi munus à me gratius offerri queat, quàm domeſticum hoc, tibique notiſſimum Carmen, quo non ſolum vniuerſim omnibus, ſed tibi præcipuè inſtitutiones, & præcepta recte viuendi traduntur? Homerum vnà cum pugione ſub puluino conditum ſemper habebat Alexander, quem propterea militię viaticum appellabat. Idoneum ſane de carmine illo tam ſalutari iudicium. Sed hoc tanto tibi carius erit, tantoque ſalutarius à te iudicabitur, quanto diſtant caducis æterna, & bona animi commoda corporis antecellunt. Hoc igitur Excellentiſſime Princeps à me munus habe: tibique non modo propter auctorem operis, ſed ob animi mei ſimplicitatem eſſe iucundiſſimum aliqua ſignificatione confirma; vt in eorum numero me confirmatum exiſtimem, qui tamquam iure nexi, mancipioque ſunt tui.

AD

AD LECTOREM.

CVM aſsiduis multorum votis hæc poëmata expeterentur, neque exemplaria ſuppeterent, typis Reu. Cam. Apoſtolicæ recuſa in lucem rurſus edere volui. Prodit ergo hæc impreſsio non ſolum nouis characteribus elegantius adornata, ſed & correcta diligentius, & multo auctior. Tu affectum ſtudiumque meum, quo publico conſulere commodo propoſui, boni conſule.

SVper præſentium operum editione, fuit conceſſum Breue per S.D.N. Vrbanum Papam VIII. Andreæ Brogiotto Typographiæ Apoſtolicæ Præfecto, prohibens, ne quis per viginti annorum ſpatium dicta opera imprimere, aut vendere quoquomodo præſumat, abſque ipſius Andreæ licentia, ſub cenſuris, & pœnis in dicto Breui contentis ſub Datum Romæ apud S. Petrum die 30. Ianuarij 1631. Pontif. anno 8.

IN-

INDEX POEMATVM.

Aſteriſco denotantur, quæ editioni huic accedunt.

POESIS probis & pijs ornata documentis primæuo decori reſtituenda.
Quærentem viridi præcingere tempora lauro. pag. 1

Paraphraſis in Canticum Moyſis: Cantemus Domino, &c.
Gloriam cæli Domino canamus. 7

Paraphraſis in Canticum Moyſis: Audite cæli quæ loquor, &c.
Terra meas audi voces, audite loquentem, 11

Paraphraſis in Canticum Annæ: Exultauit cor meum, &c.
O quam lætitiam mens mea percipit. 19

Paraphraſis in Pſalmum primum: Beatus vir, qui non abijt, &c.
O ter beatus, qui fugit integer. 23

Paraphraſis in Pſalmum CXVI. Laudate Dominum omnes gentes, &c.
Laudate Regem ſiderum. 25

Paraphraſis in Pſalmum CXXXVI. Super flumina, &c.
Sedimus in ripis flentes, Babylonis ad amnem. 25

* Paraphraſis in Pſalmum CXLVII. Lauda Ieruſalem, &c.
Plaude Sion Cæli Domino. 27

Paraphraſis in Canticum Ezechiæ: Ego dixi, &c.
In medio vitæ curſu mea deficit ætas. 29

Paraphraſis in Canticum Iſaiæ: Confitebor tibi Domine, &c.
Faſſus potentem dexteram, rex cælitum. 33

Paraphraſis in Canticum Habacuc: Domine audiui, &c.
Quæ pater omnipotens olim promiſſa dediſti. 35

Paraphraſis in Canticum trium puerorum: Benedictus es Domine, &c.
Te rerum Dominum, te Deus Iſaci. 39

Paraphraſis in Canticum B. MARIÆ Virginis: Magnificat anima mea Dominũ, &c.
Ad aſtra regem cælitum. 43

Paraphraſis in Canticum Zachariæ; Benedictus Dominus Deus, &c.
Iſacidùm Dominum ſacro vox conſona plectro. 45

Paraphraſis in Canticum Simeonis: Nunc dimittis, &c.
Nunc tuo, iuxta tua dicta, ſeruo. 47

Paraphraſis in hymnum SS. Ambroſij & Auguſtini: Te Deum laudamus, &c.
Laudamus omnes te Deum, te ſiderum. 49

Hymnus

Hymnus ad Deum
Arbiter omnipotens, rerum ſuprema poteſtas. 52

In Chriſti Domini Natalem diem.
Naſceris alme Puer gelidæ ſub tempora brumæ. 58

Chriſti Domini mox morituri cum Beatiſſima MARIA Matre colloquium.
Inſtat, ſacra Parens, temporis vltimum. 59

* De Chriſto Cruci affixo, & ad eum preces.
Dum Crucis affixus pendes in ſtipite IESV. 60

Ad Diuinum Spiritum Hymnus.
Spiritus Superùm decus. 61

De S. Ioanne Baptiſta Ode.
Inuecta bigis Cynthia, candido. 63

De S. Maria Magdalena Ode.
Innixa pennis verſicoloribus. 68

De S. Laurentio Ode.
Ibera tellus, Auſtrio. 74

De S. Ludouico Rege Galliarum Ode.
Obiectu gemini maris. 80

Hymnus in S. Martinam.
Martinæ celebri plaudite nomini. 87

In S. Bibianæ feſtum diem.
Flos ò Quiritum candide Virginum. 88

De S. Eliſabetha Luſitaniæ Regina Hymnus.
Domare cordis impetus Eliſabeth. 90

De eadem Hymnus.
Opus decuſque regium reliqueras. 90

* In ſuo Natali die Deo benefactori gratiarum actio.
Quà Deus micantia. 91

Animus reſipiſcens Chriſtum paſſum meditando.
Aduenit hora, quæ ſalutem deferens. 93

* Abdicantis ſe ab humanis ad Deum conuerſio.
Superùm Rex gemebundo precor ore. 94

* Aſperſione ſacri cineris excitatus implorat opē Chriſti ad eius ſectanda veſtigia.
Puluere dum Sacerdos. 95

Pœnitens.
Sepultus alta criminum caligine. 96

Circæi poculi alexipharmacum.
Inſertæ vario nitore gemmæ. 98

Vexil-

Vexillum Caritatis ad Nicolaum Barberinum germanum fratrem; in illa verba Iob: Militia eſt vita hominis ſuper terram.
Quod dixi ſemel, hæreat repoſtum. 101

Ad Ioannem Donatum fratrem. Inanis eruditio ſine pietate.
Aſſueſcit teneris agens ab annis. 103

Vanitatis fuga, æternitatis amor.
Amica veris aura, frigus aeris. 105

In illa verba S. Auguſtini: Inquietum eſt cor meum, donec veniat ad te Deus.
Aurum & voluptas auida corda non explent. 106

Via perditionis prona, ſalutis ardua.
Seruare tutam cordis innocentiam. 107

Vera ſapientia mortis meditatio.
Mundi machina fertur ad ſupremum. 109

Perturbatus animi praui motus, placida recti quies.
Liberè vagans per agros quo pauore concutit, 110

Veritati calumnia ſuccumbit.
Feruidi cordis tumultus ira, & æmulatio. 112

Felicitatis humanæ fuga, cæleſtis adeptio.
Prætereunt anni, celeri pede labitur ætas. 113

* Solum ſecura mens, quæ fidit Deo.
Vitæ qui fragilis bona. 118

* Æternæ ſalutis meditatio, & adeptio à Deo ſtudiosè poſtulanda.
Nox fugat atra diem, ſolis lux aurea noctem. 120

Ad Alexandrum fratrem. qua ratione prauus animi affectus fugiendus,& curãdus.
Eſt operæ pretium vexari febre timenti. 122

* Ad Ioan. Donatum fratrem: danda philoſophiæ opera, vt ſternat viam ad Dei meditationem.
Quod teneris annis oculorum morbus ademit. 124

Ad Franciſcum Barberinum fratris filium.
Inclyta quos virtus iugi quæſita labore. 127

Antonio Caroli fratris filio: Virum grauem quatenus poëſi deceat operam dare.
Pieridum Antoni cultor, ſacrique Lycei. 129

Laurentium Magalottum vtriuſque ſignaturæ Referendarium ruſticatum inuitat.
Arua madent pluuijs, & amabilis aura calores. 132

Ad Thadæum Barberinum fratris filium. In illa verba Oſeæ Cap. xiij. Perditio tua Iſrael, tantummodo in me auxilium tuum.
Corporeo vinctus nexu dum ſpiritus artus. 137

Alexander Ecloga.
Quæ ſolita es pecudes inter frondentis in vmbra. 140

Iulus

Iulus Ecloga.
Infelix Galatea vagas Minionis ad vndas. 143

* Nobilitas, opes, dignitas & potentia abſque virtute parui facienda.
Subiectus nulli naturæ munere quiſque 146

Ad Vrbem Romam in obitu Alex. Farneſij S. R. E. Card.
Quid fles purpurei decus Senatus. 152

Ad gratulationem Antonij Gigantis reſponſio nomine Dioniſij Rattæ in numerum Romanæ Rotæ Auditorum nuper adſcripti.
Quod Patrum Pater omnium ſupremus. 153

Ad Virginium Cæſarinum, Cæſarini Ducis fratrem. Ruſticari, curas ac ſtudium intermittere, verum valetudinis præſidium.
Virgini, decus eruditiorum. 154

Non celebranda ſolum, ſed colenda virtus.
Virtutem meritis ad aſtra tollis. 156

De obitu Card. Paleotti, ad Antonium Gigantem eius familiarem.
Dum, mi docte Gigas, te prope mœnia. 157

Ruris Laudes.
Ab Vrbe rura nos vocant ad otium. 158

Ad Bernardinum Capponium.
En pater autumnus, redimitus pulchra racemis. 160

In fontem miri artificij Epigramma.
Largior anguſta primùm defertur in auras. 163

De fonte Pontificio Nauis effigiem habente
Bellica Pontificum non fundit machina flammas. 163

De Vlyſſis Aldobrandi libris.
Multiplices rerum formas, quas pontus, & æther. 163

In Pontici auaritiam.
Vt parcas opibus, tibi quid non parcis? an vmquam. 164

Ad Aurelium Vrſum.
Allicis Aureli mentes; ſeu ruſtica pangis. 164

In maledicum, qui in Vrbis Romæ nomen impiè luſit.
Cum Romam nequeas (quod aues) euertere, nomen. 164

De eodem nomine.
Roma, ſibi quondam quæ robore ſubdidit orbem. 165

De Sole, & Ape.
Luce fugat tenebras, cera dum veſtit ab igne: 165

De pronubo Deiparæ Virginis annulo, qui Peruſiæ religioſiſſimè aſſeruatur.
Imbriferis arcus fulgens in nubibus orbem. 165

De

De Sancto Petro.
Sæuitiam vultu ſpirans in ſtipite tortor. 166
De Sancto Paulo.
E cælo tibi Paule lux refulſit. 166
De Sancta Martina Epigramma.
Martinæ ſacri cineres, quos condidit olim. 167
De nece Reginæ Scotiæ.
Te quamquam immeritam ferit, ò Regina, ſecuris. 168
De Sancto Carolo Borromæo, & duobus Cardinalibus à Montepolitiano, Nobilio & Bellarminio.
Hæc vitæ innocuæ ſpecimen fert omnibus ætas. 168
In pios affectus Angeli Grilli Abbatis.
Demulcent animos, ſacro quæ carmina plectro. 169
Ad Sereniſſimum Ducem Alexandrum Farneſium, de victoria Belgica.
Sub duce Roma tua cecidit bis Belga: reſumpſit. 169
De picturis Guidonis Rhæni in ſacello Exquilino S. D. N. Pauli V.
Vt trahit, vt retinet, defixaque lumina fallit. 170
Draco æreus in fronte laureti, in viridario Card. Burgheſij.
Non ſedeo cuſtos, adſto venientibus hoſpes. 170
In Pyrrhum Muſicum.
Vt vario chordas percurris pollicis ictu? 171
In certamen muſicum.
Vt trahit intentas, vt mulcet Ariſtius aures? 171
Ad Vlyſſem Aldobrandum, de eius admirabili rerum naturalium promptuario.
Quæ maris & terræ peragrauit & aeris oras. 171
Ad Auguſtinum Nerum Porciliani Dominum in flore ætatis extinctum.
Effera mors Floræ paſſim bacchata per Vrbem. 172
*Epitaphium læctiſſimæ mulieris.
Vt canis Icarij feruenti decolor æſtu. 172
De Attilio Regulo.
Ambigis an patriæ maior ſit cura ſalutis. 173
De Amphinomi & Anaphi Siculorum fratrum erga parentes pietate.
Dum geminans flammam ſolito furit acrius Aetna. 173
In L. Varenum & T. Pulſionem I. Cæſaris milites.
Cæſaris obſeſſos pedites equitumquè cohortes. 174
De ſtatua Niobes in hortis Mediceis.
Bis ſeptem Niobe natis orbataquè caro. 175

Ad

Ad Ioannem Pellicanum Senatorem Vrbis in Petri Victorij librum de cultura olearum.
Hunc Pelicane Petri ſumma ſcriptum arte libellum. 175
Ex Græco Anacreontis epigramma.
Bos cornu, pedibus ſonipes, rictuquè leones. 176
De ſtatua Dianæ dormientis ad fontem.
Per ſiluas iaculis nuper, curſuquè Diana. 176
Ad Clementem VIII. de tabulario Pontificio in arce Adriana.
Hoc nos Scripta loco dubios contemnere caſus. 177
Ad M. Antonium Roſſium, eximium ſcriptorem.
Vt variè formata ſuos tua littera tractus. 177
Monomachia terreni ac cæleſtis amoris.
Quam duris animum curis dolor intimus angit. 178
In miram huius ſæculi hyemali tempore florum varietatem.
Veris opes varios flores mirata ſuperbit. 178
* Duodecim Cæſares.
Eximium ſceptris quiſquis meditaris honorem. 179
* In illud ſeptuageſimiquinti Pſalmi &c. *Epigramma Græcum.* 182
Idem ex Græco.
Quàm fallax eſt ſpes hominum, quàm vana voluptas? 182
In Sanctum Leonem Tertium, *Epigramma Græcum.* 183
Idem ex Græco.
Quæ mare, quæ terras pernici tranſuolat ala. 184
In Sancti Sebaſtiani imaginem, *Epigramma Græcum.* 184
Idem ex Græco.
Depictus CHRISTI miles, quem ſpicula figunt. 185
In ornatum mulierum damnatum, *Epigramma Græcum.* 186
Idem ex Græco.
Quid pulchram medicas faciem, collumquè lapillis. 186
De Vlyſſis Aldobrandi libris & mirabilium naturæ operum promptuario, *Epigramma Græcum.* 187
Idem ex Græco.
Non Aldobrandum noſces ab imagine ſolùm. 188
Diſtichon Auſonij Græcè tranſlatum.
Infelix Dido nulli benè nupta marito. 188
In Roſam, *Epigramma Græcum.* 189
Idem ex Græco.
Ingenitas quæ pandit opes, & odore ſuperbit. 189
In linguam Græcam, *Epigramma Græcum.* 190

Idem ex Græco.
Cognita cui Græcæ diues ſit copia linguæ. 190

Ad Clementem VIII. Pontificem Maximum leuamen podagræ.
Sirius ſæuit canis, æſtuanſque. 191

Inexplebilis mortalium cupiditas pietate temperanda.
Vitæ breuem mortalibus. 192

Ad Petrum Card. Aldobrandinum Ferraria recepta.
Inſanienti cùm quatit impetu. 194

Ad Franciſcum Caroli fratris filium exhortatio ad virtutem.
Ingreſſe pubis limina lubricis. 197

Ad R. P. Antonium Barberinum fratrem amantiſſimum, ex debellato corpore mentem in cælum rapi.
Pars hominis deducta putri telluris ab aluo. 200

Sapientis pia Senis cogitatio.
Aufugit autumnus, mœrens humus alget, arborumque. 202

Ad Carolum fratrem, Philautia fugienda.
Quam pulchra blandè ſenſibus ingerunt. 203

Pax Allobrogica.
Mentis verendum non acie minus. 205

In opus Roberti Belarmini S. R. E. Cardinalis de Aſcenſione mentis in Deum.
Summi decora dum ſpecie boni. 208

Ad Io. Ciampolum: eius erga virtutem ſtudium laudat.
Aureo virtus ſolio decora. 210

Ad Io. Baptiſtam Strozzam. eius laudat animum æternitatis inhiantem bonis, & & humana faſtidientem.
Curis ſolutum ruris in otio. 212

Ad Gabrielem Chiabreram; Carmina virtuti parere immortalitatem.
Non cuſpis enſis, ſceptraque regia. 213

Ad Flaminium Figliuccium reſponſio ad laudes ſibi carmine attributas.
Vt blanda flores floribus implicat. 215

Ad Aurelium Vrſum. Alexandros Farneſios, alterum belli, alterum pacis artibus inclytum, celebrandos proponit.
Iam ſat decoris marmore fontibus. 217

Pugna Carnis & Spiritus: in illa verba S. Pauli: Caro concupiſcit aduerſus ſpiritum, ſpiritus autem aduerſus carnem.
Mortalis vitæ varias dum Spiritus inter. 219

Adulatio pernicioſa.
Cum Luna cælo fulget, & auream. 221

Pauci pietatis veri cultores.
Quam paucos probitas, & ſtudium recti habet aſſeclas. 224

Recti ſtudium & vera pietas non ſolum colenda, ſed etiam cum vitæ diſcrimine propugnanda.
Integra mens æqui numquam de tramite flectens. 225

In Torporem.
Lacte manantes fluuios canoro. 226

Ad animi prauis affectibus inhærentem.
Quid luxu faſtuquè tumes, & auarus aceruas. 228

* Contritionis à Deo donum petit.
Quis iuges oculis lachrymas, riuumquè fluentem. 231

* Proſopopeia B. M. Magdalenæ peccatorem docentis pœnitere.
Somnia ſectanti, vanæquè cupidinis vmbras. 233

Facilior via virtutis quam voluptatis.
Ardua quæ ſacram virtutis ducit ad ædem. 235

Pro aduerſitatibus arcendis Hymnus ad Deum.
Vrbes dira per Italas. 237

Adhortatio ad bellum ſacrum.
Vidimus Italiæ campos feralibus armis. 240



POESIS
PROBIS ET PIIS
ORNATA DOCVMENTIS
Primæuo decori reſtituenda.

QVAERENTEM viridi præcingere tempora lauro,
Labraquè Pegaſei tingere fontis aqua
Me vocat antiquo ſpoliata decore Poëſis,
Sequè ſacra formæ luce carere dolet.
Quæ loquitur, tacito mecum ſub pectore voluo,
Lapſaquè ſic recolens tempora iure queror:
Cùm viguit morum probitas, ſtudiumquè pudoris,
Admiſit Pindi nil, niſi caſta, chorus.
Priſca nouem Muſas ætas in vertice montis
Frondiferum lauris incoluiſſe nemus;
Has inter finxit modulantem carmina Phœbum,
Et blandam digitis increpuiſſe lyram:

Fontis & Aonij puro diluta liquore
Vatum dulciloquos ora dediſſe modos.
Præruptus quid apex montis, placiduſquè receſſus,
Quid lyra, quid Phœbus, Pierideſquè monent
Arboreas inter frondes, cantuſquè volucrum;
Et faciunt longam quæ loca grata moram?
Semotus rerum ſtrepitu, vulgiquè tumultu,
Artibus excultum quâ labor vrget opus;
Iucunda ſpecie, fontiſquè optabilis vnda,
Per iuga difficilem ſuadet inire viam.
Quam labor optat amans dum fertur in æthera, numquam
Deciduâ lauri gloria fronde viret.
Attamen obnubens illum ſub nomine Phœbi,
Virginis hanc Daphnes fabula nota canit.
Quis blando citharæ ſonitu potuiſſe recludi
Viuenti infernæ ferrea clauſtra domus?
Quiſnam Tartareis reuocatam credat ab vmbris
Threicij precibus coniugis Eurydicen?
Humanos animos donec mortalia vinctos
Corporis anguſto carcere membra tenent,
Non Stygijs ab aquis, nec Auerni clauditur antro,
Sordibus at ſcelerum mens tenebroſa iacet:
Non Acheronteis furijs agitatur, at Orci
Aſsiduo premitur ſollicitata metu:
Hanc Erebi è ſepto, merſam caligine culpæ,
Vt rurſus valeat libera luce frui,
Æmula virtutum ſeptem vis conſona chordis
Non citharæ plectro, ſed ratione vocat.
Eximios Helicon ſpecioſo cortice ſenſus
Abdidit, vt gemmas lucida concha tegit.
Ætas poſterior ſpreuit, quæ tecta latebant;
Extera perquirens, excipienſquè ſinu.

Dicitur

Dicitur hinc Nymphæ captus fugientis amore
Phœbus, & amplexu non potuiſſe frui;
Hinc pulchris Orpheus oculis arſiſſe puellæ,
Pro quâ non timuit Ditis adire fores.
Iuppiter ex alto pluuium delapſus in aurum,
Hac Danaës violat fraude pudicitiam:
Et ſpeciem tauri, plumaſquè indutus oloris,
Polluit Europæ, Tyndareumquè thorum.
Quis ferat impuros Venerem Martemquè referri,
Vulcani captos implicitoſquè dolis?
Hinc iuuenes proni in prauum, mala ſemina morum
Hauſerunt animo, peſtiferamquè luem.
Proh ſcelus! hanc turpi diffundunt carmine priſcis
Deteriùs, fictos qui coluere Deos,
Nomine poſthabito CHRISTI, rituquè piorum,
Dum fœdis modulis flagitioſa canunt:
Cultores addunt Veneri, pubemquè pudicam
Dedecorum ſatagunt commaculare notis.
Sic falſos venerans olim gens impia Diuos,
Quâ Crucis in montis vertice truncus erat,
Cypridis erexit ſpiranti è marmore ſignum:
Hoc & Adoni ſimul te colere inſtituit.
O pietas Helenæ! CHRISTI ſanctiſſima cultrix
Hinc Crucis eiectum neſcia ferre decus,
Euertens Veneris cultum, pia ſigna ſalutis
Egregiè ſtructâ præcipit æde coli.
Ter felix Helenæ, tanto dignata triumpho.
Proh quantus Veneri nunc renouatur honor!
Carmina perquè manus hominum, perquè ora vagantes
Sunt ſtatuæ, Aonius quas polit arte labor.
Quis prauos abiget cultus ope carminis auctos,
Senſa metro claudens, quæ celebrata iuuent?

Cur magis oblectant lauri, felicior arbos
Si Crux diuini pignus amoris habet?
Orphea cur canimus penetrantem ad Tartara, victor
Si ſpolians Erebum CHRISTVS ad aſtra redit?
Te ſpecies mutata trahit? ſpectacula lucis
Et niuis in CHRISTO dat tibi mira Thabor.
O mihi, quæ proſint, liceat diffundere cantu,
Sectanti veteres quæ cecinere Patres.
Auſpice quo? cuius nutum ductumquè ſequatur
Mens mea, præclarum quæ meditatur opus?
Sit mihi dux Moſes, Rubras ad littoris vndas
Qui ſocios Phario duxit ab exilio;
Arida cùm virgæ tactu veſtigia linquens
Inſterni tutum per freta vidit iter,
Suſpenſoſquè maris fluctus hinc inde relabi,
Abſorptaſquè rotas, & Pharaonis equos.
Quas rerum Domino perſoluit carmine grates,
Dum reſonant hilari tympana quaſſa manu?
Ah pereat, caſtam quiſquis violare Poëſin
Audet, & è myrto nectere ſerta comis.
Me trahat Iſaciæ cupidum pia gloria palmæ,
Iordaniſquè ſacrâ qui fluit amnis aquâ:
Septrifer hic mentem recreans teſtudine vates,
Rebus in aduerſis triſte leuabat onus:
Hac læſi meritam placauit Numinis iram,
Dum lacrymis mixtas fudit ab ore preces:
Hac mundi naſcentis opes celebrauit, & almas
Diuinæ laudes & benefacta manus.
Iam nouus ex imo cordis mihi proſilit hymnus,
Et citharæ Hebrææ me rapit vnus amor.
Fallor, an ex animis laſciui carminis ardor
Aufugit, & morum tabida peſtis abit?

Sic

Sic malus è regis narratur corde Saülis
Spiritus expulſus corripuiſſe fugam.
Dirige iam dociles digitos Ieſſea propago,
Dum mea dextra tuo pectine pulſat ebur.
Itala tu mecum pubes cape nobile plectrum,
Et monſtrum Iſacia perge fugare lyra.



CANTICVM MOYSIS

Exodi Cap. xv.

1. *CAntemus Domino: glorioſè enim magnificatus eſt, equum & aſcenſorem deiecit in mare.*

2. *Fortitudo mea, & laus mea Dominus, & factus eſt mihi in ſalutem:*

3. *Iſte Deus meus, & glorificabo eum: Deus patris mei, & exaltabo eum.*

4. *Dominus quaſi vir pugnator, omnipotens nomen eius. Currus Pharaonis, & exercitum eius proiecit in mare.*

5. *Electi principes eius ſubmerſi ſunt in mari Rubro. Abyſſi operuerunt eos, deſcenderunt in profundum quaſi lapis.*

6. *Dextera tua Domine magnificata eſt in fortitudine: dextera tua Domine percuſſit inimicum. Et in multitudine gloriæ tuæ depoſuiſti aduerſarios tuos.*

PARAPHRASIS
IN CANTICVM MOYSIS.

1. *GLoriam cæli Domino canamus:*
Nam triumphalem referens honorem,
Hoſtium turmas, equites, equoſquè
Obruit vndis.

2. *Tu meum robur, mea laus decuſquè,*
Cælitum Rector: mihi tu potenti
Dexterâ præbes opifer cupitæ
Dona ſalutis.

3. *Tu Deus magnus, mea lux, parentis*
Tu mei Numen, columenquè rerum:
Te canet laudans mea vox, tibiquè
Tympana plaudent.

4. *Eius, vt dux omnipotens in armis*
Nomen eſt: trudit Dominus phalanges
In mare, & fractos Pharaonis axes
Æquore mergit.

5. *Sicut abſorptum petit ima ſaxum;*
Sic ducum primi, & comites, profundum
Gurgitis Rubri ſubiere, hiatu
Vorticis hauſti.

6. *Viribus pollens tua dextra, laudum*
Emicat pulchrâ ſpecie: cohortes
Strauit aduerſas: tua dextra ſæuos
Perdidit hoſtes.

7. *Miſiſti iram tuam, quæ deuorauit eos ſicut ſtipulam. Et in Spiritu furoris tui congregatæ ſunt aquæ.*

8. *Stetit vnda fluens, congregatæ ſunt abyſſi in medio mari.*
Dixit inimicus: Perſequar, & comprehendam, diuidam ſpolia, implebitur anima mea:
Euaginabo gladium meum, interficiet eos manus mea.

9. *Flauit ſpiritus tuus, & operuit eos mare: ſubmerſi ſunt quaſi plumbum in aquis vehementibus.*

10. *Quis ſimilis tui in fortibus Domine? quis ſimilis tui, magnificus in ſanctitate, terribilis atque laudabilis, faciens mirabilia?*

11. *Extendiſti manum tuam, & deuorauit eos terra. Dux fuiſti in miſericordia tua populo quem redemiſti:*

12. *Et portaſti eum in fortitudine tua, ad habitaculum ſanctum tuum.*
Aſcenderunt populi, & irati ſunt: dolores obtinuerunt habitatores Philiſtijm.

13. *Tunc conturbati ſunt principes Edom; robuſtos Moab obtinuit tremor: obriguerunt omnes habitatores Chanaan.*

14. *Irruat ſuper eos formido & pauor in magnitudine brachij tui:*
Fiant immobiles quaſi lapis, donec pertranſeat populus tuus Domine: donec pertranſeat populus tuus iſte, quem poſſediſti.

15. *In-*

7. *Sic eos, tamquam ſtipulam per agros*
Flamma decurrens, tua deuorauit
Ira, ſuſpenſos pelagi relaxans
Flamine fluctus.

8. *Vnda ſtat pendens, (inimicus inquit;)*
Perſequar, ſtringam gladium: perempti
Concident paſſim: ſatiabor vltus
Diuite prædâ.

9. *Spiritus flauit tuus, & repentè*
Defluens hoſtes aqua præliantes
Merſit vt plumbum, maris & ſub imo
Condidit alueo.

10. *Quis, Deus, bello tibi conferendus*
Fortis? aut ſanctus probitate par ſit,
Seu malos terres, faciensuè mira
Protegis æquos?

11. *Ad tui nutum digiti dehiſcens*
Impios tellus rapit, & redemptus
Te ducem ſectans populus viarum
Tuta capeſſit.

12. *Hac tuo ductu ſubiens ad aram,*
Quæ tuum nomen colit, ob dolorem
En Philiſtæos gemitu frementes
Cernit & irâ.

13. *En Moabitas timor occupauit:*
Principes Edom trepidant: tenentur
Ceu gelu durâ Chanaan coloni
Compede vincti.

14. *Irruens illos tua vis pauore*
Opprimat, donec pia gens tuorum
Tranſeat: tamquam ſilices rigentes
Stent ſine motu.

15. *Nos*

15. *Introduces eos, & plantabis in monte hereditatis tuæ, firmiſſimo habitaculo tuo quod operatus es Domine.*

16. *Sanctuarium tuum Domine, quod firmauerunt manus tuæ. Dominus regnabit in æternum, & vltrà.*

17. *Ingreſſus eſt enim eques Pharao cum curribus, & equitibus eius in mare: & reduxit ſuper eos Dominus aquas maris:*

18. *Filij autem Iſraël ambulauerunt per ſiccum in medio eius.*

CANTICVM MOYSIS
DEVTERONOMII
Capite XXXII.

1. *AVdite cæli quæ loquor, audiat terra verba oris mei.*
2. *Concreſcat vt pluuia doctrina mea, fluat vt ros eloquium meum,*
3. *Quaſi imber ſuper herbam, & quaſi ſtillæ ſuper gramina. quia nomen Domini inuocabo:*
4. *Date magnificentiam Deo noſtro: Dei perfecta ſunt opera, & omnes viæ eius iudicia:*
5. *Deus fidelis, & abſque vlla iniquitate, iuſtus & rectus. Peccauerunt ei, & non filij eius in ſordibus:*

6. Gene-

15. *Nos tui montis tribuas in æde*
Jncolas poni, tibi quam paraſti
Artifex, ſedes vbi te colendum
Sacra moratur.

16. *Jmperat victor Dominus: ſuperbos*
Conterens hoſtes, ſibi dedicatæ
Adſtitit genti Deus, & perenne
Regnat in æuum.

17. *Jn Rubri fluctus Pharao quadrigas*
Intulit Ponti; ſocios & arma
Suſtulit Numen, ſolidi refuſis
Gurgitis vndis.

18. *Mempheos frendens periјt tyrannus*
Merſus: at ſicco pede tranſierunt
Iſraël nati medium reciſi
Per maris æquor.

PARAPHRASIS
IN CANTICVM MOYSIS.

1. *TErra meas audi voces, audite loquentem*
Sidera. 2. *Concreſcant ſenſus mihi mentis, vt imber;*
Et fluat eloquium labijs, ceu roſcidus humor,
3. *Ac veluti pluuiæ ſuper herbida paſcua guttæ.*
Nam mea cæleſtis Regem vox inuocat aulæ.
4. *Laude Deum cumulate: Dei ſunt omnia partu*
Edita perfecto; calles quibus ambulat omnes
Iudicium: 5. *Deus eſt iuſtus ſine labe, fidemquè*
Intactam ſeruat: polluto ſordibus almo
Nomine natorum venerandum crimine Numen

Læſe-

6. *Generatio praua atque peruerſa. Hæccine reddis Domino, popule ſtulte & inſipiens?*
7. *Numquid non ipſe eſt pater tuus, qui poſſedit te, & fecit, & creauit te?*
8. *Memento dierum antiquorum, cogita generationes ſingulas:*
9. *Interroga patrem tuum, & annunciabit tibi: maiores tuos, & dicent tibi.*
10. *Quando diuidebat Altiſſimus gētes: quādo ſeparabat filios Adā,*
11. *Conſtituit terminos populorum iuxta numerum filiorū Iſraël.*
12. *Pars autem Domini, populus eius: Iacob funiculus hereditatis eius.*
13. *Inuenit eum in terra deſerta, & in loco horroris, & vaſtæ ſolitudinis:*
14. *Circumduxit eum, & docuit: & cuſtodiuit quaſi pupillam oculi ſui.*
15. *Sicut aquila prouocans ad volandum pullos ſuos, & ſuper eos volitans,*
16. *Expandit alas ſuas, & aſſumpſit eum, atque portauit in humeris ſuis:*
17. *Dominus ſolus dux eius fuit: & non erat cum eo deus alienus.*
18. *Conſtituit eum ſuper excelſam terram: vt comederet fructus agrorum,*
19. *Vt ſugeret mel de petra, oleumque dè ſaxo duriſſimo:*
20. *Butyrum de armento, & lac de ouibus cum adipe agnorum, & arietum filiorum Baſan:*
21. *Et hircos cum medulla tritici, & ſanguinem vuæ biberet meraciſſimum.*
22. *Incraſſatus eſt dilectus, & recalcitrauit: incraſſatus, impinguatus, dilatatus,*
23. *Dereliquit Deū factorem ſuum, & receſſit à Deo ſalutari ſuo.*
24. *Prouocauerunt eum in dijs alienis, & in abominationibus ad iracundiam concitauerunt.*

25. *Im-*

Læſerunt : 6. ſoboles diris obnoxia culpis ;
Hæccine pro meritis reddis maleſana parenti ;
7. *Qui te de nihilo produxit in ætheris oras ?*
8. *Progenies tecum priſcas , annosquè voluta*
Præteritos : 9. quæras ab auis & patre , tibiquè
Concordes referent . 10. Imum cùm rector Olympi
Reſpiciens orbem, natos ſecreuit Adami ,
11. *Diſpoſito varias diuiſit limite gentes ,*
Natorum iuxta numerum , quos edidit almus
Iſacides . 12. Domini verò pars vnus Iacob ,
Illius & populus : 13. ſolis hunc vidit in aruis ,
Deſertisquè locis trepido terrore pauentem ,
14. *Deduxitquè manu , tamquam nutricula , paruum*
Infantem , tutatus eum ceu luminis orbes :
15. *Ac veluti pullos auium regina volatu*
Prouocat , & ſequitur circum volitantibus alis ,
16. *Detulit imponens humeris . Deus vnicus illi*
17. *Dux fuit , atque comes Domino deus exterus vllus*
Non erat . 18. Excelſos illum perduxit in agros ,
Vt fructus ederet terræ , 19. mellisquè liquorem
Rupibus ex altis , ſuccumquè hauriret oliui ,
20. *Ex ouibus lactis latices , & ab vbere vaccæ*
Butyrum , Baſanquè hœdis frueretur & agnis ,
21. *Ac flauæ ſegetis granis , albâquè medullâ ,*
Et bibulas vuæ ſaturaret ſanguine venas .
22. *Dilectus nimiùm populus , malè gratus & excors*
Impegit Domino , pinguis poſt hordea , calces :
23. *Terga Deo vertit , lucis qui tradidit olli*
Vſuram , & vitæ ſpirantes indidit auras ,
Deſerüit Dominum galeam clypeumquè ſalutis .
24. *Huic acrem cultu bilem mouere nefando ,*
Proh ſcelus ! 25. & ſpreto cæleſtis Numine regis

25. *Immolauerunt dæmonijs, & non Deo: dijs, quos ignorabant:*

26. *Noui recenteſquè venerunt, quos non coluerunt patres eorum.*

27. *Deum, qui te genuit, dereliquiſti; & oblitus es Domini creatoris tui.*

28. *Vidit Dominus, & ad iracundiam concitatus eſt: quia prouocauerunt eum filij ſui, & filiæ.*

29. *Et ait: Abſcondam faciem meam ab eis: & conſiderabo nouiſſima eorum:*

30 *Generatio enim peruerſa eſt, & infideles filij.*

31. *Ipſi me prouocauerunt in eo, qui non erat Deus, & irritauerunt in vanitatibus ſuis:*

32. *Et ego prouocabo eos in eo, qui non eſt populus; & in gente ſtulta irritabo illos.*

33. *Ignis ſuccenſus eſt in furore meo, & ardebit vſque ad inferni nouiſſima:*

34. *Deuorabitquè terram cum germine ſuo, & montium fundamenta comburet.*

35. *Congregabo ſuper eos mala; & ſagittas meas complebo in eis.*

36. *Conſumentur fame, & deuorabunt eos aues morſu amariſſimo.*

37. *Dentes beſtiarum immittam in eos, cum furore trahentium ſuper terram, atque ſerpentium.*

38. *Foris vaſtabit eos gladius, & intus pauor, iuuenem ſimul ac virginem, lactentem cum homine ſene.*

39. *Dixi: Vbinam ſunt? ceſſare faciam ex hominibus memoriam eorum.*

40. *Sed propter iram inimicorum diſtuli: ne fortè ſuperbirent hoſtes eorum.*

41. *Et dicerent: Manus noſtra excelſa, & non Dominus, fecit hæc omnia.*

42. *Gens abſque conſilio eſt, & ſine prudentia. Vtinam ſaperent, & intelligerent, ac nouiſſima prouiderent.*

Ignotos coluere Deos, & dæmonis aras:
26. *Dÿ nuper venere noui, quos ritus auorum*
Neſcÿt. 27. *Æternum liquiſti perfide Numen,*
Cuius opus viuis, cuius tibi dextera vaſtam
Inſerüit paruo concluſam corpore mentem.
28. *Aſpexit Dominus, ſtimulis & concitus iræ*
Intumuit, fixitquè grauem ſub pectore noxam
Natorum; 29. *dixitquè: Mei iubar oris ab illis*
Auertam, crimen perpendam mente ſupremum:
30. *Perdita flagitÿs, exlex, infidaquè proles,*
31. *Irritant animum falſi mihi numinis aris:*
32. *Alter & aſcitus populus mihi prouocet illos,*
Qui modò non compos mentis deſpectus ineptit.
33. *Ignis inardeſcet, iuſtâquè incenſus ab irâ*
Excurret rapidis terræ ſub viſcera flammis,
34. *Hauriet & terram viridi cum germine, montes*
Funditus exuret. 35. *Turmas aciesquè malorum*
In caput illorum cogam, cunctasquè ſagittas
E pharetrâ fundam. 36. *Macie durâquè peribunt*
Eſurie, volucrum laniati præda iacebunt:
37. *Lætiferis illos ſerpentum dentibus eſcam*
Obÿciam, ſæuisquè feris, rabidiſquè moloſſis.
38. *Extera vaſtabit gladius, pauor intima carpet:*
Lactentes pueros abſumam cæde, ſenesquè;
Pubentes iuuenes ſimul, innuptasquè puellas.
39. *Dixi: Quò fugiunt? vbi ſunt? mea conteret illos*
Dextera, nec nomen poſthac memorabitur vſquam.
40. *Sed mea ſe differt inhibens ſententia motum,*
Ne forſan tumidis inſultent cordibus hoſtes.
41. *Et dicant: Virtutis opus ſunt omnia noſtræ;*
Non hæc geſta manu Domini. 42. *Gens indiga mentis.*
Prudentes vtinam ſaperent, ſupremaquè ſano

43. *Quomodo perſequatur vnus mille, & duo fugent decem miuia?*

44. *Nonne ideò, quia Deus ſuus vendidit eos, & Dominus concluſit illos?*

45. *Non enim eſt Deus noſter vt dij eorum: & inimici noſtri ſunt iudices.*

46. *De vinea Sodomorum, vinea eorum, & de ſuburbanis Gomorrhæ.*

47. *Vua eorum vua fellis, & botri amariſſimi.*

48. *Fel draconum vinum eorum, & venenum aſpidum inſanabile.*

49. *Nonne hæc condita ſunt apud me, & ſignata in theſauris meis?*

50. *Mea eſt vltio, & ego retribuam in tempore, vt labatur pes eorum:*

51. *Iuxtà eſt dies perditionis, & adeſſe feſtinant tempora.*

52. *Iudicabit Dominus populum ſuum, & in ſeruis ſuis miſerebitur:*

53. *Videbit quòd infirmata ſit manus, & clauſi quoque defecerunt, reſiduiquè conſumpti ſunt.*

54. *Et dicet: Vbi ſunt dij eorum, in quibus habebant fiduciam?*

55. *De quorum victimis comedebant adipes, & bibebant vinum libaminum:*

56. *Surgant, & opitulentur vobis, & in neceſſitate vos protegant.*

57. *Videte quòd ego ſim ſolus, & non ſit alius Deus præter me.*

58. *Ego occidam, & ego viuere faciam: percutiam, & ego ſanabo; & non eſt qui de manu mea poſſit eruere.*

59. *Leuabo ad cælum manum meam, & dicam: Viuo ego in æternum.*

60. *Si acuero vt fulgur gladium meum, & arripuerit iudicium manus mea:*

61. *Reddam vltionem hoſtibus meis, & his qui oderunt me retribuam.*

Proſpicerent animo! 43. Trepidas vt mille cohortes
Vna fuget? 44. Niſi quòd vinctas Deus ipſe deorum
Tradidit addicens immitis more cataſtæ.
45. *Non vt Dij reliqui, pictum ſeu ſculptile numen.*
Iordanis Deus omnipotens in ſæcula viuit:
Noſter & eſt iudex hoſtis. 46. Ceu vinea ſacris
In Sodomæ campis, illorum vinea fundit
47. *Felle graues vuas, & amarâ bile racemos,*
48. *Fel colubri ſpecie vini, ſaniemquè draconum,*
Aſpidis & virus nullis ſanabile ſuccis.
49. *Creditis hæc forſan nobis ignota latere?*
Nonnè meos inter theſauros condita ſeruo?
50. *Me decet vltrices in tempore ſumere pœnas,*
Voſquè manet, certo ſternat qui funere, lapſus.
51. *Exitij tempus pernicibus aduolat alis:*
52. *Iſacidæ populum peruerſo corde rebellem*
Puniet, & ſeruos Dominus miſerabitur vltrò.
53. *Aſpiciet languere manum ſub pondere belli.*
Atque fame abſumi reliquos munimine clauſos:
Et dicet: Veniant, & opem in diſcrimine vobis
54. *Numina veſtra ferant; quorum vos robore freti*
55. *Militiæ nomen dederatis, & arma tuliſtis:*
56. *Aduenient, vbi ſunt? quorum dedit hoſtia vobis*
Toſta cibos, dulcemquè meri libamina potum.
57. *Ecce ego ſum ſolus; nullus Deus omnia nutu*
Temperat, æternum regnans, me præter, in æuum.
58. *Mors & vita mihi parent: ſum vulneris auctor;*
Non oberit quiſquam, libeat ſi ferre ſalutem.
59. *Ecce manum tollam, dicens: In ſæcula viuo.*
60. *Exacuam gladium flammantis fulguris inſtar:*
Iudicium arripiet directo cuſpidis ictu
Dextra; 61. meos vindex arcum protendet in hoſtes:

62. *Inebriabo ſagittas meas ſanguine, & gladius meus deuorabit carnes.*

63. *De cruore occiſorum, & de captiuitate nudati inimicorum capitis.*

64. *Laudate gentes populum eius, quia ſanguinem ſeruorum ſuorum vlciſcetur.*

65. *Et vindictam retribuet in hoſtes eorum; & propitius erit terræ populi ſui.*

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto. Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper: & in ſæcula ſæculorum. Amen.

CANTICVM ANNÆ

I. REGVM II.

1. *EXultauit cor meum in Domino, & exaltatum eſt cornu meum in Deo meo:*

2. *Dilatatum eſt os meum ſuper inimicos meos: quia lætata ſum in ſalutari tuo.*

3. *Non eſt ſanctus, vt eſt Dominus: neque enim eſt alius extra te, & non eſt fortis ſicut Deus noſter.*

4. *Nolite multiplicare loqui ſublimia, gloriantes.*

5. *Recedant vetera de ore veſtro: quia Deus ſcientiarum, Dominus eſt, & ipſi præparantur cogitationes.*

6. *Arcus*

62. *Ebria roranti ſtillabunt tela cruore:*
Et gladius carnes hoſtili dente vorabit:
63. *Nudati primùm capitis, captiuaquè cædet*
Agmina, quæ vinctis nexum ſenſere lacertis.
64. *Illius populum gentes laudate; ſuorum*
Nam meritas ſumet iuſto pro ſanguine pœnas.
65. *Et debellatos vindictâ comprimet hoſtes,*
Præſentiquè ſuam defendet Numine gentem.
Supremo ſit honor Patri, ſit gloria Nato,
Spirituiquè decus, quibus eſt æterna poteſtas.

IN CANTICVM ANNÆ
PARAPHRASIS.

1. *O Quam lætitiam mens mea percipit*
In te, ſiderei verticis arbiter!
Auctam me decoras prole Deus meus,
Et munimine roboras.
2. *Exultans meritò te canit os meum,*
Liuoriſquè vigor frangitur æmulis,
Cùm genti faueas, atque meum tibi
Sit cordi decus & ſalus.
3. *Non te ſanctior eſt, ſiuè potentior*
Quiſquam, qui facilem pollicitis fidem
Seruet. 4. *Iam pereat gloria feminæ*
Quæ voces dedit inuidas.
5. *Non eſt, quòd ſterilem me vocet ampliùs:*
Obiecit veterem dedecoris notam
Nuper; ſed Dominum non latuit Deum,
Mentis qui videt abdita.

6. *Arcu*

6. *Arcus fortium ſuperatus eſt, & infirmi accincti ſunt robore.*

7. *Repleti priùs, pro panibus ſe locauerunt: & famelici ſaturati ſunt.*

8. *Donec ſterilis peperit plurimos: & quæ multos habebat filios, infirmata eſt.*

9. *Dominus mortificat, & viuificat; deducit ad inferos, & reducit.*

10. *Dominus pauperem facit & ditat; humiliat, & ſubleuat.*

11. *Suſcitat de puluere egenum, & de ſtercore eleuat pauperem:*

12. *Vt ſedeat cum principibus, & ſolium gloriæ teneat.*

13. *Domini enim ſunt cardines terræ, & poſuit ſuper eos orbem.*

14. *Pedes ſanctorum ſuorum ſeruabit, & impij in tenebris conticeſcent: quia non in fortitudine ſua roborabitur vir.*

15. *Dominum formidabunt aduerſarij eius: & ſuper ipſos in cælis tonabit:*

16. *Dominus iudicabit fines terræ, & dabit imperium regi ſuo, & ſublimabit cornu Chriſti ſui.*

6. *Arcu depoſito ſuccubuit manus*
Bellatrix, animis debilium datæ
Sunt vires. 7. *dapibus qui fuerat ſatur,*
Vulgi panibus indiget;
Ieiunum ſatiant fercula dapſilis
Menſæ: 8. *ſic ſterilem progenies beat;*
Et fœcunda priùs, nunc ſterilis dolet
Raptos funere filios.
9. *Mortales Dominus ducit ad inferos,*
Quos illinc ſubitò, ſi libet, eripit;
Immittit tenebras mortis, & aureum
Vitæ reſtituit iubar.
10. *Quoſdam pauperie deprimit, inclytis*
Illos diuitijs auget, & euehit.
11. *Atque hunc ex humili regibus inſerit,*
12. *Auro & murice fulgidum.*
13. *Nam quà lux oritur ſolis, & occidit,*
Tellus eſt Domini, quà pelagi patent
Tractus, & gemino cardine nititur
Cælum ſidera deferens.
14. *Iuſtum præcipuo numine proteget,*
Et noctis tenebris occulet impium:
Fruſtrà vir proprio robore præditus
Vltricem fugiet manum.
15. *En aduerſa pauet turma nocentium;*
E cælo Domini vox tonat, 16. *& ſimul*
Iudex Chriſtus adeſt, ſceptraquè tradita
Sumens, omnibus imperat.

PSALMVS PRIMVS

1. BEatus vir, qui non abijt in conſilio impiorum, & in via peccatorum non ſtetit, & in cathedra peſtilentiæ non ſedit:

2. Sed in lege Domini voluntas eius, & in lege eius meditabitur die ac nocte.

3. Et erit tamquam lignum, quod plantatum eſt ſecus decurſus aquarum, quod fructum ſuum dabit in tempore ſuo:

Et folium eius non defluet: & omnia quæcumque faciet, proſperabuntur.

4. Non ſic impij, non ſic: ſed tamquam puluis, quem proijcit ventus à facie terræ.

5. Ideò non reſurgent impij in iudicio: neque peccatores in concilio iuſtorum.

6. Quoniam nouit Dominus viam iuſtorum: & iter impiorum peribit.

PSAL-

IN PSALMVM PRIMVM PARAPHRASIS.

1. O Ter beatus, qui fugit integer
Mores profanos, nec ſtetit in viri
Viâ ſceleſti; quiquè inire
Peſtiferam renuit cathedram:
2. *Hic, ſeu coruſcum ſol iubar exerit,*
Seu nox tenebris aëra contegit,
Cæleſtis è legis tenore
Iuſſa Dei meditans capeſſet;
3. *Eritquè vt arbos, quæ prope riuuli*
Labentis vndam floruit, vberes
Edens ſuam fœtus ſub horam.
Fructiferis opulenta ramis,
Quam frondium non deficiet vigor:
Et quælibet, quæ fecerit, omnia
Feliciter cedent, ſupremi
Numinis auxilio fauente.
4. *Non ſic iniquus, ſed velut impetu*
Abreptus Euri puluis in aëra
Vaneſcet, exturbatus æquo
Iudicio æthereis ab oris,
5. *Longè à beatis cœtibus exulans.*
6. *Patris ſupremi luminibus via*
Eſt nota iuſtorum: perenni
Impius interitu peribit.

PSALMVS CXVI.

1\. L*Audate Dominum omnes Gentes : laudate eum omnes populi :*

2\. *Quoniam confirmata eſt ſuper nos miſericordia eius : & veritas Domini manet in æternum.*

3\. *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto. Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper : & in ſæcula ſæculorum. Amen.*

PSALMVS CXXXVI.

1\. S*Vper flumina Babylonis, illic ſedimus & fleuimus ; cùm recordaremur Sion :*

2\. *In ſalicibus, in medio eius, ſuſpendimus organa noſtra.*

3\. *Quia illic interrogauerunt nos, qui captiuos duxerunt nos, verba cantionum :*

Et qui abduxerunt nos : Hymnum cantate nobis de canticis Sion.

4\. *Quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena ?*

IN PSALMVM CXVI.

PARAPHRASIS.

1. *LAudate regem ſiderum*
Gentes per orbem diſſitæ.
Omnes & populi canant
Diæ laudis honores:
2. *Nam perſtat eius efficax*
Nos protegens clementia,
Inconcuſſaquè veritas
Omni permanet æuo.
3. *Patri, ſimulquè Filio,*
Tibiquè ſancte Spiritus
Nunc ſit, iugiter vt fuit,
Omni gloria ſæclo.

IN PSALMVM CXXXVII.

PARAPHRASIS.

1. *SEdimus in ripis flentes, Babylonis ad amnem,*
Dum memores Solymæ nos pia cura ſubit:
2. *Hìc taciti ſalicum ſuſpendimus organa ramis,*
Exoſi mixtis verba ciere ſonis.
3. *Carmina ſuadebat nobis, quæ compede vinctos*
Nos patrio abduxit de lare ſæua cohors:
4. *Flexanimum nobis modulantes dicite carmen,*
Quod cantare ſacrâ ſueuit in æde Sion.

5. *Si oblitus fuero tui Ieruſalem, obliuioni detur dextera mea.*

6. *Adhæreat lingua mea faucibus meis, ſi non meminero tui:*

Si non propoſuero Ieruſalem in principio lætitiæ meæ.

7. *Memor eſto Domine filiorum Edom, in die Ieruſalem: Qui dicunt: Exinanite, exinanite vſque ad fundamentum in ea.*

8. *Filia Babylonis miſera: beatus qui retribuet tibi retributionem tuam, quam retribuiſti nobis.*

9. *Beatus, qui tenebit, & allidet paruulos tuos ad petram.*

10. *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto. Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper: & in ſæcula ſæculorum Amen.*

PSALMVS CXLVII.

1. L*Auda Ieruſalem Dominum: lauda Deum tuum Sion.*

2. *Quoniam confortauit ſeras portarum tuarum: benedixit filijs tuis in te.*

3. *Qui poſuit fines tuos pacem: & adipe frumenti ſatiat te.*

4. Qui

Quî Domini vox noſtra pio modulamine dias
Externâ laudes in regione canet?
5. *Non delenda meam teneant obliuia dextram,*
Si fuero oblitus ſacra tui Solyma.
6. *Deficiat mea lingua meis in faucibus hærens,*
Si non grata tui mens erit vſque memor:
Si qua mei poterunt admittere gaudia ſenſus,
Quæ pluris faciens te potiora rear.
7. *Gentis Edom fixam condas in pectore noxam,*
Nec fugiat Solymæ te truculenta dies:
Nam genus infandum frendens, Exſcindite, dixit,
In præceps donec funditus acta ruat.
8. *Infelix Babylon, felix quicumque rependet*
Digna tuæ vindex præmia ſæuitiæ:
9. *Ter felix, quæcumque tuos ex vbere raptos*
Allidet ſaxis fœda cruore manus.
10. *Æterno ſit honor Patri, ſit gloria Nato,*
Et tibi perpetuum, Spiritus alme, decus,

IN PSALMVM CXLVII

PARAPHRASIS.

1. *PLaude Sion cœli Domino, lætâquè perennes*
Voce tuo laudes Vrbs cane ſacra Deo;
2. *Quippè tuas valido portas in cardine firmat,*
Et natos in te fulcit, & auget ope:
3. *Atque tuos fines ſecurâ pace tuetur,*
Tequè mero ſatiat, triticeâquè dape,

4. *Qui emittit eloquium ſuum terræ: velociter currit ſermo eius.*

5. *Qui dat niuem ſicut lanam: nebulam ſicut cinerem ſpargit.*

6. *Mittit cryſtallum ſuam ſicut buccellas: ante faciem frigoris eius quis ſuſtinebit?*

7. *Emittet verbum ſuum, & liquefaciet ea: flabit ſpiritus eius, & fluent aquæ.*

8. *Qui annunciat verbum ſuum Iacob: iuſtitias & iudicia ſua Iſraël.*

9. *Non fecit taliter omni nationi: & iudicia ſua non manifeſtauit eis.*

CANTICVM EZECHIÆ

EX ISAIÆ XXXVIII.

1. *EGo dixi: In dimidio dierum meorum vadam ad portas inferi.*

2. *Quæſiui reſiduum annorum meorum. dixi: Non videbo Dominum Deum in terra viuentium,*

Non aſpiciam hominem vltra, & habitatorem quietis.

3. *Generatio mea ablata eſt, & conuoluta eſt à me, quaſi tabernaculum paſtorum.*

Præciſa eſt velut à texente vita mea: dum adhuc ordirer, ſuccidit me: de manè vſque ad veſperam finies me.

4. *Spera-*

4. *Quiquè ſuum eloquium terræ demittit in oras;*
Et ſubitò currens vox vbicumquè ſonat:
5. *Qui tanquam cinerem nebulas diffundit aquoſas,*
Et veluti lanam dat ſuper arua niuem:
6. *Cryſtalli in ſpeciem riuos & flumina durat:*
Quis rigidam algoris vim tolerare queat?
7. *Iuſſerit, & parent, eius cum ſpiritus afflat*
Manantes in aquas hæc liquefacta fluent.
8. *Ille ſuum verbum clemens edicit Iacob,*
Iudiciumquè ſuum nunciat Iſacidis.
9. *Non adeo facilem genti ſe præbuit omni;*
Nec ſua recluſit condita ſenſa ſinu.

IN CANTICVM EZECHIAE PARAPHRASIS.

1. *IN medio vitæ curſu mea deficit ætas:*
Amica, dixi, me cadens lux deſeret?
Infernaſquè domos ſubeam? 2. *Quo protinus, inquam,*
Reliqua meorum pars dierum transfugit?
Non te viuentes inter mea lumina cernent,
Tuumquè templum, conditor cæli Deus.
Non dabitur poſthac hominis mihi cernere vultum,
Nec qui beatæ ædem quietis incolit.
3. *Abripitur mea progenies: nam regia, quæ ſtat*
In me, domus conuoluitur; plicatilis
Ceu caſa paſtorum: ſubitò mihi vita reciſa eſt;
Sic orſa textricis ſecat telam manus.
Manè præit; propero veſper iam lumine fulget:
Inſtatquè lucis tam citò finis meæ?

4. *Sperabã vſque ad manè, quaſi leo ſic contriuit omnia oſſa mea.*

5. *De manè vſque ad veſperam finies me: ſicut pullus hirundinis ſic clamabo, meditabor vt columba.*
Attenuati ſunt oculi mei, ſuſpicientes in excelſum:

6. *Domine vim patior, reſponde pro me. Quid dicam, aut quid reſpondebit mihi, cùm ipſe fecerit?*
Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ.

7. *Domine ſi ſic viuitur, & in talibus vita ſpiritus mei, corripies me, & viuificabis me.* 8. *Ecce in pace amaritudo mea amariſſima.*

9. *Tu autem eruiſti animam meam, vt non periret: proieciſti poſt tergum tuum omnia peccata mea.*

10. *Quia non infernus confitebitur tibi, neque mors laudabit te: non expectabunt qui deſcendunt in lacum veritatem tuam.*

11. *Viuens viuens ipſe confitebitur tibi, ſicut & ego hodie: pater filijs notam faciet veritatem tuam.*

12. *Domine ſaluum me fac, & pſalmos noſtros cantabimus cunctis diebus vitæ noſtræ in domo Domini.*

13. *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto. Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper: & in ſæcula ſæculorum. Amen.*

CAN-

4. *Sperabam, meliora dies vt poſtera ferret;*
At comminutæ ceu leonis dentibus
Sunt mihi compages, contritaquè corporis oſſa:
5. *Heu manè viuens non videbo veſperam?*
Vox queſtus cohibere nequit: ſic ſtridet hirundo:
Sono columba lugubri ſic ingemit.
Languida ſuſpiciunt ſolùm mea lumina cælum:
6. *Me, ſumme rerum rector, vt vis opprimit!*
O mihi dexter ades: quid poſſim dicere? præſtas
Maius petitis: membra morbus deſerit.
Iugiter exactos animus meditabitur annos,
Fundens amaras præ dolore lacrymas.
7. *Sic, Deus, vt viuam tribuis? ſi vita mei ſic*
Eſt ſpiritus, me, viuus vt ſim, corripe.
8. *Ecce venit pax alma, fauis mihi dulcior Hyblæ,*
Meus eſt amaror vſquequaque amarior.
9. *Nam tua me ſæuæ rapuit clementia morti:*
Proiecit hæc poſt terga molem criminum,
Quâ fueram grauis. 10. *An laudans hæc dicat Auerni*
Addictus vmbris? an ne ſpes in te locet?
11. *Hìc tua facta canet viuens, vt carmine dicam*
Et ipſe, dicet & pater nepotibus.
12. *Me Deus incolumem ſerua: dum vita manebit,*
Tuos honores plectra noſtra concinent:
Concentuquè pio reſonabunt atria templi,
Litat vbi ſupplex victimas tibi Sion.
13. *Æterno ſit honor Patri, ſit gloria Nato,*
Tibiquè laus decuſquè ſancte Spiritus.

CANTICVM ISAIÆ

CAP. XII.

1. CONfitebor tibi Domine, quoniam iratus es mihi: conuerſus eſt furor tuus, & conſolatus es me.

2. Ecce Deus ſaluator meus, fiducialiter agam, & non timebo:

3. Quia fortitudo mea & laus mea Dominus: & factus eſt mihi in ſalutem.

4. Haurietis aquas in gaudio de fontibus ſaluatoris, & dicetis in die illa: Confitemini Domino, & inuocate nomen eius:

5. Notas facite in populis adinuentiones eius: mementote quoniam excelſum eſt nomen eius.

6. Cantate Domino, quoniam magnificè fecit: annuntiate hoc in vniuerſa terra.

7. Exulta, & lauda habitatio Sion: quia magnus in medio tui ſanctus Iſraël.

IN CANTICVM ISAIÆ
PARAPHRASIS.

1. *FAſſus potentem dexteram, Rex cælitum,*
Tuam canam clementiam:
Afflixeras adactus iræ turbine,
Me nunc benignus recreas.
2. *Deus ecce ſaluator meus, non terrear*
In poſterum, fidens agam.
3. *Dominus mihi dat robur afferens decus,*
Et factus eſt mihi ſalus.
4. *Saluabit omnes: illius de fontibus*
Haurite aquas cum gaudio.
Dicetis, illa cùm dies illuxerit,
Domini canentes gloriam.
5. *Eius referte inuenta nationibus*
Terræ per orbem diſsitis.
Hunc inuocate, ab ore laudes fundite.
Nam nomen eius inclytum.
6. *Cantate, nam præclara patrauit potens:*
Narrate mundi finibus.
7. *Lauda Sion, lætare; nam tibi fauet,*
Adeſtquè ſanctus Iſraël.

CANTICVM HABACVC

CAP. III.

1. D*Omine audiui auditionem tuam, & timui.*
2. *Domine opus tuum in medio annorum viuifica illud:*
3. *In medio annorum notum facies: cùm iratus fueris, miſericordiæ recordaberis.*
4. *Deus ab auſtro veniet, & ſanctus de monte Pharan:*
5. *Operuit cælos gloria eius: & laudis eius plena eſt terra.*
6. *Splendor eius vt lux erit, cornua in manibus eius:*
7. *Ibi abſcondita eſt fortitudo eius: ante faciem eius ibit mors.*
8. *Et egredietur diabolus ante pedes eius. Stetit, & menſus eſt terram.*
9. *Aſpexit, & diſſoluit gentes: & contriti ſunt montes ſæculi.*
10. *Incuruati ſunt colles mundi, ab itineribus æternitatis eius.*
11. *Pro iniquitate vidi tentoria Æthiopiæ, turbabuntur pelles terræ Madian.*
12. *Numquid in fluminibus iratus es Domine? aut in fluminibus furor tuus? vel in mari indignatio tua?*
13. *Qui aſcendes ſuper equos tuos, & quadrigæ tuæ ſaluatio.*
14. *Suſcitans ſuſcitabis arcum tuum: iuramenta tribubus quæ locutus es:*

15. *Flu-*

IN CANTICVM HABACVC

PARAPHRASIS.

1\. *QVæ pater omnipotens olim promiſſa dediſti*
Audiui, timuiquè ſimul. 2. *Tua dextera mirum*
Struxit opus, firmans facias vt tempore certo
Prodeat, 3. *& notum pateat: clementia, iuſtis*
Poſthabitis iræ cauſis, feret inclyta palmam.
4\. *Ex Auſtro Deus, & ſanctus de culmine Pharan*
Adueniet: 5. *fulgens diffuſo lumine complet*
Laus eius terræ tractus, & gloria cælum.
6\. *Eius erit ſplendor, veluti lux, ſumma poteſtas*
Ex vtraquè manu fundetur: 7. *ab hiſce ſalutem*
Vis inuicta latens mortalibus adferet ægris:
Ante pedes eius languens, loriſquè reuincta
Mors ibit, 8. *victuſquè tremet regnator Auerni.*
Dum ſtetit, eſt menſus terram, ſpoliȷſquè potitus,
Quæ dudum tenebris infernum clauſerat antrum.
9\. *Aſpiciens populos ſoluit, monteſquè ſupremos*
Attriuit; 10. *colleſquè caput flexere genûquè,*
Illius æternos greſſuſquè viaſquè videntes.
11\. *Nequitiæ Æthiopes vidi ſceleriquè fauere:*
Sed terræ Madian tentoria turbabuntur.
12\. *An tuus è fluuiȷs feruens ruet impetus iræ,*
Ceu quondam, pater alme, Rubri vel ab æquoris vndis?
13\. *Qui ſalies in equos, tribuas vt dona ſalutis,*
Quam deferre tuæ cernentur ponè quadrigæ.
14\. *Pacificum extolles iurati fœderis arcum,*

15\. *Et*

15. *Fluuios ſcindes terræ : viderunt te , & doluerunt montes : gurges aquarum tranſijt.*

16. *Dedit abyſſus vocem ſuam : altitudo manus ſuas leuauit .*

17. *Sol & luna ſteterunt in habitaculo ſuo , in luce ſagittarum tuarum , ibunt in ſplendore fulgurantis haſtæ tuæ .*

18. *In fremitu conculcabis terram : in furore obſtupefacies gentes .*

19. *Egreſſus es in ſalutem populi tui , in ſalutem cum Chriſto tuo .*

20. *Percuſſiſti caput de domo impij : denudaſti fundamentum eius vſque ad collum .*

21. *Maledixiſti ſceptris eius , capiti bellatorum eius , venientibus vt turbo ad diſpergendum me .*

22. *Exultatio eorum , ſicut eius qui deuorat pauperem in abſcondito .*

23. *Viam feciſti in mari equis tuis , in luto aquarum multarum .*

24. *Audiui , & conturbatus eſt venter meus : à voce contremuerunt labia mea .*

25. *Ingrediatur putredo in oſſibus meis , & ſubter me ſcateat :*

26. *Vt requieſcam in die tribulationis : vt aſcendam ad populum accinctum noſtrum .*

27. *Ficus enim non florebit : & non erit germen in vineis .*

28. *Mentietur opus oliuæ : & arua non afferent cibum .*

29. *Abſcindetur de ouili pecus : & non erit armentum in præſepibus .*

30. *Ego*

15. *Et fluuios terræ ſcindes; montesquè tuentes*
Te ſuperum Dominum, capti mœrore dolebunt.
Tranſijt effuſus tumidarum gurges aquarum:
16. *Extulit ex imo lætas domus infera voces,*
Et manibus plauſit ſublimis regia cæli.
17. *Sol & luna ſuis ſtabunt in ſedibus; ibunt*
Igniti in morem iaculi, lucemquè ferentis,
Vt tua præfulgens quæ cuſpide fulgurat haſta.
18. *Protinus attonitam quaties formidine terram:*
Proſterneſquè graui gentes correptus ab ira:
19. *Egrediens, populum vt iuſtum tua dextera ſeruet,*
Securumquè malis ſubducas vindice Chriſto.
20. *Deleſti caput infeſtum quod protulit Orcus,*
Funditus exſcindens talos, collumquè ſuperbum:
21. *Illius ablato ſceptro, & ditione ſubacta,*
Agmina fudiſti, cedens equiteſquè duceſquè,
Vt me protererent venientes turbinis inſtar.
22. *Lætitia illorum, qualis ſolet eſſe potentis,*
Qui ſpolians inopem clam prædâ gaudet abactâ.
23. *Vndarum fremitu ſpreto, limoquè tenaci,*
Eſt ab equis recluſa tuis via lata per æquor.
24. *Audiui, ſubituſquè metu mihi viſcera motus*
Perculit: ad vocis tremuerunt labra fragorem.
25. *Putreſcant, precor, oſſa mihi, ſcateamquè ſepultus*
Vermibus: 26. *vt veniente die terroris in altum*
Aſcendam, & ſocius noſtris pugnare paratis
Adnumerer. Termes ſiquidem ſterileſcet oliuæ:
27. *Non edet mendax ficus, neque vinea fœtus;*
28. *Culta nec arua ferent promiſſam in tempore meſſem.*
29. *Abſciſſum pecus è ſeptis, raptumquè peribit;*
Armento vaſtatus ager, caulæquè carebunt.

30. *Ego autem in Domino gaudebo: & exultabo in Deo IESV meo.*

31. *Deus Dominus fortitudo mea: & ponet pedes meos quaſi ceruorum.*

32. *Et ſuper excelſa mea deducet me victor in pſalmis canentem.*

CANTICVM
TRIVM PVERORVM
DANIELIS III.

1. *Benedictus es Domine Deus patrum noſtrorum, & laudabilis, & glorioſus, & ſuperexaltatus in ſæcula: & benedictum nomen gloriæ tuæ ſanctum, & laudabile, & ſuperexaltatum in omnibus ſæculis.*

2. *Benedictus es in templo ſancto gloriæ tuæ, & ſuperlaudabilis, & ſupergloriosus in ſæcula.*

Benedictus es in throno regni tui, & ſuperlaudabilis, & ſuperexaltatus in ſæcula.

3. *Benedictus es, qui intueris abyſſos, & ſedes ſuper Cherubim, & laudabilis, & ſuperexaltatus in ſæcula.*

Benedictus es in firmamento cæli, & laudabilis, & glorioſus in ſæcula.

4. *Benedicite omnia opera Domini Domino: laudate, & ſuperexaltate eum in ſæcula.*

5. *Benedicite Angeli Domini Domino: benedicite cæli Domino.*

6. *Benedicite aquæ omnes, quæ ſuper cælos ſunt, Domino: benedicite omnes virtutes Domini Domino.*

7. *Bene-*

30. *Aſt ego lætabor: Domini fruar ore. Deumquè*
Te IESV aſpiciam. 31. *IESV mihi roboris auctor*
Tu pedibus tribues curſum protendere, cerui
Præpetis in morem. 32. *ſubeant vt culmina: victor*
Tu ſacra me cæli duces ad templa canentem.

PARAPHRASIS
IN CANTICVM
TRIVM PVERORVM.

1. *TE rerum Dominum, te Deus Iſaci*
Æternæ canimus laudis honoribus:
Tollit noſtra tuum nomen in æthera
Vox concors. 2. *Solio qui ſuper aureo,*
Vt fons perpetuos vndiquè gloriæ
Diffundis radios: 3. *& ſuper Angelos,*
Et ſupra Cherubin, innumerabiles
Annorum in ſeries omnia temperans,
Supremo reſides lucis in ambitu,
Et terræ latebras inſpicis abditas.
4. *Vos, quæ mens Domini condidit, omnia*
Æternam Domini dicite gloriam,
Illum perpetuis tollite laudibus.
5. *Aſtrorum Domino plaudite cælites,*
Stellantes Dominum dicite vertices.
6. *Cæleſti Dominum murmure concinant,*
Quæ conuexa ſuper ſidera ſunt aquæ:
Virtutes Domini quælibet inclytis
Cantantes Dominum tollite laudibus.

7. *Benedicite ſol & luna Domino: benedicite ſtellæ cæli Domino.*

8. *Benedicite omnis imber & ros Domino : benedicite omnes ſpiritus Dei Domino .*

9. *Benedicite ignis , & æſtus Domino : benedicite frigus & æſtus Domino .*
Benedicite rores & pruina Domino : benedicite gelu & frigus Domino .
Benedicite glacies & niues Domino: benedicite noctes & dies Domino .
Benedicite lux & tenebræ Domino : benedicite fulgura & nubes Domino .

10. *Benedicat terra Dominum : laudet & ſuperexaltet eum in ſæcula .*

11. *Benedicite montes & colles Domino : benedicite vniuerſa germinantia in terra Domino .*

12. *Benedicite fontes Domino : benedicite maria & flumina Domino .*

13. *Benedicite cete , & omnia quæ mouentur in aquis , Domino : benedicite omnes volucres cæli Domino .*

14. *Benedicite omnes beſtiæ & pecora Domino : benedicite filij hominum Domino .*

15. *Benedicat Iſraël Dominum : laudet, & ſuperexaltet eum in ſæcula .*

16. *Benedicite Sacerdotes Domini Domino:benedicite ſerui Domini Domino .*

17. *Benedicite ſpiritus & animæ iuſtorum Domino : benedicite ſancti & humiles corde Domino .*

18. *Benedicite Anania , Azaria , Miſaël Domino : laudate*

& ſu-

7. *Sol tu, qui radÿs tempora cingeris,*
Tu, cuius facies lumine mutuo
Fulget, luna, Dei dicite gloriam:
Regem cælicolûm dicite ſidera.
8. *Ros, imber, pluuiæ, flamina, turbines*
Æternis Dominum tollite laudibus:
Æſtas, ignis, hiems, frigora, grandines,
Nix, quæ cum glacie in montibus albicas,
Et vos cana gelu gramina roſcido
9. *Æternam Domini dicite gloriam:*
Noctes cum tenebris, luce dies micans,
Et vos cum leuibus fulgura nubibus
Æternis Dominum tollite laudibus.
10. *Tellus cum viridi germine frondium,*
11. *Colles frugiferi, culmina montium,*
Et gemmata nouis prata coloribus,
Vuarumquè grauis vinea fœtibus,
Æternam Domini dicite gloriam.
12. *Fontani latices, flumina, cæruli*
Fluctus, 13. *& ſoboles humida piſcium,*
Et vos ò volucres ætheris incolæ,
Æternis Dominum pſallite cantibus.
14. *Vos omnes pecudum cum grege beſtiæ,*
Vos proles hominum, 15. *vos domus Iſraël,*
16. *Et vos, qui Dominum ſanguine victimæ*
Placatis, Domini dicite gloriam.
17. *Vos, quorum pietas, puraquè ſanctitas,*
Et recti ſtudium moribus integris
Æterno Domino reddit amabiles,
Æternis Dominum tollite laudibus.
18. *Concordis modulo vocis Anania,*
Et vos Azaria, & Miſaël intimas

& ſuperexaltate eum in ſæcula.

19. *Quia eruit nos de inferno, & ſaluos fecit de manu mortis & liberauit nos de medio ardentis flammæ, & de medio ignis eruit nos.*

20. *Confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in ſæculum miſericordia eius.*

21. *Benedicite omnes religioſi Domino Deo deorum: laudate & confitemini ei, quia in omnia ſæcula miſericordia eius.*

CANTICVM
B. MARIÆ VIRGINIS
LVCÆ CAP. I.

1. M*Agnificat anima mea Dominum:*

Et exultauit ſpiritus meus in Deo ſalutari meo.

2. *Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.*

3. *Quia*

Cantantes Domino ſoluite gratias:
19. *Nam vos ex Erebi faucibus abſtulit,*
Nam vos eripuit mortis ab vnguibus,
Nam vos è mediјs eruit ignibus.
Immenſas Domino reddite gratias,
Lætis vnanimes plaudite vocibus,
Lætanti Dominum dicite carmine,
Æternam Domini dicite gloriam,
Æternis Dominum tollite laudibus.
Vos, quorum pietas reddit amabiles,
Æternis Domino laudibus inclyto,
20. *Concordes Dominum pſallite cantibus.*
Non vt dij reliqui; ſolus in aureo
21. *Sublimis ſolio, ſubdita temporis*
Frontem & terga premens regnat, & infima
Terrarum placido lumine reſpicit.

IN CANTICVM

B. MARIÆ VIRGINIS

PARAPHRASIS.

1. *AD aſtra regem cælitum*
Tollit meum cor laudibus:
Et in Deo, qui detulit
Mihi ſalutem, geſtiens
Exultat vſque ſpiritus.
2. *Placido ſuam nam lumine*
Famulam benignus reſpicit:
Meam canent in ſæcula
Beatitatem poſteri.

3. *Me,*

3. *Quia fecit mihi magna qui potens eſt, & ſanctum nomen eius.*

4. *Et miſericordia eius à progenie in progenies timentibus eum.*

5. *Fecit potentiam in brachio ſuo: diſperſit ſuperbos mente cordis ſui.*

6. *Depoſuit potentes de ſede, & exaltauit humiles.*

7. *Eſurientes impleuit bonis: & diuites dimiſit inanes.*

8. *Suſcepit Iſraël puerum ſuum, recordatus miſericordiæ ſuæ.*

9. *Sicut locutus eſt ad patres noſtros, Abraham, & ſemini eius in ſæcula.*

CANTICVM ZACHARIAE

LVCÆ CAP. I.

1. B*Enedictus Dominus Deus Iſraël, quia viſitauit, & fecit redemptionem plebis ſuæ:*

2. *Et*

3. *Me, cuius eſt potens manus,*
Sanctumquè nomen vnicæ
Felicitatis vltimum
Euexit ad faſtigium.
4. *Quotquot fideli pectore*
Eum timent, cum filijs
Et filiorum filios
Dei fouet benignitas.
5. *Sternit potenti brachio,*
Quos ſpiritus ſuperbiæ
Tumore cordis intimo
Sublimiores euehunt,
6. *Deturbat ex eburneis*
Potentiores ſedibus,
Humileſquè in altum ſubleuat.
7. *Bonis repleuit pauperem,*
Opeſquè ademit diuiti.
8. *Suæ memor clementiæ*
Suſcepit Iſraël ſacro
Puerum ſuum cum gaudio:
9. *Vt eſt locutus patribus*
Noſtris, Abramo, & illius,
Perenne in æuum ſemini.

IN CANTICVM ZACHARIAE

PARAPHRASIS.

1. I*Sacidùm Dominum ſacro vox conſona plectro*
Concinat; inuiſit placidus, largoquè redemit

Sponte

2. *Et erexit cornu ſalutis nobis, in domo Dauid pueri ſui.*
3. *Sicut locutus eſt per os ſanctorum, qui à ſæculo ſunt, prophetarum eius.*
4. *Salutem ex inimicis noſtris, & de manu omnium qui oderunt nos.*
5. *Ad faciendam miſericordiam cum patribus noſtris: & memorari teſtamenti ſui ſancti.*
6. *Iuſiurandum, quod iurauit ad Abraham patrem noſtrum, daturum ſe nobis:*
7. *Vt ſine timore, de manu inimicorum noſtrorum liberati, ſeruiamus illi:*
8. *In ſanctitate, & iuſtitia coram ipſo, omnibus diebus noſtris.*
9. *Et tu puer propheta Altiſſimi vocaberis: præibis enim ante faciem Domini parare vias eius.*
10. *Ad dandam ſcientiam ſalutis plebi eius, in remiſſionem peccatorum eorum:*
11. *Per viſcera miſericordiæ Dei noſtri: in quibus viſitauit nos oriens ex alto.*
12. *Illuminare his, qui in tenebris, & in vmbra mortis ſedent: ad dirigendos pedes noſtros in viam pacis.*

CANTICVM SIMEONIS

LVCÆ CAP. II.

1. *NVnc dimittis ſeruum tuum Domine, ſecundum verbum tuum in pace:*
2. *Quia viderunt oculi mei ſalutare tuum,*
3. *Quod paraſti ante faciem omnium populorum:*
4. *Lumen ad reuelationem gentium, & gloriam plebis tuæ Iſraël.*

HYM-

Sponte ſuum pretio populum, 2. nobiſquè ſalutis
Præſidium regale dedit de ſemine Dauid,
3. *Vt veterum vatum dictis eſt ſæpè locutus.*
4. *Ex inimicorum manibus tulit ille ſalutem,*
5. *Et noſtris clemens patribus, quæ ſanxerat Abram*
6. *Compleuit iurata memor promiſſa, daturum*
Se nobis 7. penitus vacuis terroris, vt illi
Hoſtis ab inſidijs tuti famulemur; 8. in omni
Ætatis noſtræ curſu pietatis amantes.
9. *Tuquè puer vates regis dicêre perennis:*
Aſpera quippe viæ ſternes, Dominoquè præibis,
10. *Erudiens culpæ ſoluendas compede gentes.*
11. *Nos Deus inuiſit miſerans, exortus ab alto*
12. *Ferre nouam lucem in gelidæ recubantibus vmbrâ*
Et mortis tenebris; vt recto calle per almum
Pacis iter noſtri valeant incedere greſſus.

IN CANTICVM SIMEONIS

PARAPHRASIS.

1. *NVnc tuo, iuxta tua dicta, ſeruo*
Solue vitales pater alme nexus:
2. *Cernit auctorem mea lux ſalutis;*
Excipit vlna,
3. *Quem tuo regem populo paraſti,*
4. *Gentium lumen tenebris fugandis,*
Gloriam Dauid, decus & perenne
Iſacidarum.

HYMNVS SANCTORVM AMBROSII ET AVGVSTINI.

1. *TE Deum laudamus: te Dominum confitemur.*
2. *Te æternum Patrem omnis terra veneratur,*
3. *Tibi omnes Angeli, tibi cæli, & vniuerſæ poteſtates,*

Tibi Cherubim & Seraphim inceſſabili voce proclamant:

Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth.

4. *Pleni ſunt cæli & terra maieſtatis gloriæ tuæ.*
5. *Te glorioſus Apoſtolorum chorus,*

Te Prophetarum laudabilis numerus.

Te Martyrum candidatus laudat exercitus,

Te per orbem terrarum ſancta confitetur Eccleſia,

6. *Patrem immenſæ maieſtatis,*
7. *Venerandum tuum, verum, & vnicum Filium,*
8. *Sanctum quoque Paraclitum Spiritum.*
9. *Tu Rex gloriæ Chriſte:*
10. *Tu Patris ſempiternus es Filius.*
11. *Tu ad liberandum ſuſcepturus hominem, non horruiſti Virginis vterum.*

12. *Tu*

IN HYMNVM SANCTORVM AMBROSII ET AVGVSTINI.

PARAPHRASIS.

1. *LAudamus omnes te Deum, te ſiderum*
Orbisquè regem dicimus.
2. *Telluris omnis tractus, & maris plaga,*
Patrem perennem te colit.
3. *Sanctum beata Cherubin, & Angeli,*
Sanctum poli te vertices,
Sanctum chori te cælitum, te exercitus,
Te pacis æternæ Deum,
Dominumquè voce conſonâ ter optimum
Indeſinenter concinunt.
4. *Sublime terram gloriæ culmen tuæ,*
Cæliquè complet ambitum.
5. *Vates ſacri te, Martyres, & Virgines,*
Apoſtolorum te Chorus
Laudat; per orbis terminos fidelium
Te confitentur agmina;
6. *Summæ Patrem potentiæ,* 7. *Sanctum tuum,*
Verum, vnicumquè Filium,
8. *Almumquè Spiritum.* 9. *Supremus gloriæ*
Tu Rex: 10. *perennis Filius,*
Tu Christe. 11. *Virginis ſacrâ te claudere es*
Dignatus aluo, perditi

E Homi-

12. *Tu deuicto mortis aculeo aperuiſti credentibus regna cælorum.*

13. *Tu ad dexteram Dei ſedes in gloria Patris.*

14. *Iudex crederis eſſe venturus.*

15. *Te ergo quæſumus, tuis famulis ſubueni, quos pretioſo ſanguine redemiſti:*

16. *Æterna fac cum ſanctis tuis in gloria numerari.*

17. *Saluum fac populum tuum Domine, & benedic hæreditati tuæ.*

18. *Et rege eos, & extolle illos vſque in æternum.*

19. *Per ſingulos dies benedicimus te:*

20. *Et laudamus nomen tuum in ſæculum, & in ſæculum ſæculi.*

21. *Dignare Domine die iſto ſine peccato nos cuſtodire.*

22. *Miſerere noſtri Domine: miſerere noſtri.*

23. *Fiat miſericordia tua Domine ſuper nos: quemadmodum ſperauimus in te.*

24. *In te Domine ſperaui: non confundar in æternum.*

Hominis redemptor vt fores. 12. Tu viribus
Mortis reciſis, lucidam
Cæli recludis ſemitam credentibus,
Sedesquè felices paras.
13. *Tu Patris ad dextram Dei regnas, pari*
Fruens beatus gloriâ.
14. *Venturus eſſe crederis Iudex. 15. Tuo*
Iuua redemptos Sanguine:
16. *Concede, vt inter ordines Cæleſtium*
Beent ſuprema gaudia.
17. *Gregem tuum ne deſeras: 18. illum rege,*
Paſcens ſalubri pabulo.
19. *Laudamus omnes te diebus ſingulis:*
20. *Tuoquè ſancto Nomini*
Genu precantes flectimus. 21. Tu criminum
Contagione libera
Nos hoc die: 22. tuâ fouens clementiâ
23. *(Hæc noſtra ſpes) nos erige.*
24. *Fidens tibi, ſuperne Rex, vmquam meâ*
Non ſpe ſalutis excidam.

HYMNVS AD DEVM.

ARbiter omnipotens rerum ſuprema poteſtas,
Cuius ab æterno dependent omnia nutu,
Labra mihi reſera, vocemquè reſolue canenti,
Vt mea lingua tuæ delibet laudis honores.
Tu ſine principio fueras, ſemperquè fuiſti,
Quique es, ſemper eris Regum Rex maximus, idem
Optimus, atque tuum Regnum non deſinet vnquam.
Omnia tu ſapiens noſti; potes omnia quæ vis.
Te nihil ante fuit: terras, mare, ſidera, cœlum,
Quæquè ſuo claudit gyro, tua ſola voluntas
Ex nihilo eduxit: fieri ſimul annuit, atque
Protinus extat opus: patuit tunc lucidus æther.
En roſeis inuecta rotis aurora diei
Nuncia præcurrit radios, quibus aureus ambit
Sol maris immenſos tractus, quos vndiquè terræ
Protenſis latè ſpatijs amplectitur orbis.
Hinc ſaliunt colles, illinc faſtigia tollunt
Aërij montes; ſalebris riget ardua rupes:
Labunturquè vagi per prata virentia riui,
Ac tumidi voluunt paruis è fontibus orti
Spumantes vndas fluuij, Pontiquè frementi
Gurgite ſe miſcent, quà plangunt littora fluctus,
Nec tamen excedunt poſitos in margine fines.
Cœruleum per iter veloci carbaſa motu
Ventus agit, pandasquè rates, ac tonſa triremem,
Dum crebro refluas ictu ferit æquoris vndas.
Quis varios memoret ſquamoſa examina piſces,
Incluſosquè rudis præduro tegmine teſtæ,
Cruſtaceumquè genus, pelagiquè natantia monſtra?

Vt iuuat inſidias illis hamouè parare,
Aut naſſâ per aquas nantes dum pabula quærunt!
Cernimus è ſcopulis euulſa corallia, ramos
Quæ pandunt, minioquè nitent diffuſa rubenti:
Succina miramur, quæ Sarmata promit ab vndis:
Miramur niueo conchas candore coruſcas,
Quas diues Bengala ſuo de littore mittit.
At dudum mea mens liquidum ſpatiata per æquor
Euehitur leni ſublata per aëra motu
In vacuas oras, auium quas turba volatu
Huc illuc peragrant. Aquilæ ſe regia profert
Qua reliquis præſtat ſpecies, auſuquè ſuperbit,
Seu prædæ ſtudio, pugnæ vel amore feratur.
Sic aliæ pugnant doctæ venantis in vſum:
Nam rapidis alis ſectantur, & vnguibus vrgent
Segnem, quæ fugit, aut roſtro generoſa reſiſtit.
Pennigerûm plures cicurum, multæquè ferarum
Dulcia diuitibus præbent obſonia menſis.
Oblectant aliæ ſuauis modulamine vocis
Attonitas aures. miros Philomela canendo
Ingeminat variatquè modos; ſeu fundat acutum
Submiſſouè ſono concentum; ſiue moretur,
Aut properans iteret diuerſos gutture flexus,
Et roſtro referens humanæ verba loquelæ
Pſittacus appellat dominum, puerosquè ſalutat,
Iratusquè fremens adſtanti iurgia dicit;
Seu blandum loquitur, gratam cum porrigit eſcam.
Dant aliæ galeis, & equino in vertice criſtas,
Hæ virides, illæ croceasquè, albasquè, nigraſquè,
Cœruleas, fuluas, & rubro murice tinctas
Artifici præſtant commiſſas vndique plumas.
Quæ iuncta varios aptant compage colores,

Et referunt pictas natiuâ ab imagine formas.
Diuite pennarum pauo ſibi cyclade plaudit,
Dat querulos gemitus viduatus coniuge turtur.
Stagna colunt anates: velox petit ardea nubes:
Has vapor agglomerat, Solis quem viuida virtus
Elicit humentis grauidâ telluris ab aluo.
Naſcitur hinc ventus, ſeu blandæ ſpiritus auræ;
Aëra quæ tenuem perflat, cœlumquè ſerenat.
Hinc pluuij verno labuntur tempore rores;
Illinit hinc pratis albentes bruma pruinas,
Et niuibus montes tegit, & rigat imbribus agros.
Quàm pulchram reſerant radiantia ſidera pompam
Dum ſudâ ducunt hilares ſub nocte choreas!
Quis celeres Lunæ curſus, Solisquè meatus
Explicet? hinc oritur ſeries & temporis ordo:
Pomifer autumnus, florens ver, torridus æſtu
Cancer, & algenti caper additus arbiter horæ
Vſque vices mutant, donec nouus appetat annus,
Qui ſua per tritum repetit veſtigia callem.
Sic homines, pecudumquè greges, armenta, ferasque
Fœtus alit terræ, & ſeruat ſpirabilis aër.
Omnibus vnus amor: ſociâ cum compare iunctum
Coniugij fædus celebrant, ſobolemquè propagant.
Humanæ parere iubes hæc omnia menti,
Quam penes arbitrium ſtatuis ſator optime rerum,
Aut veſci velit, aut operis ſeruilibus vti,
Pellere ſeù frigus villoſæ pellis amictu.
Candida nec deſunt lini, nec munera lanæ,
Nec qui ſe tenuans orditur ſtamina bombyx.
Quam bonus es cœli Rector! tua dextera campos
Fœcundat ſegetum donis, dat vitibus vuas,
Dat baccas oleis, apibusquè liquentia mella.

Buty-

Butyrum armentis, preſſiquè coagula lactis,
Floribus ornat agros, & læti graminis herbâ
Planitiem: colles, & montes germine veſtit;
Lataquè pomiferis replet viridaria plantis,
Ac decorat lauris, & myrti frondibus hortoſ.
Serpillum areolas, & mollis amaracus ambit,
Quæ cinaram, & maratrum fundunt, mentamquè, crocumquè.
Cinnama cum granis piperis, quod fercula condit;
Balſama cum ſtyracis guttis, myrrhæquè liquore
Dat felix oriens, & odori munera thuris.
Quid loquar artis opus, ſeu ducat molliter æra,
Cudere ſeu libeat ſpiranti è marmore ſigna;
Vel miro tabulas telasquè animare colore;
Belgica ſeu iactet pictis aulæa figuris,
Quæ textu vario fulgens interlinit aurum;
Exprimat aut chartis quod nulla obliteret ætas,
Intentiquè legant ventura in ſæcla nepotes?
Non ego gemmarum ſpeciem, lapidumquè decorem,
Non Chalybum quod alit tellus, celatquè metallum
Æris, & argenti, nec maſſam diuitis auri
Perſequar; & quidquid medicæ vim ſufficit arti:
Omnibus his hominem ditas, nihil vtile quod ſit
Deficit, aut poſſit iucundum optare voluptas.
Quid tamen in nitidas educi luminis oras
Prodeſſet, niſi tu primi quam noxa parentis
Commeruit pœnam, funeſtâ morte ſubiſſes
Chriſte nefas delens. Atrâ ferrugine cœlum,
Sol faciem tenebris texit miſeratus acerbum
Interitum: timuit tremefacta fatiſcere tellus,
Inquè chaos priſcum timuere elementa reuerti,
Dum Crucis in trunco pendens pro ſontibus inſons
Occidis, vt places iratum victima Patrem

San-

Sanguine. tanta fuit noſtræ tibi cura ſalutis.
Vis perimi vt parcas: omnes clementia fines
Tranſit, vt effuſæ cures contagia culpæ,
Æterniquè libens repares diſpendia damni.
Poſt triduum è tumulo ſurgens rediuiuus ad auras
Immortale refers victâ de morte trophæum:
Sæpius appares, donec ſermone tuorum
Nutantes animos, & ſacro numine firmas:
Vtquè rudem doceant quæ vitet, quæuè ſequatur,
Et luſtralis aquæ mandas aſpergine tingi.
Quin etiam maius monimentum linquis amoris;
Nomine namquè tuo profert dum verba Sacerdos
Ritè litans nobis fieri vis eſca, tuoquè
Sub vini, & panis ſpecie (mirabile dictu)
Corpore nos paſcis, potas & ſanguinis hauſtu.
Præſcribis peragenda; datis & clauibus vnum
Qui cœli reſerare fores, & claudere poßit
Conſtituis Petrum reliquis, vt iuſſa capeſſant.
Mox repetens Patris ſolium cœtusquè beatos,
Pollicitam mittis diuini flaminis auram.
Ingruit en ſonitus, ſacris & frontibus ignis
Inſidet in linguæ ſpeciem; præcordia complet
Dius Amor. Græci, Cares, Parthiquè, Syriquè,
Romani, Cilices, Tyrij, gens accola Nili,
Mirantur: ſtupet attonitus quicumque loquentes
Audit; & vt poſſunt, inquit, depromere ſenſus
Sermonis patrij verbis quibus vtimur omnes?
Spiritus alme tuo ſic mentes robore munis.
Pandere fida cohors cæleſtis iuſſa magiſtri
Incipit, vt vitæ tradat documenta futuræ.
Iam fuerat Chriſti ritus vulgatus in vrbe
Antiochi, populusquè ſacro de nomine dictus,

Cum

Cum petit Auſonias oras, gentemquè Latinam,
Aſciti & ſtudio Pauli venerabile Petrus
Chriſtiadùm nomen Romanis arcibus infert.
Non illos potuit ſæui terrere tyranni
Imperium, mortisquè metus: diſcrimina rerum
Contemnunt, donec Latijs in Tybridis oris
Immotam ſtatuant effuſo ſanguine ſedem.
Hinc ſeritur Chriſti cultus; latèque per orbem
Terrarum gliſcens cumulat ſe copia meſsis:
Inſidias quamuis ac ſtrages perfidus hoſtis
Miſceat humani generis, tu Chriſte tuorum
Protegis adſcriptos numero: tu protegis aris
Qui ſacris puro cordis famulantur amore,
Quique tuas ſubiere vices in munere Petri
Hos regis, & ſeruas, ouibus dum pabula præbent,
Inquè tuo auxilio fidens pia cura recumbit;
Quo ſine quid poſſent? tu confers robur & auges,
Infenſosquè lupos gregis à præſepibus arces,
Quem ſtygij numquam perdet vis effera monſtri.
Rex meus & columen, mundi ſator atque redemptor,
Quæ tibi verba pares valeant perſoluere grates,
Quæuè tuas dignè celebret facundia laudes?
Addiderit rutilo radios fax cerea ſoli,
Et breuis vrna maris citiùs concluſerit vndas.
Quippè tuæ lucis Titan ſcintilla videtur,
Finibus & nullis præſcripta potentia vaſtus
Oceanus, cuius cœlum vix paruula bulla eſt.
Hic cytharæ ſonitum ſiſto, myſteria mecum
Dum tua contemplor, memoriquè in pectore voluo.
O Deus, ò noſtræ ſpes & pars vnica ſortis,
Te veneror, tacitusquè colo, te pronus adoro.

IN

IN CHRISTI DOMINI NATALEM DIEM.

NAſceris alme Puer gelidæ ſub tempora brumæ,
Nec igne fota mollis excipit torus
Membra tenella. iaces arenti nudus in herba
Inops, rigensquè frigore inter humidæ
Nigrantes noctis tenebras, ſub paupere tecto;
Tibiquè deeſt vbi recumbat occiput.
Vt nos non ſolùm doceas, dum linquis Olympum,
Per hos gradus malorum ad aſtra progredi:
Sed quia nunc iterùm cæli Sol igneus orbem
Remenſus, aureo ſedens in eſſedo,
Ad nos regrediens tendit, celeresquè iugales
Reflectit, vt ſuam recurrat orbitam;
Ceu Iani eſt annum ſolito de more Kalendis
Nouum auſpicata ciuitas Quiritium:
Hinc quoque te nato nobis felicior annus,
Puer ſalutis Orbis auctor, incipit.
Quandoquidem vero fulgentem lumine Solem,
Vetuſta quo fugatur vmbra criminum,
Te genus humanum noſcit: veneratur, adorat,
Et excitat ſopore victa lumina.

CHRI-

CHRISTI DOMINI MOX MORITVRI CVM BEATISSIMA MARIA MATRE COLLOQVIVM.

CH. INſtat, ſacra Parens, temporis vltimum
Momentum: rapiunt me tibi, quæ vocant
Summi iuſſa Parentis,
Optatam Crucis ad necem.
M.V. Heu, fili! miſeram ſiccine deſeris
Matrem? me miſeram! cor mihi ſaucias
Durâ cuſpide vocis:
Sic me lux mea deſeris?
CH. Iam primis animam mors petit ictibus:
Non ſic tranſadiget cor mihi lancea,
Vt morſu tuus angor
Carpens viſcera diuidit:
M.V. Per quod iam puero lac tibi præbui,
Ne me, qui cruciet, linque ſuperſtitem
Tanto nate dolori.
Ah pro te moriar, precor.
CH. Dum mors me rapiet; te manet acrior,
Qui dum me pareres non tetigit, dolor:
Orbi non tulit ortus
Vitam, mors mea deferet.

M.V. *Heu ſaltem miſeræ da mihi præmori.*
CH. *Patris, dum moriar, viuere te iubet*
Non mutanda voluntas.
M.V. *Saltem da mihi commori.*
CH. *Me complexa ſat es, non licet ampliùs:*
Te iam (quid retinent me tua brachia?)
Mater linquere cogor:
Iudæ me vocat oſculum.

DE CHRISTO CRVCI AFFIXO.

ET AD EVM PRECES.

DVm crucis affixus pendes in ſtipite IESV,
Solquè ſuum condit, te moriente, iubar;
Flebile contemplor crebro tibi verbere corpus
Contuſum, & duris tempora vincta rubis;
Dedecorat pallor faciem, conſperſaquè ſacro
Membra cruore fluunt, quo rubet vſque ſolum.
Occidis innocuus, ſoluas vt vincla nocenti,
Ingratumquè tuus me tibi iungat amor.
Pectus hiat ſæuo confoſſum cuſpidis ictu,
Terra tremit, lapidum fragmina diſſiliunt.
Me tamen obdurat prauæ dulcedinis vſus,
Et blando ſenſus detinet illicio.
Ah mea CHRISTE tuus detergat crimina ſanguis,
Quo fuit effuſo noſtra redempta ſalus.
Mors tua vita mihi eſt; valeant quæ ludicra fallunt,
Tu ſpes certa, meus tu Deus, omne bonum:
Tu mea lux: tua flamma meum cor iugiter vrat,
Quâ cum dulce mihi viuere, dulce mori.

AD

AD DIVINVM SPIRITVM

HYMNVS.

Spiritus Superùm decus,
Sancta ſidereæ domus
Aura labere cælitus,
Aura ſacra, ter optimi
Dia Flaminis Aura.

Spiritus radians veni.
Terror agminis inferi,
Efficax hominum ſalus,
Aura ſacra, ter optimi
Dia Flaminis Aura.

Increata potentia,
Nutus ætherei globi,
Filij ſimul & Patris
Non ſolutile vinculum,
Fax perennis Amoris.

Alma lux Sapientiæ,
Dulcis hoſpita mentium,
Cordis ardor amabilis,
Ima pectoris occupa;
Igne pectus adure.

Fauſta nuntia gaudij,
Flamma pronuba gratiæ,
Præpes aduenïens ades:
Noſtra coniugij ſacri
Necte compede corda.

Mens tuo ſine Numine
Hæret, vt ſine palmulis
Puppis & ſine linteo:
Torpet, vt fluuius gelu, &
Terra cana pruinis.

Cor tuo ſine munere
Squalet, vt ſine fructibus
Arbor, & ſine frondibus:
Hortus vt ſine floribus,
Solis aridus æſtu.

Ter beatus & amplius,
Cui tuum iubar inſidet
Pectoris penetralibus:
Purus huic animus nitet
Lilio magis albo.

Ter beatus & amplius,
Cuius innocuum ſinum
Incolit tua Caritas:
Verna ſic oriens roſa
Mane fundit odorem.

Quos tenaciter implicat
Otij ſopor, excitas:
Quos graui ſcelus impium
Mole deprimit, erigis:
Monſtra proteris Orci.

Tu leuamen in arduis,
Lumen in tenebris micans,
Debiles ope ſubleuas:
Tu potens vigor anxijs,
Vera tu via vitæ.

Vna meta laboribus,
Noſtra ſpes, amor, & quies,
Alma copula Cælitum;
Tu cupita beatitas,
Tu ſuprema voluptas.
Fauſta nuntia gaudij,
Dulcis hoſpita cordium,
Sancta lux animi veni,
Aura ſacra, ter optimi
Dia Flaminis Aura.

DE S. IOANNE BAPTISTA

ODE

Strophe I. Verſuum xv.

INuecta bigis Cynthia, candido
Pellens ore tenebras,
Argenti nitidum iubar
Diffundit inter ſidera:
Hinc inde vitro per caua fiſtulæ
Vidit hæc ætas Venerem bicornem
Fulgere Phœbes æmulam:
Sed luce lucent Solis; hic fons luminis
Splendet, & irradiat
Cæli ſidereos globos,
Terrarumquè plagas, & maris æquora.
Talis crinibus aureis,
Fronte ſerenâ,

Formoſisquè genis, oculisquè micantibus, vllo
Non compta fuco Veritas coruſcat.

Antiſtrophe I. Verſuum xv.

Phœbus liquentem non tamen aëra
Semper luce ſerenat,
Non ſemper mare cærulum
Tranquillat auræ flatibus,
Culto nec agri fertilis è ſinu
Elicit flores, neque germinantis
E flore fœtus arboris;
Atris ſed obtegens polum vaporibus
Sepè ciet pluuias,
Nimbos, & gelidas niues,
Horrendos tonitrus, diraquè fulmina.
Sic & lingua fidelibus
Nuntia veri
Vocibus exacuit gladios, & ſuſcitat iram,
Feruens cruentas edit ira cædes.

Epodus I. Verſuum xij.

Tu, Iordanis ad vndas
Qui ſacrum IESV caput abluiſti,
Sis teſtis, inceſtum tyrannum
Verâ voce redarguens,
Indignata furentes
Hinc haurit imis ſpiritus medullis,
Iræquè ſæuo turbine concita
Curas tumenti corde nutrit vindices
Vincla parans mulier,

Trucisquè carceris ſpecum; &
Atrox conſilium concipit, vt tuum
Stringat in exitium ſecurim.

Stròphe II. Verſuum xv.

Herodianam gaudia Regiam,
Regnantemquè replebant,
Ortus ob celebrem ſui
Diem, quotannis nobili
Cultum paratu, non ſine cantibus,
Et lyræ plectro. Proceres ad aulæ
Pompam frequentes venerant:
Renidet hic paries amictus purpurâ:
Aurea vaſa micant,
Et gemmata toreumata:
Auro texta tori ſtragula ſerica
Pictoris referunt opus:
Pocula lucent:
Circumſtant pueri menſam, qui dona Lyæi,
Vnguenta, flores, & dapes miniſtrant.

Antiſtrophe II. Verſuum xv.

Hæc inter ægrâ mente recogitans
Iuſtæ verbera vocis,
Inuiſo capiti feros
Struens dolos Herodias,
Natæ, quid optet, nutibus indicat:
Mox iubet feſtas choreas inire.
Hæc obſecuta, leniter
Inclinat ante Regis aureum torum

Crura, decensquè caput;
Dein gyro glomerat vago
Greſſus in numerum: nunc pede candido
Se ſuſtollit, & aſſilit;
Nunc leuis auræ
In morem celeri percurrit percita motu,
Excepta plauſu Regis intuentis.

Epodus II. Verſuum xij.

Quid cæco magis igne
Mentium lumen tenebris obumbrat?
Iuratus vltrò Rex puellæ
Spondet, quod petet, impetu
Sacri abreptus amoris.
Tunc illa blandis intuens ocellis
Regem, parentis præmonitu ſagax,
Ioannis almum poſtulat cædi caput:
Rex iubet: innocua
Ceruix reſecta protinus
Defertur patulâ lance, nocentibus
Dedecorum metuenda merces.

Strophe III. Verſuum xv.

Extincta ſenſus ſpirat adhuc pios.
Vt ſic ore ſilenti
Infandos magis increpat
Amoris ignes! Quilibet
Dolet perempti funus, & impiam
Efferæ cauſam necis execratur.
Proh feminæ mentem trucem,

Cùm

Cùm feruet irâ, & æſtuat libidine!
Tam fera monſtra fretum,
Nec tellus generat. leo
Te viſo Daniel ſæuitiam exuit:
Illæſum maris horrida
Bellua Ionam
Littoribus reddit. Ferro par femina lædit,
Magisquè flammis: peſtis, & venenum eſt.

Antiſtrophe III. Verſuum xv.

At pura caſtis moribus, & Dei
Iugi feruida cultu
Quàm diſpar docet inclytis
Iuditta geſtis! vndique
Obſeſſa caſtris Aſſyrij Ducis
Dum ſuis cladem pauet imminentem,
Animo cadens Bethulia
Mœrebat; hanc Iuditta ſpes reſumere
Numine freta iubet:
Mox ponit viduæ ſtolam,
Et ſe lætitiæ veſtibus induens
Ductorem petit hoſtium;
Nactaquè cœnæ
Tempus, Holophernem vino ſomnoquè iacentem
Ceruice fortis conficit reciſâ.

Epodus III. Verſuum xij.

Per contraria duxit
Vna vos virtus, ſociatquè Cælo.
Tu Iudith occidens triumphas

Fuſis

Fuſis hoſtibus: occidens
Fuſo ſanguine palmam
Refers Ioannes. Quis tuos honores
Intexat hymnis, & colat, vt decet,
Te fulgidum cæli decus? mens deficit,
Deficit artis opus:
Mortalis vltrà quid poteſt?
Nam te Chriſtiadûm maxima, nomini
Sacra tuo veneratur Ædes.

DE S. MARIA MAGDALENA
ODE

Strophe I. Verſuum xiij.

INnixa pennis verſicoloribus,
Bombyce fulgens diuite,
Molles reuincta floribus
Crines, procaci fronte, lubricoquè
Adſpici vultu, faciliquè dulcis
Flexu loquelæ cordibus imperat
Mortalium, quos dum beare creditur,
Interimit ſuaui præbens ſub lacte venenum.
Atque truces molitur hyænâ
Sæuior inſidias,
Nouusquè Proteus mille formas induit;
Vt ſacræ leges Themidis reſoluat,
Blanda Voluptas.

Anti-

Antiſtrophe I. Verſuum xiij.

Hæc innocenti ſanguine dexteram
Regis Dauidis polluit,
Quo nullus ante gratior
Regi ſupremo cælitum: capillis
Indidit cæſis tibi vincla Samſon,
Vt te ſuperbis traderet hoſtibus,
Quem nulla vis potuit ferocem ſubdere:
Huius & impulſu fallacia numina Diuûm
Diuino dignatus honore eſt
Rex ſapiens Salomon,
Qui Conditori ſiderum quondam pius
Inclytam ſumptu, celebremquè gaza
Struxerat ædem.

Epodus I. Verſuum x.

Quid MAGDALENAM *mirer incautam premi*
Durâ compede vinctam
Diræ ſub dominæ iugo
In flore primæuo iuuentæ?
Quid excolentem corporis.
Numine poſthabito, decorem?
Illa comas olim gemmis ornabat & auro,
Studens amantibus videri pulchrior,
Pubemquè gaudens cernere
Lentis ignibus vri.

Strophe II. Verſuum xiij.

At cum Sororis vocibus anxijs
CHRISTVS precantis annuit;
Almo iubente Spiritu,
E parte cæli deſilit ſerenâ,
Regiam vittis redimita frontem,
Puro coruſcans lumine Gratia.
Vt pulchra nubes Iridis coloribus
Depictas pedibus premit, & felicis oliuæ
Defert donatura coronam!
Protinus his radijs
Icta cadit, artus detegens, & exhibet
Tabidâ nolens cute ſe videndam
Fœda Voluptas.

Antiſtrophe II. Verſuum xiij.

Tu MAGDALENE diſcutis inſitas
Mentis tenebras, & iacens
Immane monſtrum conſpicis
Non ante viſum. Quo pudore malas
Inficis? quales gemitus profundis?
Iam margaritas ponis, & aureos
Incompta crines ſoluis, & CHRISTO ream
Te ſiſtis, lacrymisquè pedes veneraris obortis,
Atque ſacras mœſtiſſima plantas
Lambis, & imbre rigas,
Comisquè tergis, & relata negligis
Probra, mox culpis capis exoluta
Pignus amoris.

Epo-

Epodus II. Verſuum x.

Amansquè amantis igne CHRISTI feruida,
Flagris membra cruentans,
Priſcos prouida ſanguine
Extinguis ignes: & fideli
Amore conſtans, greſſibus
Impauidis ſequeris Magiſtrum
Per gladios, haſtasquè Crucis miſerabile pondus.
Hæres ſepulchro lacrymans; & exerat
Seu condat vndis Sol iubar,
Comples queſtibus auras.

Strophe III. Verſuum xiij.

„ *Amor pericli neſcius horridi*
„ *Vt morte perſtat fortior!*
Fruſtrâ frementis æquoris
Iudæa frendens obijcit procellis
Te neci damnans: moderantis expers
Nautæ phaſelus, non ope remigis
Veliue currit humidas pelagi vias:
Se placidi ſternunt fluctus, ſe lucidus æther,
Nube carens ventisquè, ſerenat.
Iam Paphon, atque Rhodon,
Cretamquè linquit; iam Zacynthi littora,
Et Cephalenum legit, Actiasquè
Proſpicit oras.

Antiſtrophe III. Verſuum xiij.

O quæ trecentis hæc freta nauibus
Regina ſulcans, Cæſarem
Armis laceſſens, vltimam
Regnis parabas Italis ruinam;
Patrio pulſam lare MAGDALENAM
Si fluctuantis ludibrium maris,
Eſcam futuram piſcibus, nunc cerneres
Cælicolas inter diuini nectaris hauſtu
Sublatam ſuper æthera veſci,
Delicijsquè frui
Cæleſtis aulæ, quid tibi mentis foret?
Quid decor formæ, Phariusquè faſtus,
Sceptraque proſunt?

Epodus III. Verſuum x.

En luce functa habes pudendam regij
Solùm nominis atro
Regni è funere gloriam:
Nec læta vixiſti; ſuperſtes
Vix vna puppis reddidit
Te patrio profugam Canopo.
Conderis & viuens latebris abſtruſa ſepulchri,
Coacta mox lethum colubri morſibus
Vltrò ſubire, Cæſaris
Subducenda triumpho.

Strophe IV. Verſuum xiij.

At MAGDALENE per Siculum fretum
Rabiem Charybdis præterit
Secura, finesquè Italos
Egreſſa, tendit Gallicas ad vrbes.
Huc Dei nutu, ſuperumquè ductu
Appulſa, portum Maßiliæ tenet:
Nomenquè CHRISTI gentibus diſſeminat.
Hinc abrepta colit pendens in montibus antrum,
Quod frontem propè ſidera tollit,
Hîc gemit, & lacrymat:
Hîc Angelorum cœtibus canentium
Adſtat: hîc vnum meditata CHRISTVM,
Se quoquè neſcit.

Antiſtrophe IV. Verſuum xiij.

O me patrato crimine ſordidum,
O me iacentem reſpice
Dux alma pœnitentium!
Te CHRISTVS audit: nam tuis ſepulchrò
Excitat fratrem precibus: furentis
Te de Draconis faucibus eximit,
Et limpidas è rupe lymphas elicit.
Salue cara Deo rupes, fons inclyte ſalue;
Iam Pindi mihi culmina ſordent:
Tu ſacra lympha, precor,
E corde prome lacrymas: pro carmine
Execror myrtum; mihi det coronam
Ramus oliuæ.

Epodus IV. Verſuum x.

O ter beatum, qui dolore percitus
Vitæ turpiter actæ
Labes fletibus eluit.
„*Virtutis in regno vel ipſis*
„*Vero referta gaudio*
„*E lacrymis oritur Voluptas.*
„*Nil tamen in tuto mortalibus, vltima donec*
„*Recludat hora cuique ſortem. Gloria*
„*Perennat vna Cælitum*
„*Extra vulneris ictum.*

DE S. LAVRENTIO
ODE

Strophe I: Verſuum xij.

I*Bera tellus, Auſtrio*
Sub Rege felix, aurifero Tagi
Te dicant alij flumine nobilem,
Te claſſe, te bello ferocem,
Oceani dominam celebrent, regniſquè potentem:
Hic Peruànis diuitem metallis,
Mexici gazis, Arabumquè conchis,
Et mercibus Goæ beatam
Te laudet: fera prælia
Extollat alter, & triumphos CAROLI,
Ac temperatis viuidum
Conſilijs animum PHILIPPI.

Anti-

Antiſtrophe I. Verſuum xij.

Te concinam LAVRENTII
Sacro parentem lumine fulgidam:
Non illi facie funeris horrida
Immane tortoris repertum
Excuſsit ſolida veræ pietatis amorem
E mente: palmis nobiles & oſtro
Clarus en inter proceres, decorem
Indutus æternum phalangis
Addit ſe comitem Duci,
Cui ſaxa primùm poſt trucem CHRISTI necem
Coniecta probro gloriam,
Interitu peperere vitam.

Epodus I. Verſuum xi.

Acres quid iras aggeras Rex barbare?
Impauidus contemnere nouit
Hiſpanus iuuenis regum fera iuſſa. quid flagellis
Nuda membra ſaucias,
Curuis & hamis lancinata carpis?
Fortis reſiſtit. Heu quid impium ſtruis?
Mens hæret: trepidat. Quibus
Dire Tyranne feris,
Te quibus exæquem Colobi ſæuiſsime monſtris?

Strôphe II. Verſuum xij.

Vagas ad vndas Tybridis
Lactauit altrix vberibus Lupa

Infantes geminos: pinnigero puer
Delphinis in dorſo natantis
Sæpè Dicarchæo ludens è littore viſus;
Et vulnerati pro pedis medela
Hoſpitem narrant hominis leonem:
Hunc inter atroces ferarum
Incurſus pauidum, canis
Vt blandiens, adiuit agnitum leo:
Ambosquè pubes Romuli
Obſtupuit ſibi gratulantes.

Antiſtrophe II. Verſuum xij.

Seu priſca verum proferat,
„*Seu fingat ætas; aſpide ſæuior*
„*Hyrcanisquè feris mens hominis furit.*
„*Non vrſus inſectatur vrſum:*
„*Non perimit colubrum coluber, non tigrida tigris:*
„*Humana virgas gens, rotas, & vncos*
„*Intulit terris, pedibusquè mortis*
„*Aptauit alas. Quid Perilli*
Infandum memorem bouem?
Nec ſontibus, vel hoſtibus ſolùm minax:
Sui miniſtram gaudij
Perniciem cupit innocentum.

Epodus II. Verſuum ix.

Te matricida, te lues mortalium
Inceſsit tam dira cupido!
Nam facibus paſsim incenſam populatus ignis Vrbem
Te iubente, fletibus,

Cla-

Clamore, luctu, cladibus, ruinis
Complens, in atri verterat formam rogi:
Tunc lætus, fidibus canens
Diceris excidio
Auſus Troiano miſeram componere Romam.

Strophe III. Verſuum xij.

Quò, Muſa, Dirces prouehunt
Te vela? ferri per tragicos amas
Terrores? Rutilum ſidus Iberiæ,
Atlantis emergens ab vndis,
Te reuocat dirâ toſtus LAVRENTIVS olim
In crate: formæ nec decor, nec ætas
Ferreos flectunt animos, Tyrannus
Deridet abſterſum cruorem
Cæleſtis pueri manu.
Ludi ne vanis perferam præſtigijs?
I miles, inquit: perditus
Det meritas reus igne pœnas.

Antiſtrophe III. Verſuum xij.

Et ecce raptim ſtrenuus
Athleta CHRISTI traditur ignibus:
Hos inter thalamus vectibus æreis
Compactus excepit iacentem.
Tres ò Iordanis pueri, decus Iſacidarum,
Vt veſtra flammis emicat probata
Diſpari virtus celebris coronâ,
Quos par adegit cauſa morti
Vltrò exponere pectora!

Non vos Deira militum cohortibus*
Equis & armis obſtrepens
Terruit, aut ſonitus tubarum;

* Deïra campus Babylonis, Biblijs Græc. Dan. 3. quæ Chaldæo. & D. Hieron. Dura.

Epodus III. Verſuum ix.

Non vos furentis Regis atrox commouet
Aſpectus: Nos, dicitis, ò Rex;
Non aurum, aut ſtatuas colimus: Deus Iſraël colendus:
Ille ſolus eſt Deus.
Fruſtrà catenis alligas lacertos,
Et nos in ignes conijcis: nam præpotens
Illæſos Deus eruet,
Si volet; atra licet
Fluctuet vndanti flammarum vortice fornax.

Strophe IIII. Verſuum xij.

Nec vana ſpes: innoxius
Vos lambit ignis, vitreus vt liquor,
Non auſus teneram lædere corporum
Cutem; ſed infrendens voraxquè
Fertur in adſtantes, ardenti membra vapore
Hauſturus: in vos obſequens, fauenti
Dum Deo grates canitis, furorem
(Res mira) compeſcens, aënis
Vinctos nexibus accipit,
Reddit ſolutos, vinctus ipſe, languidus,
Inermis. At LAVRENTIVM
Letiferis petit acer armis.

Anti-

Antiſtrophe IV. Verſuum xij.

Arctæ coërcent compedes,
Nudumquè prunis concolor æs cremat;
Iam corpus celeri corripit impetu,
Iam flamma proſerpens adurit,
Et carnem vorat, & graciles depaſcitur artus,
Immotus heros, vt doloris expers,
Vt roſas inter virideſquè myrtos,
Ferale tormentum virili
Spernit pectore, dum truci
Adipem liquatus igne manat: lumina
Auertit intuentium
Terribili laniena viſu.

Epodus IV. Verſuum ix.

Aſſatus ille, geſtiens plenus Deo
Solui nexu corporis, infit
„*Ore renidenti: Fumant tibi iam, tyranne, cocta hæc*
„*Membra: mande, veſcere:*
„*En aula cæli ſe mihi recludit.*
O quam beatè moreris! inclytus magis,
Inuictiſſime Martyrum,
Nullus obire poteſt:
Hoſtibus inſultas victor, cadis hoſtia CHRISTO.

DE SANCTO LVDOVICO
REGE GALLIARVM.
ODE

Strophe I. Verſuum xij.

OBiectu gemini maris,
Illinc Pyrenes, arduis hinc Alpium
Præcincta muris; ingenio ſoli,
Fluxuquè diues fluminum:
Fortium turmis equitum verenda,
Heroum Genitrix Gallia, bellicis
Fecunda palmis: inclyta Regibus,
Quos longâ ſerie dedit
Priſci Capetij genus:
Vt inter omnes thure LVDOVICVS
Cultus & aris,
Cæleſti radiat vinctus diademate frontem!

Antiſtrophe I. Verſuum xij.

Quas dudum mea parturit
Mens fœta laudes, Regis educ optimi
In lucis oras, Aonij lyra
Sonora cantus obſtetrix.
An piæ primum ſtudium parentis
Formandi puerum moribus integris,
Doctæquè raris Palladis artibus;
An celſæ decus indolis

Dir-

Dircæis celebrem modis?
En blanda prodis comitas, pudorquè,
Lenis & oris
Maieſtas, ac forma, decens & gratia linguæ.

Epodus I. Verſuum ix.

Non me tamen moremini:
Plectrum prouocat aureum
Pulchrius fulgens teneris ab annis
Laus parta bello. Iactet Alcidæ manu
Infantis enectos colubros
Ficto Græcia plauſu.
Vt primùm nituit murice regio
Heros gloria Sequanæ,
Impuber armis comprimit rebelles.

Strophe II. Verſuum xij.

Aſt ætas vbi firmior
Acceſſit, omnis abſtinens culpæ, Deo
Deuota iungit pectora, dotibus
Virtutis auctus: commoda
Vrbium curat: ſtudioſus æqui
Regum delicias ſpernit, & otium
Fontem malorum claudit, & amouet
Luxum criminis illicem:
Iuſtis præmia diuidit,
Prauosquè pœnæ corrigit timore.
Sic populorum
Munit amore latus, non enſe aut militis haſtis.

Anti-

Antiſtrophe II. Verſuum xij.

Horti pulchra per areas
Hinc inde transfert candidum virgo pedem,
Quà mira florum pompa recluditur:
Seu quos dedit Britannia,
Vel Tagi potor, Sporadumve cultor,
Mox voluens oculos vndique conſpicit,
Et hæret anceps, quem ſibi deligat:
Illic floret amaracus,
Hic albet breue lilium,
Floresquè pandunt aduenæ decorem:
Denique certa
Omnibus illa roſæ Pæſtanum prætulit oſtrum.

Epodus II. Verſuum ix.

Florem tibi quem ſeligam?
Te ſceptro potior Fides,
Alme Rex, clarat; Themis & ſorores,
Pietasquè maius adferunt tibi iubar,
Gemmata quàm veſtis vel aurum:
At quæ clarior aſtri
Naſcentis radijs fulſit, & in tuo
Fulget corde, rapit ſacra
Me luce flagrans Caritas canentem.

Strophe III. Verſuum xij.

Hæc te nectare Cælitum
Paſcit, Deiquè nunc beat præſentia:

Hæc

Hæc vna quondam, dum tuus induit
Caduca membra ſpiritus,
Se tibi iunxit comitem; viæquè
Index, te Superûm cœtibus addidit.
Hinc liberali ſpargis opes manu,
Siue altaria conſtruis,
Seu ſacras reficis domos,
Ades vel ægris, vel iuuas egenos:
Hac duce bellum
Suſcipis; & mortis iaculis caput obijcis vltrò.

Antiſtrophe III. Verſuum xij.

Vrbis nam Solymæ vicem
Dolens, vt impiam opprimas tyrannidem,
Pacata regni linquis, & horridis
Armis petens Peluſium,
Traijcis textis trabibus phalanges,
Quà ſeptemgemino cærula flumine
Nilus colorat: mœnia vix quatis
Arcis, cum ſubitus fores
Recludit pauor hoſtium,
Mox victor agmen militum patentes
Ducis in agros,
Hoſtilesquè acies geminatâ clade trucidas.

Epodus III. Verſuum ix.

„Spes ſæpè quo propinquior
„Arridet, celeri fugâ
„Exitus cœptis adimit ſecundos.
Inuadit, eheu! te lues, & Celticas

Infeſta

Infeſta vis morbi fameſquè
Vexat dira cohortes.
Illinc flumen aquis, hoſticus hinc furor
Denſo circuit agmine:
Pugnatur; atrox fœdat arua cædes.

Strophe IV. Verſuum xij.

Victum gloria non minor
Te ſequitur, Heros magne, quàm cùm vinceres.
Conſtans recuſans Martis ab alea
Lembo per amnem ſubtrahi.
Vna nos omnes eademquè pugnæ
Sors, inquis, maneat. Vos ego deſeram?
Regemquè veſtrum me fuga polluet?
Captiuo tibi quas minas,
Quæve opprobria barbarus
Infert Tyrannus? ſæua quot tuorum
Funera cernis?
Tu tamen immotus CHRISTO ſpem ponis in vno.

Antiſtrophe IV. Verſuum xij.

Nutantes animos fide
Firmas, iacentes erigis. Quid, ais, cadit
Spes veſtra? curas pellite lugubres:
„ *Probat Deus quos diligit:*
„ *Hos & educit memor è periclis.*
Olim quæ populus pertulit Iſraël?
Hæc ipſa tellus teſtis: ad inuium
Rubri dum pelagi fretum
Vrgebat Pharao ferox

Equis

Equis & armis; obſequens repentè
Scinditur æquor,
Erectiſquè vagæ lapideſcunt mœnibus vndæ.

Epodus IV. Verſuum ix.

Electa ſiccis tranſilit
Gens plantis: mare ſæuiens
Defluit rurſus: rapit inſecutum
Ducem procellis, & quadrigas obruit,
Sic fatus, haud exſpes tueris
Flexo poplite cælum.
Lux ò Chriſtiadûm maxima Principum,
Heros inclyte, qui tui
Æquent honorem carceris triumphi?

Strophe V. Verſuum xij.

Dat dirus tibi Mempheos
Pœnas tyrannus. En ſuorum concidit
Ferro peremptus, ſertaquè laurea
Mutat cupreſſi frondibus:
Tuquè dimiſſus redimenſquè captos
Opreſſoſquè graui ſeruitij iugo,
Appellis Aces littoribus ratem.
Hic te Chriſticolæ tenent,
Vt ſis certa cadentium
Tutela rerum: haud te trahunt paterni
Commoda regni,
Nec genitricis amor, procerum nec vota preceſquè.

Antiſtrophe V. Verſuum xij.

Non eſt, quæ premat acrior
Te cura, quàm CHRISTI ſuperbos frangere
Hoſtes, & almo Nomine gentium
Delere cultus impios.
Nec pium belli ſtudium remittis,
Donec te Libye ſanguine diffluens
Palma potitum corporis exui
Arctis nexibus adſpicit,
Nunc, ò verticis incola
Cæleſtis, audi quas preces decorum
Pallida vultum
Relligio mœrens lacrymis tibi fundit obortis.

Epodus V. Verſuum ix.

Inuicte Rex, en Gallia
Iuncta eſt rurſus Iberiæ
Sanguinis vinclis: animos & arma
Fac iungat arctum fœdus. Heu! quot conficit
Europa ſe diſcors in oris?
Squalet Punica tellus:
Te deuincta vocat Græcia compede,
Iordanis vocat, & ſacrum
CHRISTI Sepulchrum vindicem moratur.

HYM-

HYMNVS.
IN S. MARTINAM.

MARTINÆ celebri plaudite nomini
Ciues Romulei, plaudite gloriæ:
Inſignem meritis dicite Virginem,
Chriſti dicite Martyrem.
Hæc dum conſpicuis orta parentibus
Inter delicias, inter amabiles
Luxus illecebras ditibus affluit
Fauſtæ muneribus domus,
Vitæ deſpiciens commoda, dedicat
Se rerum Domino, & munificâ manu
Chriſti pauperibus diſtribuens opes
Quærit præmia Cœlitum.
Non illam crucians vngula, non feræ,
Non virgæ horribili vulnere commouent:
Hinc lapſi è ſuperum ſedibus Angeli
Cœleſti dape recreant.
Quin & depoſitâ ſæuitie Leo
Se rictu placido proÿcit ad pedes:
Te Martina tamen dans gladius neci
Cœli cœtibus inſerit.
Te thuris redolens ara vaporibus,
Quæ fumat precibus iugiter inuocat,
Et falſum perimens auſpicium tui
Delet nominis omine.
Tu natale ſolum protege; tu bonæ
Da pacis requiem Chriſtiadûm plagis;
Armorum ſtrepitus, & fera prælia
In fines age Thracios.

Et regum ſocians agmina ſub crucis
Vexillo Solymas nexibus exime,
Vindexquè innocui ſanguinis hoſticum
Robur funditus erue.
Tu noſtrum columen, tu decus inclytum,
Noſtrarum obſequium reſpice mentium;
Romæ vota libens excipe, quæ pio
Te ritu canit, & colit.
A nobis abigas lubrica gaudia,
Tu qui Martyribus dexter ades Deus
Vne & Trine, tuis da famulis iubar,
Quo clemens animos beas.

IN SANCTÆ BIBIANÆ

FESTVM DIEM.

FLos ò Quiritum candide Virginum,
Cœli decus, lux fulgida Martyrum,
Quas ornat effuſi cruoris
Purpureum, Bibiana, tegmen:
Non te ſilebit vox mea barbito
Concors eburno; namquè per ardua
Sublimis aſcendens coruſcas
Iſacio celebranda plectro.
Primis ab annis nomen abhorruit
Vanum deorum mens tua numini
Deuota Chriſti, ſequè vero
Ritè Deo facilem dicauit.

Non

Non te parentum terruit impiè
Inflicta cædes, non fera Præſidis
Mandata, quæ duro dederunt
Innocuam exitio ſororem.
Adempta quicquam te bona non mouent,
Concluſa diro carcere permanes
Immota, conſtantemquè ſeruas
Eſurie tenuata mentem.
Te quippe paſcit, qui volucres alit,
Eſcamquè præbet piſcibus æquoris,
Siluamquè nutrit germinantem, &
Rore ſatos pluuijſquè campos.
Fruſtra doloſis blanditijs petens
Te lingua tentat garrula fallere,
Nec ſæua te flectunt pudici
Verbera conſilij tenacem.
Fortis reſiſtis ſæpius execrans
Cultum nefandum, nec quateris minis;
Chriſtumquè cœli conditorem
Eſſe doces, dominumquè rerum.
„*Creſcens adultis floret honoribus*
„ *Virtus, periclis neſcia concuti.*
En cæſa plumbatis ſerenâ
Fronte cadens animam profundis.
Hinc, te perempta, ſpiritus aduolat
Inter beatos Cœlicolûm choros.
Vt Roma plaudit, dum perenni
Te decorat Pietas triumpho!
Votis fauentem Romula te vocat
Pubes: malorum comprime turbines;
Adesquè, dum Chriſto litantes
Thura tuis adolemus aris.

Æterna Patri gloria maximo,
Natoquè laus, ſit Spiritui decus,
Qui cuncta nutu trinus vnus
Condidit, & ſapiens gubernat.

DE S. ELISABETHA

LVSITANIAE REGINA.

HYMNVS.

DOmare cordis impetus ELISABETH
Fortis, inopsquè Deo
Seruire regno prætulit.
En fulgidis recepta cæli ſedibus,
Sidereæque domus
Ditata ſanctis gaudijs
Nunc regnat inter Cælites beatior,
Et premit aſtra, docens
Quæ vera ſint Regni bona.
Patri poteſtas, Filioquè gloria,
Perpetuumque decus
Tibi ſit alme Spiritus.

DE EADEM HYMNVS.

OPes decusquè regium reliqueras
Eliſabeth, Dei dicata numini;
Recepta nunc bearis inter angelos:
Libens ab hoſtium tuere nos dolis.

Præi,

Præi, viamquè dux ſalutis indica:
Sequemur. O ſit vna mens fidelium;
Odor bonus ſit omnis actio, tuis
Id innuit roſis operta Caritas:
Beata Caritas, in arce ſiderum
Potens locare nos per omne ſæculum.
Patriquè, Filioquè ſumma gloria,
Tibiquè laus perennis, alme Spiritus.

IN SVO NATALI DIE
DEO BENEFACTORI
GRATIARVM ACTIO.

QVà Deus micantia
Creauit aſtra, machinamquè mundi, &
Quidquid hoc in ambitu eſt,
Sub hanc & ipſe veris ortus horam
Matris è ſinu labris
Tenellus hauſi lucis huius auras.
Sæua bruma transijt,
Receſsit algor, imber, & pruina:
Vere iam nouo roſa
Decora florens æmulatur oſtrum:
Vndecumque lucidus
Renidet æther nubibus fugatis.
Alitesquè concinunt
Aquæ fluentis obſtrepente riuo:

Roſci-

Roſcidas & arborum
Suſurrat inter aura blanda frondes.
Hiſce terra vocibus
Canens celebrat optimi parentis,
Cuius eſt potens manus
Opus decusquè, gratiasquè reddit.
Quid taces tot, ò meum
Cor & loquela, dona conditoris?
Luce qui mihi diù
Frui dedit cum corporis vigore,
Mequè ſoſpitans fouet,
Iuuatquè dextrâ lenis, atque largè
Sufficit quod expedit
In hiſce vitæ labilis periclis:
Inter & graues vices
Opem benignè deferens tuetur.
Quanta præbuit bona?
Dies vt vltra prorogat, ſenectam
Largiens idoneam
Adhuc laborum ſubſtinere pondus?
Immemor tamen tui
Deus meus quid hæreo caducis?
Diſsipa precor precor
Inæſtuantes ſenſuum tumultus,
Fac vt aegra, quæ iacet
Humo in putri mens excitata ſurgat,
Flere damna temporis
Malè peracti des mihi, tuiquè
Ignem amoris ingeras,
Piasquè curas inſeras,, honorem
Vt tuum colam obſequens,
Sacroquè plectro barbitum cienti

Glo-

Gloriæ tuæ iubar
Ad aſtra ferre des, tuumquè ſanctum
Nomen vſque carmine,
Et vſque corde numen inuocare.

ANIMVS RESIPISCENS

Chriſtum paſſum meditando.

ADuenit hora, quæ ſalutem deferens,
E mortis vmbrâ dormientes excitat,
Oborta lux noctis tenebras disijcit,
Fugatquè denſam gentium caliginem:
Canit per aëris plagas cœleſtium
Emiſſa vox Dei ſupremam gloriam,
Terrisquè pacem nuntiat, dum naſceris
Æterne rerum conditor, mortalium
Clemens redemptor. Vſquequo nos efferet
Caduca ſpes inanium, quæ deprimunt
Mentis vigorem, quo iacente ſpiritus
Ad ima tendit? ſpontè nos ſeducimur,
Dum quærimus, quæ blanda ſenſus attrahunt,
Falluntquè laruæ ſubdolis coloribus:
Hos detegis, Rex ſiderum, qui pauperem
Subis caſam cœleſte culmen deſerens,
Et his videris alloqui nos vocibus:
Non me micanti purpurâ ſtratus torus,
Auroquè cunæ, & margaritis Indicis
Diſtinctæ, at en præſepe vile ſuſcipit;

Dum

Dum verſor inter aſperas vitæ vices,
Crucemquè perfero, & peremptus occido,
Laboris & doloris exemplum exhibens,
Meo cruore vos redemptos inſtruo.
Quid vita vos voluptuoſa faſcinat
Fulgore luxus, labiliquè gaudio?
Quid otioſos detinet ſocordia
Agri patentis inſtar vmbra & floribus?
Anguſta & ardua ducit ad Cœlum via:
Incedit hac qui limen almum cogitat.

ABDICANTIS SE AB HVMANIS

ad Deum conuerſio.

SVperum Rex gemebundo precor ore
Deus à te veniam temporis acti
Tibi non deditus, vt conuenit, atque
In amando Pietatem ſtudioſus.
Breuis hæc ludicra vitæ bona pronis
Nimis affectibus ambiui agitatus,
Freta per cærula ceu pinus ab auſtro
Tumidis fluctibus abſorta perire
Metuens. fulgeat ò lux tua ſæuos
Rapidi inter maris æſtus, ſcopuloſquè,
Tenebras hæc fuget, & nubila mentis,
Vt iter cernere poſſit tua ducens
Vbi ſunt gaudia; tu Dux, Via, Portus,
Procul à quo metus eſt omnis, & angor.
Vtinam iugiter in te requieſcam.

ASPER-

ASPERSIONE SACRI CINERIS EXCITATVS implorat opem Chriſti ad eius ſectanda veſtigia.

PVluere dum Sacerdos
Illinit crines mihi, qui nunciat imminentem
Interitum, expaueſco
Horridum cœli ſonitum, quo vocor ad tribunal,
Quod penes eſt in omnes
Vlla cui non eſt potior, nec ſimilis poteſtas:
Non precibus, nec auro
Iudicem flectent gemitus, & lacrymæ reorum,
Non fauor hîc iuuabit,
Hîc erit nil quod lateat, nil remanens inultum.
Viuimus enim futuræ
Sortis obliti, bona quæ decipiunt ſequendo:
Te Deus alme patrem
Optimum, non vt decuit, præcipuè veremur.
Quis tenebris obumbrat
Error humanos animos? quam breuis heu voluptas,
Futilis & cupîdo
Implicat curis, adimunt quæ requiem perennem!
Ah procul hinc faceſſant,
Ah tui Ieſu meditans aſſiduè cruoris
Se pretio redemptam
Temporis lapſi ſtudeat nequitiem peroſa
Mens reparare damnum:
Te Crucem geſtans cupio per ſalebras laborum
Quærere, ſed fatigor
Pœnè ſuccumbens oneri, tu fer opem labanti,
Tu pie Chriſte cordi
Velle da; tecum potero, quod tua iuſſa poſcunt.

POE-

POENITENS.

SEpultus altâ criminum caligine,
  Sæuisquè vinctus nexibus,
Non ſub latebris lapidis alter Lazarus
  Claudor, ſed hac circumferor
Defunctus infauſtâ ſub vrnâ corporis.
  Iam lingua nullos ederet
Sonos, carerent aridi motu pedes,
  Triſtesquè pallerent genæ:
Humi iacerem, nec viderent lumina
  Nitentis aëris iubar:
Sed ne caducum vita corpus deſerat,
  Vicem perempti ſpiritus
CHRISTI benigna ſupplet indulgentia,
  Lutoquè reddit illito
Oculis ſuam lucem. Quid, ah, quid intuor
  Miſer? tenent me compedes,
Laterumquè verſant ſordidum manus opus:
  Et quæ fouet me blandiens
Placido ſinu Voluptas, vera Dalila,
  Stringit minacem forficem,
Formidoloſis in cauernis ſaltuum
  Cubile tellus exhibet.
Solumquè glandes ſe mihi dant pabulum:
  Famis voratus dentibus
Perire cogor inter immundas ſues.
  Supplex reuertar ad Patrem:
Culpam fatebor, & profuſis lacrymis,
  Vt cæcus ille vitreis

Siloës

Siloës aquis ſe diluit, cor diluam,
Quod noxa fœdat ſordibus.
Sed heu, catena nexibus mihi pedes
Arctans abire me vetat:
Hæc dira vincla tu Deus clementiæ
Solus potes diſſoluere,
Meamquè ſolus tu potens Ægyptio
Leuare ceruicem iugo.
Non ego mihi Moſen, tuam ſed gratiam
Ducem regreſſus flagito:
Huius per atras noctis vmbras luceat
Ignis, viamquè dirigat;
Tutamquè plantis virga pandat orbitam
Rubri per vndas æquoris,
Et inſequentium cohortes hoſtium,
Equos, & axes obruat.
Sic ipſe liberum metu ſequens iter
Vtinam ſerenum conſpicer
Parentis aſpectum! ad pedes nam procidam,
Gemensquè coràm proloquar:
Reuertor ad te pœnitens; per inuias
Abduxit errantem vias
Me culpa: peccaui talentis traditis
Abuſus: ad te pœnitens
Reuertor. Ah te, qui tui ſunt muneris,
Hic fletus, hic meus dolor
Placent: & ò benigne da Pater mihi,
Tuas vt ædes incolam,
Tibiquè iunctus Caritatis annulo
Non ampliùs te deſeram.
Hoc vna, quæ colore ſplendet cærulo,
Præſtare veſtis eſt potis:

Hanc nullus vſus, nulla deterit dies,
Fur nullus aufert: hanc mihi
Si largiare, corde dicam geſtiens:
Coruſca ſordet Purpura.

CIRCÆI POCVLI

ALEXIPHARMACVM.

INſertæ vario nitore gemmæ
Cum crater micat aureus; rubetquè
Stillans nectareo liquore Bacchi,
Quem de purpureis premunt racemis
Prœla Celtica, vel ferax Falerni
Promit vinea, dum furens adurit
Sirius canis arua, ſi niuali
Alget frigore, quid petat vel optet
Qui ſitit, ſibi gratius bibenti?
Sorbens ſi tamen, inſcius venenum,
Quod latet, ſimul hauſerit; quis illum
Dixerit propriâ perire culpâ?
Talis blanda libidinem puella
Excitat roſeis genis, & ore,
Quo nil pulchrius Ida vidit vmquam:
Quærunt hanc iuuenes, & intuentur
Intentis oculis, amant, & omni
Huic grati ſtudio placere curant;
Nouerint licèt hinc luem creari
Vino letifero magis nocentem.
O noſtram malè prouidam iuuentam!

Sciens

Sciens exitium ſubit, volensquè.
Quæ vis effera feruet in medullis?
Hæc, quidquid rationis auget vſum,
Sugens abripit, implicatquè curis
Impuris animum, necatquè ſenſus,
Quos dictat bona mens. Comæ decore
Sic arbor ſpoliatur ob tenaces
Amplexus hæderæ, peritquè languens
Vitali propè destituta ſucco.
Clades hinc fluit omnis, omne manat
Genus flagitij. Paris Lacænæ
Captus hoſpitæ amore, fas fidemquè
Lædens, quâ priùs ipſe ſe, paternum
Hac regnum face perdidit. Quis ignem
Neſcit è gelidis aquis obortum,
Narciſsi miſeram vicem? Puellas
Quid Pandionias, ſcelusquè Terei,
Seu te Pyrame, flebilemquè Thisben,
Vel Phedræ memorem truces amores,
„*Aut potus magici dolos? Atrocem*
„*Non Circe pateram; ſuis Libido*
„*Magis ſæua ſequacibus miniſtrat.*
Permeſsi meritò chorus, ferarum
Sumptis moribus, aſſeclas Vlyſsis
Indutos ſpecie canit ferina.
Satis propudij malum, & furentis
Infortunia peſtis è profanâ
Ac ſacrâ hiſtoriâ patent. loquare
Omnium vice tu reuincte Samſon
Fraude femineâ. Fero medelam
Morbo quærimus: hanc opus parare
Doloſi madidis liquoris hauſtu;

Hac auertere Iudicem ſupremum ,
Ne ſui ſuper impios ab alto
Effundat calicis ſeuerus iram .
Nos Ioſeph fugiens docet tueri
Immunem vitij nota pudorem .
Non placet fuga? te monet fugare
Torris ignibus innocens Aquinas.
„Fuga, vel fuge. Non vbique ſemper
Eſt fugæ locus, inquis, & fugantem
Hoſtit illecebris nimis Voluptas.
Blandæ gratia te iubarquè formæ
Si potentius enſe vel ſagittis
Comminus petet eminusve, mentem
His tamquam clypeo tuere dictis:
„Permanet ſcelus, auolat voluptas:
„Vindex ſubſequitur dolor perennis.



VEXI-

VEXILLVM CARITATIS
AD
NICOLAVM
BARBERINVM
GERMANVM FRATREM.

IN ILLA VERBA IOB,

Militia eſt vita hominis ſuper terram.

QVod dixi ſemel, hæreat repoſtum,
Amantiſsime frater, in medullis:
„Duros militiæ refert labores
„Infelix hominum fugaxquè vita.
Nam dum pondere corporis grauatur
CHRISTI cultor, vt hoſticis ab armis
Se miles tueatur eſt neceſſe:
Iuges excubias agens, famemquè
Et ſitim toleret, doloſquè vitet,
Quos ſub illecebris procax Voluptas
Abdit nequitiæ graues veneno:
Frangat horribilem furentis Iræ
Impetum, ambitionis & tumultus,
Et his quæ ducibus mouentur arma:
Eludatquè cuniculos latentes,
Quos prauus fodit Vſus & Cupido;
Pertinaciter hinc & hinc petentes
Munitam ratione Mentis arcem;

Pro quâ Sobrietasquè Caſtitasquè,
Ac recti ſtudium, pijquè mores
Ductu præſidioquè Caritatis
Si pugnent, inimica vis fatiſcet:
Hac ne decipiamur, eſt cauendum.
„*Nullus eſt magis acer hoſtis hoſti,*
„ *Quàm ſit quiſque ſibi, nocentiorquè.*
Caritas, precor, alma pelle cladem:
Noſtro in pectore fixa nos tuere:
Te ſuperſtite nil poteſt obeſſe:
Nihil nos ſine te poteſt iuuare.
Tu nobis data cælitus, labore
Plurimo retineris atque curâ.
Hoc, frater, meditemur, hoc agamus.
Non qui terquè quaterquè milliesquè
Improbis animi obſtitit rebellis
Victor motibus, obtinet beata
Inter agmina Cælitum coronam;
Si cedat ſemel, & tenebricoſum
Sic victus rapiatur ad ſepulchrum:
Sed fortis, vigiliquè mente conſtans,
Qui viuens moriensquè non reliquit
Diuinæ ſacra ſigna Caritatis.

AD IOANNEM DONATVM FRATREM.

Inanis eruditio ſine pietate.

Aſſueſcit teneris agens ab annis,
Olim nauta futurus in periclis,
Inter multiplices maris tumultus
Puppes cernere fluctuantis æſtu
Iactatas pelagi: diu labores
Et duras tolerat vices, peritus
Vt clauum teneat; ſciatquè, ſæuæ
Dum fremens furit impetus procellæ,
Abſque naufragio ſubire portum.
Bellator Ducis vt queat ſupremi
Fungi munere, per niues & imbres,
Et ſub æſtiferum Leonis aſtrum
Prodit, euigilansquè noctis horâ
Luſtrat excubias, ſitim famemquè
Suſtinens: quoties eat neceſſe eſt
In diſcrimina fortis, inter hoſtes,
Inter ancipitis cruenta Martis
Arma, quâ furor efferans phalanges
Corporum miſeras ſtrues aceruat.
Quem grauat labor, eſt honoris expers.
Hinc, reor, ſtudioſus allaboras
Lycei ſapientiam doceri,
Et flores legere vtriuſque linguæ;

Sic,

Sic, Donate, tibi parit loquenti
Scribentiquè labore & arte multa
Sermo cultus & elegans decorem.
Hæc, ſeu talia ſæpè cogitanti
Mens hæret mihi; cogor & ſtupere,
Cur omnes cupimus frui perenni
Inter Cælicolûm choros quiete,
Quæ laboribus eſt paranda: ſegni
Viuimus tamen otio ſepulti,
Siue rebus inanibus vacamus.
Quot ſunt qui ſatagant inire callem,
Qui deducere poſſit ad ſupremæ
Sortis lætitiam? trahit doloſa
Nos rerum ſpecies; ferax doloris
Gaudium ſequimur: per hæc caduca
Claram quærimus obtinere famam,
Quam tranſmittere poſteris putamus.
Proh vecors hominum genus! quid vmbræ
Sectamur leue ſomnium fugacis?
Eſt quidem, fateor, decus, latentes
Rerum percipere & referre cauſas:
Eſto res populi recepta plauſu
Doctè ſcribere, & eloqui diſertè;
Sit decens amor eruditionis:
Sed frondes pietate deſtitutus
Oſtentat, velut arbor abſque pomis.
In primis igitur colenda Virtus,
Quam Cæli vigor inſerit, fouetquè
Menti dia Fides oborta, fructus
Vt det fertilis, & decora. ſacræ
In templo Sapientiæ litare
Hiſce primitijs licet: dicatum

Qui

Qui ſe copulat huic, decus piorum
In terris geret, inclytumquè nomen;
Sedes hinc Superûm petet beatus.

VANITATIS FVGA
AETERNITATIS AMOR.

AMica veris aura, frigus aëris
Amabili tepore temperans, humi
Feracis vberem ſinum recluſerat;
Fugarat atra Sol calore nubila;
Erant odora nuper arua floribus;
Recens virebat herba; cantus alitum
Sonorus obſtrepebat inter arbores:
Fluens nitebat vnda pura fluminum:
Obambulabat hinc & inde luſitans
Vagis recurſibus genus natantium.
Sed ecce feruidæ furor Caniculæ
Agros adurit, æſtuansquè vitreo
Aquæ dolet liquore riuus exui:
Amat latere piſcis in receſſibus:
Silent aues, & aura muta deficit.
Hyems iniqua iam recurrit; algidæ
Niues ſuperna montium tegunt iuga:
Rigata mœret imbre terra: defluit
Fremens in æquor amnis vnda decolor,
Vigorquè lætus arborum ſtatim perit.
Vt hæc caduca! luxus orbis ocyus,
Opum doloſa pompa, forma labilis,
Placenſquè inanium figura præterit.

Poli

Poli ſuperna conſpicemur atria,
Vel vmbra noctis abſit, aut receſſerit
Dies, vt aſtra luce ſemper aurea,
Iubarquè Apollinis nitent! nec officit
Globis micantibus vel æſtus ingruens,
Vel imbribus geluve bruma ſæuiens.
Quid inter hæc futura non recogitas,
Dies videre diligens bonos, mea
Supina mens, tuæ ſalutis immemor?
„Solet nocere ſæpius, quod allicit.
Parens ſit Eua teſtis. Hiſce iugiter
„Monemur: Omne, quod fugax, relinquere;
„Quod eſt perenne gaudium, requirere.

IN ILLA VERBA

S. AVGVSTINI,

Inquietum eſt cor meum, donec veniat ad te Deus.

AVrum & voluptas auida corda non explent,
Non dignitas, celebriſquè fama, nec regnum,
Seu quidquid eſt, quod accidat magis gratum.
Quid inquietus expetis vices rerum,
Sperans quiete perfrui? bonis nullis
Contenta mens, anguſtiam ſibi quærit
Adraſte: læuam ſiue dexteram ſortem
Hic obtinere cui datur, graui curâ
Vrgetur æquè. tentat è malis vnus
Emergere, alter altiora venatur:
Vterque ſperat, nec quieſcit, incertus

Quid

Quid afferat dies; metuquè correptus,
Nunc angitur, nunc ſpem reſumit. at ſæpè
Humana vota ſpes inanis eludit,
Quod pollicetur blanda, ſiue non præſtat;
Seu protinus, quod præſtitit, fugax aufert.
Stulti quietem dum labore ſectamur,
Laborioſa creſcit inquies: demum
Nos opprimet labor quietis expertes:
Hæc non moratur humi, plagas colit Cæli:
Eſt in Deo quærenda, cuius eſt donum,
Quo candidas coronat & beat mentes;
Quas inquies dum ſpe boni erigit veri,
Vicibus ademptas Cælitum choris addit.

VIA PERDITIONIS PRONA.

SALVTIS ARDVA.

SEruare tutam cordis innocentiam
Eſt pietatis opus,
Quæ vera quærit gaudia,
Mentisquè falſi quæ boni ſe decipi
Non ſinit illecebrâ,
Blandisquè ſenſuum dolis.
At læua mens præſentis æui munera
Mox peritura ſequens,
Quid ſit futurum negligit,
Affixa rebus hiſce luxu languida,
Dedita delitijs
Gaudet ſopore & otio.

Gemmis

Gemmis & auro dum potitur, Attali
Veſcitur inter opes
Inanis auræ plauſibus,
Rapidiquè præceps more fertur fluminis,
Qua via prona trahit
Ad mortis æternæ lacum.
Non hæc ad aſtra vita ſegnis martyres,
Virgineumquè chorum
Euexit inter cœlites:
Hos virga cædit, enſis illos conficit,
Seu fera flamma vorat,
Carpitve tortor vngulis.
Hic eſt peremptus horridæ ligno crucis,
Hæc laniata rotis,
Et ille ſaxis obrutus.
Quid? ipſe Chriſtus paſſus hanc per orbitam
Dum moriens graditur
Suam ſubiuit gloriam,
Hinc ille nos ad ſe vocat per arduum,
Quod benefacta parant
Iter labore plurimo.
Illinc voluptas lubricas per ſemitas
Dux malefida præit,
Amor ſui cor faſcinat:
„*Mens cœca ineptit. Vſquequo fugacia*
„ *Somnia diligimus,*
„ *Et quærimus mendacium?*

VERA

VERA SAPIENTIA
MORTIS MEDITATIO.

MVndi machina fertur ad ſupremum
Occaſum, rapido rotata gyro
Horarum: grauidâ dies & anni
Aluo perniciem gerunt futuram.
Imminet ſenibus propinqua leti
Formidabilis hora: polliceri
Non poteſt ſibi craſtinum iuuentus.
Mors enim pede præpes eſt vbique:
Et nunquam ſatiata paſcit omnem
Ætatem. pecudes ſolent in agris
Sic depaſcere floſculos, & herbas:
Sic vorat populata flamma meſſem.
Seriò vigilare nos oportet.
Vt deſiderium tenax fugacis
Vitæ faſcinat! vt trahit voluptas!
Vt cor abripit aura blanda plauſus,
Implicat laqueis opum cupido,
Fallit ambitio, tenetquè luxus!
Stulti quid ſequimur caduca? fulgens
Cæli regia nos vocat; ſed armis
Obniti pietatis eſt neceſſe
Contra nequitiæ dolos. profuſi
Victus, illecebræ valete: luſus,
Plauſus, pompa faceſſat: hinc ſuperbum
Senſuum vigor impetum remittit,
Hinc vires animus ſuas adauget.
Non ſomno dapibuſquè prægrauetur,

Sumat quod ſibi ſat, licetquè, corpus:
Sic non lædit vt hoſtis, impetitquè,
Sed pugnat ſimul, adiuuatquè mentem.
Hoſpites ſumus hoc in orbe, non hìc
Nobis patria permanens: inani
Lactamur ſpecie boni. peribunt
Tamquam ſomnia cogitationes,
Quæ nos immemores perennis æui
Luce orbant rationis. inſtitutis
Mens veræ ſapientiæ dicata
Leſſum cogitet, execrata luxum.
Miles non referet decus triumphi,
Pugnam non meditatus imminentem.

PERTVRBATVS

ANIMI PRAVI MOTVS,

PLACIDA RECTI QVIES.

LIberè vagans per agros quo pauore concutit
Vrbium ciues minaci fronte cladem præferens
Mars, iniqua cum cruentus cæde cædes aggerat!
Vrit ædes, culta vaſtat arua, delet oppida,
Triſtibus complet querelis cuncta, luctu, ſanguine.
Attamen procaciter cum circuit præcordia
Blandiens nobis cupido, maius infert prælium;
Qualis oras per patentes cinctus auſter turbine
Fertur atrox, & comantes imbre fruges deijcit,
Vinitoris & labores ſternit ictu grandinis;
Moxquè frendens acriori vi reuellit arbores:

Talis ingruit, tumeſcit, infremit ſuperbia.
Vidit ardens culmen Ætnæ ſæpius Trinacria
Igneos globos vomentis teſqua flammis vrere,
Et per imæ dorſa vallis ſaltuoſa ſerpere,
Perquè campos, perquè pagos, pertinax incendium:
Igne ſæuior furenti feruet ira percitus.
Fluctuum ſe ſalſa magno regna tollant impetu;
Carbaſis fractis fatiſcat quaſſa puppis horrido
Turgidi maris tumultu; voce clament flebili,
Inuocentquè ſupplicantes dia cæli lumina
Nauitæ mergi pauentes æſtuanti vortice:
Cordis impij procellis nulla par eſt inquies.
Senſuum motus rebelles vna virtus comprimit,
Si potenter flans ab alto Sanctus adſit Spiritus.
Flamen almum, te beatam largiente gratiam,
Pura mens dono quietis læta ſemper exilit;
Siue pontus intumeſcat; ſiue flamma ferueat,
Siue nimbus atque grando, ſiue bellum ſæuiat.
Nubis expers hora veris vt ſerenat æthera!
Manè ſurgens Sol ab ortu luce fulget aureâ:
Vda roris herba guttis, prata rident floribus:
Dulce concinunt volucres frondium ſub tegmine:
Abſque motu conquieſcit vnda ponti cærula.
Summa nautis pacet æquor vitreum pellacia,
Ambiat diffuſa cælum quantauis ſerenitas,
Vna cordis innocentis maior eſt tranquillitas.

VERITATI CALVMNIA SVCCVMBIT.

FEruidi cordis tumultus ira, & æmulatio,
Curta res, grauis ſenectus, languor ægri corporis
Spiritus turbant quietem, quam minus non atterunt
Terror hoſtis ingruentis, carcer, & captiuitas
Ædibus pelli paternis, ſqualidæ morſus famis,
Quæque ſerpit huc & illuc peſtilens contagio.
Hæc acerba ſunt; ſed angit acrius calumnia:
More noctis obtegentis aërem caligine
Vera cælat, atque ficta ſæpe miſcens credulam
Audientium doloſâ voce mentem decipit,
Fida nulli, perpes aulæ ſuſpicacis aſſecla,
Inuidorum culta plauſu, germen aſtus fertile,
Peruicax rixas & iras nutrit inter Principes,
Non amicos, non propinquos abſque noxa præterit,
Blanda probri machinatrix, fœda fraudis artifex,
Dira criminis miniſtra, cœca dux iniuriæ
Nil omittit, aut recuſat aggredi quod expetit,
Siue fas nefasve prompta perſtat vltrix exequi:
Teſtis eſto tu Suſanna, quam ſenum mendacium
Iam locauerat pudendæ mortis in diſcrimine,
Tuquè dura vincla Ioſeph paſſus arte fœminæ,
Inquè carceris tenebris pœnè raptus funere.
Quæ nefandum dextra monſtrum trudat ima in tartara,
Sicut Hercules fugaſſe dicitur Stymphalidas,
Et ſuperba cum cohorte truſus eſt huc Lucifer.
Quis recludat, quæ ſub atro deliteſcunt tegmine;
Solis inſtar, qui decoro mane cinctus lumine

Dete-

Detegens rerum colores noctis umbras diſcutit?
Tu peroſa mentientes pulchra proles temporis,
Pacis altrix & quietis velo amicta candido,
Deferens facem micanti luce falſum eliminas:
Ore quippe cum virili Veritas prodis palam,
Labis expers vita cunctis maior eſt calumnijs;
Integriſquè vis iniqua moribus non officit,
Quæ ſubacta, ſiue cedat, ſiue lædat, concidit.
Nam triumphans poſt labores fertur innocentia
Ad beatum, quò fruuntur cælites, conſortium.

FELICITATIS HVMANAE
F V G A,
CAELESTIS ADEPTIO.

PRætereunt anni, celeri pede labitur ætas,
Et vix orta dies non reditura fugit:
Circumdantquè breuem varijs diſcrimina vitam
Caſibus: hora graui nulla timore vacat.
Arentes, veluti Boreas ex arbore frondes,
Sic homines leti vis inopina rapit.
Nos tamen affixi terræ traducimus æuum,
Ac ſi mors vmquam non obeunda foret,
Exactæquè dies ignaua per otia vitæ
Negligat æternâ pendere lance Deus.
Prodigus hic auri, ſublimes extruit ædes,
Quæ vaſta referunt mole Neronis opus.
Tollitur hinc aulæ paries, fornixquè decenti
Se ſpatio profert; porticus inde patet.

Quas animæ afflatu dicas ſenſuquè vigere:
Vt mira formas exprimit arte color!
Ærea ſigna, lapis Parius, pretioſa ſupellex
Vt capiunt animos, intuitumquè tenent!
Ille colens largo ſolers viridaria ſumptu,
Gaudet agri donis, ingenioquè ſoli.
Vitrea deuexis paſſim diffunditur hauſtris
Lympha, vago ſerpens culta per arua pede;
Quæ circùm irriguis deducta canalibus ambit
Diſtinctas terræ fœtibus areolas.
Hìc frutices creſcunt, frondens ibi germinat arbos;
En illic flores, veris odora cohors.
Tonſilis herba refert, Eoum inuenta, tapetes,
Et myrtus varias ingenioſa feras.
Hìc procul à curis pandit ſe purior æther,
Iucundumquè ciet frigus ab arboribus.
Per nemoris ſpirant frondes Zephyritides auræ,
Quas volucres lætis vocibus excipiunt.
Attamen optatâ fruſtratus vterque quiete,
Quæ ſua ſunt ſpernens, expetit id quod abeſt.
Eſt, qui miratus ſortem redeuntis ab Indis
Cæruleum pinu per mare currit iter:
Nec pauet infido vitam concredere Ponto,
Vt magnas alijs præſtet adeptus opes.
Aſt alius ſobolis fœtu protendere gentem,
Coniugijquè bono par putat eſſe nihil:
Virginis eximiæ formam ſua gaudia ducit:
Huic thalamo iungi nocte diequè cupit.
Sunt, quibus eſt blandæ plauſus gratiſſimus aulæ,
Et pueri cantus, voxquè ſonora lyræ.
Nil illi potius, diro quàm gloria bello
Parta; libens clarum ſanguine nomen emit:

Adſpi-

Adſpiratquè manu ſceptrum geſtare, per enſes
Cæde ſibi ſternens inſidijſquè viam.
O vanas hominum curas, & inania vota!
Si quis & aſſequitur, quidquid anhelus auet;
Stillantes cribro latices de flumine portat,
Plenaquè rimarum dolia complet aquis.
Non mihi ſint regum vitæ, nec funera teſtes:
Eſt tua, rex Salomon, pagina nota ſatis.
Pierius reſonet cantus, famulatus abundet
Promptus, & Aſſyrio ſpiret odore domus:
Quid regale iubar, vel opum quid gloria prodeſt?
Quid populi plauſus, deliciæquè iuuant?
Sunt auræ ſonitus, vel opus quod aranea texit:
Nectunt, ſint quamuis aurea, vincla manus.
Quid decor eſt formæ? veluti roſa ſera ſuperbit;
Sole oriente oritur, ſole cadente cadit.
Egreditur viridi ſepto, decerptaquè floret
Viuida; ſed ſubitò languet, & atteritur.
Lubrica ſors regni, ſpinoſis anxia curis,
Inſtabilis fertur vi malè nixa rotæ.
Neſciat aduerſos caſus, partisquè fruatur
Tuta, tamen trepido corde futura timet.
Vt ſtipulæ tenuis vaneſcit ab igne fauilla,
Sic micat, & fugiens gloria regis abit.
Cætera deficiunt, vt aquæ tenuiſſima bulla:
Sola mihi ſupereſt, quâ tumulabor, humus.
O anime infelix, terræ quid munera quæris?
Te ſibi, te cælo condidit ipſe Deus:
Et potes inſanos cordis præferre tumultus
Æternæ paci, lætitiæquè poli?
Hìc te pugna manet: victori debita ſolùm
Palma; coronatus, qui benè pugnat, ouat.

Nec

Nec fuerit CHRISTI miles certamine victor,
Humanis humeros ſi grauet exuuijs:
Sobrius huic aptus pugnæ, per commoda tranſit,
Degit in excubijs, eſurit, atque ſitit.
Legerat ex acie, Domino mandante, trecentos,
Quos videt è digitis lambere fontis aquas,
Dimiſſis alijs Gedeon, quos potus hianti
Gutture humi pronos flectere crura iubet:
Mox fugat innumeros hoſtes, multisquè peremptis
Exiguâ Madian caſtra phalange capit.
Rebus in his fluxis licitus ſe quatenus vſus
Proferat, vnda labris parcius hauſta docet.
Haſce natans per aquas canit, arridensquè Voluptas
Vt Siren varijs attrahit illecebris.
Me miſerum ſpecies vmbræ ludentis in amne
Decipit, & blandis fallit imaginibus:
Allicit incautum mendax dulcedine cantus,
Donec recludat funeris hora dolos.
Heu quid agam? denſâ cingor caligine culpæ:
Noxius ah nimiùm diluit ora liquor.
Abripiunt motus animum: ſic membra natantis
Sæpè trahit vortex, mergit, & haurit aquis.
„ *Ardua res, prauos ſubitò deponere mores,*
„ *(Arbiter eſt vſus) ni Deus adſit ope.*
Criminis heu quanto preſſus ſub faſce laboro!
Intentant facies mortis, & vmbra metum.
Si venerande ſenex, Stridon quem protulit orbi
Virtutum ſpecimen, Chriſtiadûmque decus,
Tu trepidas, meditans ſupremi temporis horam,
Quamquam ſis vitæ conſcius innocuæ;
Quas animo voluam curas, quem iugiter ætas
Arguit in ſcelerum ſordibus acta reum?

Terri-

Terrificæ quoties mortis ſubit vltimus ictus,
Iure tuis tecum ſenſibus afficior:
Nempe tubæ reſonans clangor mihi perſonat aurem,
Horrendumquè Dei nuntiat ira diem.
Siue legam, capiamve cibum, ſpatierue per Vrbem,
Languida ſeu noctu membra ſopore leuem;
Acria concipiens vltoris iudicis ora,
Anxia mens horret, cor labat, oſſa tremunt.
Parce, precor, cuſtos hominum, mihi parce precanti:
Ah tua CHRISTE tuum dextera perdet opus?
Te mihi redde priùs, quàm triſtes cedat ad vmbras
Spiritus: ah tutum lux tua pandat iter.
Hei mihi parce, tuum clemens compeſce furorem:
Quid miſer heu capiam te ſine conſilij?
Nam ſine te mentes humanas nulla ſalutis,
Veri nulla boni cura ſubire poteſt.
Temporis amiſſi cruciant diſpendia mentem:
Ah gemat os, plorent lumina, cor doleat.
Hæc via ſola patet: dolor eſt ſociandus amori.
Ah tua me ſpecies, te mihi iungat amor.
Me tibi iungat amor, Patris qui ſumma poteſtas,
Terrenumquè regis ſidereumquè globum:
Tu radijs fulgens, perfecti forma decoris,
Inſeris omne iubar rebus, & omne decus.
Attamen anguſtâ voluiſti clauſus in aluo
Virginis humanas natus obire vices;
Et Crucis in ligno configi, vt morte redemptos
Mortales Erebi faucibus eriperes.
Proh me vecordem! tanto malè gratus amori,
Innitar fluxis, & fugitiua ſequar?
Ah pereat quidquid gemmarum, quidquid & auri
Diues Arabs, Gangis potor, & Indus habet.

Mili-

Militiæquè gradus, regumquè optata faceſſat
Purpura; ſeu quidquid ſuggerit ambitio.
Proh pereat luxus, pereat male ſuada voluptas:
Te ſine CHRISTE graui dulcia felle madent:
Te ſine iucundum nihil eſt, nec amabile quidquam:
Ipſi in luce ſua luce carent oculi.
Iucundus labor eſt tecum, ſit dulcis amaror:
Tu mihi pax cordi, tu mihi CHRISTE quies.
Fac, precor, vt recolens noctesquè diesquè requirat
Te mea mens vnum, cogitet, optet, amet.

SOLVM SECVRA MENS
QVAE FIDIT DEO.

VItæ qui fragilis bona,
Et rerum ſpeciem prætereuntium
Miratur cupidus, metu
Ac ſpe ſollicitus iugiter angitur:
Non illum dubiæ dapes,
Non molles choreæ, non ſonitus lyræ,
Aut algens niue cæcubum,
Et veſtis Tyrio ſplendida murice,
Seu conchæ, mare quas rubrum
Ad nos mittit, opum nec iubar aureum,
Maiorum nec imagines,
Nec plauſus populi, pompaquè regia
Curis triſtibus eximunt.
Proh quantus labor, & quæ premit inquies,
Si ſors ingruat aſpera;
Quo ſenſu miſerum conficit in modum,

Et mentem dolor obruit!
Has conſtans animus, quem pietas Deo
Iungit, non metuit vices:
Eius ſub clypeo tutus inania
Terræ commoda negligit,
Caſusque ancipites; fortis in horridis
Rebus turbinis impetu
Nullo concutitur, iuſsibus obſequens
Diuinis licèt arduis.
Sic pergebat Abram lætus vt vnicam
Prolem in vertice montium
Mactaret, per iter dux puero & comes;
Et montem procul intuens,
In quo Rex ſuperùm iuſſerat imbui
Aram ſanguine victimæ,
Hìc, inquit, famuli ſiſtite vos gradum,
Donec regrediar, prius
Vnà cum puero fundere me decet
Cœleſti Domino preces.
Summum mox pariter dum ſubeunt iugum,
Dixit reſpiciens patrem
Iſac: en humeris ligna libens fero,
Tu geſtas gladium, & facem
Ignitam; ſed vbi eſt hoſtia, qua lites?
Tunc ille intrepidè loquens:
Fili mi, Dominus deferet hoſtiam,
Qui præcepit vt immolem.
Ad culmen veniunt: & pater erigit
Aram, quam ſuper illicò
Deuinctis manibus compoſitâ locat
Lignorum in ſtrue filium:
Dein eius meditans dum iugulum petit

Diſtricto

Diſtricto gladio necem,
E cœlo iuuenem conſpicit alitem
Delapſum: hic ait: abſtine
O Abram innocuum fundere ſanguinem;
Eſt perſpecta ſatis fides,
Eſt notum obſequium, quo colis arbitrum
Cœli. Vepribus interim
Hærens en aries cernitur; hunc ſenex
Dum mactat vice filij,
Claram progeniem, ſubdidit Angelus,
Stellarum numero parem,
Cum nox nube carens detegit æthera,
Ac ſceptro celebrem dabis:
Dux naſcetur ab hac, qui regat Iſraël
Fractis viribus hoſtium,
Ac latè dominans in populos decus
Almi nominis efferat;
Et qua ſol radios fulgidus explicat
Annorum in ſeriem ſacro
Regnans imperio temperet omnia;
Omnes & redimens iuuet
Gentes, inquè tuo ſemine protegat.

AETERNAE SALVTIS MEDITATIO, ET ADEPTIO A DEO ſtudioſè poſtulanda.

NOx fugat atra diem, ſolis lux aurea noctem,
Inquè vices redeunt Hyemes, & tempora Veris,
Pomifer Autumnus feruentem proterit Æſtum,
Et tacitè obrepit ſenium, morbisquè fatigat

Morta-

Mortales, auræquè premunt diſcrimina ſortis,
Ni prius abrumpat vitæ mors inuida curſum;
Heu quantis veluti rapidi maris æquora venti
Motibus exagitant mentem ſpes vana, metuſquè?
Non ego pauperiem referam, peſtemquè famemquè,
Et belli rabiem populos quæ vaſtat, & vrbes.
Cætera quæ turbant animum quid perſequar? arbos
Non tot habet frondes, piſces mare, ſydera cœlum.
Quis tamen hæc inter meditatur funeris horam,
Quæ retegit culpas, & iuſtam Iudicis iram
Accerſit, cruciatquè graui formidine ſontes,
Quos oblita ſui tenebroſum trudit ad orci
Mens barathrum nimiùm præſenti dedita vitæ?
Hanc amat, hac gaudet ſenſus, nam diſsita quæ ſunt;
Et ſemota procul diſtant quandoquè futura
Non adeo facilè, quamuis iucunda, capeſsit,
Aut horret ratio, damnum quod concipit abſens:
Hinc animus ſegnis conſumit inaniter annos,
Nec meminit torpens inopina in morte ſalutis,
Quæ beat æternùm, ſuperis & cœtibus addit.
Vertitur hìc rerum cardo, ſed ſpiritus impar
Eſt operi, niſi tu cœli Rex optime præſtes
Auxilium, quo ſe firmans meliora ſequatur.
Tu nobis fer opem, miſeranſquè tuere labantes
Cœleſti mentem purgatam lumine, rectis
Inſtrue conſilijs, perituris exue curis,
Et fac perpetuum meditans vt cogitet æuum,
Sequè tibi dedens, reliqua omnia ludrica mittat.

AD ALEXANDRVM FRATREM.

Qua ratione prauus animi affectus fugiendus, & curandus.

EST operæ pretium vexari febre timenti,
Corporis aut quauis noxa præuertere cauſas,
Lædere quæ poſſunt; multo nam læſa labore
Corpora cùm languent, reparentur oportet. in ægris
Curandis animis ratio par eſſe videtur,
Si quis, Alexander, trutinet rem lancibus æquis.
Ars medici, quamuis Coo ſit doctior ipſo,
Pharmaca quæ mittunt Indi, ſeu præparat ignis
Eliciens tenues vario de gramine partes,
Seu quidquid produnt effoſſæ viſcera terræ,
Et ſpecies morbi, lecto qui detinet ægrum,
Curatu facilis, quidquam non proficiunt, vt
Incolumis rurſum ſurgat, vireſquè reſumat,
Si medicos renuat ſuccos, vitetquè medentem,
Impliciti vitijs animi grauiore laborant,
Quàm corpus, morbi ſpecie: pleroſquè latet, ſe
Ægrotare ſuis affectibus indulgentes;
Hinc in deterius noxæ vis effera gliſcit.
Sunt alij, qui percipiunt quo pondere preſſi
Succumbant, cupiuntquè mali reperire medelam;
Non tamen, vt valeant, remouent quæ lædere cernunt:
Scilicet his vitæ nimiùm ſpes credula celat
Exitium furtim properans: Tu prouidus annos

Elapſos meditare, fugax & vt auolat ætas.
Si culpæ ſtimulos ſentit mens excita, noſcet
Quam graue diſcrimen ſubeat, qui viuere pergit
Exutâ ratione, futuri non memor æui.
Quæ nocuere, ſequi caueas, conſtansquè repelle:
Hoc age perſiſtens. Vſus contrarius vſum
Delet, & infirmis prodeſt, additquè vigorem.
Nec præſens te decipiat nocitura voluptas,
Quæ vix orta cadit, vulnus letale relinquens.
Protinus illecebræ turgentia ſemina tollas:
Senſibus obrepit paulatim, quod placet, & ſe
Inſinuat, mox aſſiduo ſubit altiùs vſu,
Inſertumquè animo, tamquam foret ingenitum, hæret;
Et latè ſerpens carioſum erumpet in vlcus,
Ni ratio primos excluſerit obuia motus.
Hanc igitur ſectans, pronis præcepta ſalutis
Auribus admittas. in primis Numinis almum
Præſidium implores, fugiens quæ noxia cœptum
Propoſitum turbant; facili te calle pericli
Diriget expertem promiſſa ad gaudia cæli.
Impulit hoc teneros pueros, caſtasquè puellas,
Fundere pro CHRISTI cultu cum ſanguine vitam.
Non illos acies diſtricti terruit enſis,
Non algor glacialis aquæ, non vngula & vncus,
Non virgæ, ſæuæquè rotæ, non ora leonum,
Non crates, non flamma vorax; nec praua iubentes
Delicijs, opibus, vel amictu murice tincto
Conſilium rectæ potuere inuertere mentis.
Sæpiùs hæc tecum tacito ſub pectore volue,
Qui maneat ſontes rigidum cruciatus ad Orcum,
Mœrentes inter tenebras; & mortis in vmbra;
Quàm ſit atrox illic ſtridor, quàm ſit ferus horror.

Quem non hæc gelido quatiant audita pauore?
Quis ſcit an exorto ſurgentes manè videre
Lucem poſſimus, mare cùm ſubit occiduus Sol?
Vltima mortales citius ſeu ſerius hora
Opprimit, interitum aut vitam latura perennem:
Quos tamen intereà fallacia vota fatigant;
Falſis quippe bonis, vel inani ludificant ſpe,
Fac recolas quantum diſtant æterna caducis:
Incipient luxus odium, curæque ſalubres
Pellere deſidiem, cœcosquè cupidinis ignes;
Accedet Virtutis amor; quem robore firmat
Cæleſtis fauor adſiſtens ex corde precanti.
O vtinam cœptis adſit! mortalia quæque
Vileſcunt animis, almo quos lumine complet
Gratia; perquè gradus rerum mens neſcia culpæ,
Corporis obſtantes optans abrumpere nexus
Tranſilit æthereos tractus, cæliquè meatus,
Ac penetrans vltra ſuperùm ſe cœtibus infert,
Adſpiratquè Dei faciem viſura beari.

A D
IOANNEM DONATVM
F R A T R E M.

Danda Philoſophiæ opera, vt ſternat viam ad Dei meditationem.

QVod teneris annis oculorum morbus ademit
Temporis & ſtudij reparat tibi ſerior ætas,
Dum libros vigili verſas, Donate, labore,
Græcia quos olim dedit, & ſolertia Romæ.

Non

Non puduit ſenio fractum didiciſſe Catonem
Aſsiduâ curâ Graiæ primordia linguæ.
Sic alÿ quondam veteris, ſecliquè recentis,
Dedere ſe Muſis lapſà cœpere iuuentâ,
Et dum Pierio ſatagunt clareſcere cultu,
Palladis, & Phœbi potuere excerpere frondes,
Contextoquè ſibi ſerto præcingere frontem,
Atquè viros inter celebres protendere famam.
Immortale decus gnauis induſtria defert.
Ah valeat quiſquis claro contentus auorum
Nomine ſe iactat titulis, cenſuquè ſuperbit,
Delicÿsquè vacans plaudit ſibi deſide victu.
Ocia demulcent ſenſus, pigroquè veterno
Eneruant animos. labris neque proderit vndam
Pegaſeam hauſiſſe, & latebras penetraſſe Lycei,
Si tibi non caſtos numeros, & carmina dictent
Aonides; tempusquè teras vt inania diſcas
Ingenÿ ad pompam. ſecretas noſcere cauſas
Naturæ, quibus & ſpecies educat in auras,
Et rerum ſeriem nectat, quà ſingula conſtant,
Non ideò reprobem: rectis iuuet vtile quod ſit
Moribus hiſtoriæ è campis, gratæquè poëſis
Deligere ex hortis. mittas quod ſæpè vetuſtas
Inſeruit veris falſi, mendaxquè vel ipſis
Attribuit ſtellis: tonſi de vertice crinis
Fœmineo, leporis, cygni, colubriquè, lyræquè
Non te detineat quam finxit fabula Pindus,
Cum reliquis nugis. iuuet aurea ſidera cœli
Mirari, tractusquè maris, fluuiosquè, lacusquè;
Ac piſces in aquis ortos, pictasquè volucres,
Quæ tenuem verrunt pernicibus æthera pennis;
Germina plantarum, flores ſcruteris, & herbas,

Et quos condit humus lapides, & fulua metalla.
Coraliumquè rubens, nitidasquè ex æquore conchas.
Cur niue terga tegat, flammisquè exæſtuet Ætna;
Cur grando concreta ruat, cur liquidus imber
Decidat, & ſpargat pluuijs ros gramina guttis,
Cur Zephyrus vernam rediens prænunciet horam;
Et rigeat glacie, canis & bruma pruinis.
Cur fluat alterno refluens maris vnda recurſu,
Et iugi pulſet madefactum aſpergine littus.
Te quoque non fugiant humanæ munia mentis,
Et quem corporeis membris pars quælibet vſum
Sufficiat: cur ſydereo via candida lacte,
Et varijs niteat ſinuata coloribus Iris;
Pluribus & vultum maculis interlita cur ſit,
Decreſcatquè vagans Phœbe, cur impleat orbem
Lumine: cur lateat mœrens eclipſis in atro
Tegmine, cur aliquando ſolis deficiat lux.
Attamen his tamquam gradibus ſuper aëra vectus
Corporis illecebris poſitis ſublimia mente
Atria cœlicolûm luſtra, ſedesquè beatas;
Atquè Dei tecum meditans benefacta recenſe,
Nosquè ſibi genitos quanto dignetur honore,
Dum genus humanum vocat ad conſortia cœli.
Quæ manet innocuos æternâ in luce voluptas?
Non acies oculi vidit, non audijt auris,
Non hominis capiunt ſenſus cordisquè receſſus,
Quæ Pater omnipotens electis gaudia ſeruat,
Non ſubitura vices, nullum peritura per æuum.
Hîc celebri properans fluxu dilabitur annus,
Et data vix nobis adimens fert munera ſecum.
Naturæ immemores noſtræ, ſortisquè perennis
Ludrica nos fallunt fugitiuæ ſomnia vitæ.

Pergimus heu pompis tumidi, luxuquè fluentes,
Quò nos blanditijs abducit vana cupido:
Quàm ſubitò pulchri perit oris deciduus flos?
Quàm ſubitò veniet morbis comitata ſenectus,
Ni prius inijciat rigidam mors inuida falcem.
Quid fragiles ſectamur opes, faſcesquè ſuperbos?
Gloria quid ſceptri, famæ & præconia proſunt,
Quæ referunt pappos? Noſtrum mortalia quæque
Votum non explent: animi Deus vnica ſit ſpes.
Huc vigiles tendant curæ, noſtriquè labores;
Sedulus huc inhies: miſſis ambagibus audi;
Cætera qui quærit, venatur retibus auram.

AD
FRANCISCVM BARBERINVM
FRATRIS FILIVM.

INclyta quos virtus iugi quæſita labore
Eximit è vulgi turbis, antiquior ætas
Atquè recens aliquo voluit clareſcere ſigno:
Hinc equitum digitos gemmatum circuit aurum,
Et collum decorat torques: Heliconis alumnis
Aut hedera & myrto frontem, aut Parnaſſide lauro
Aonides ornant fama plaudente ſorores.
Inuictis ducibus ſtatuæ ponuntur, & arcus
Marmorei, & claris titulis inciſa trophæa:
Egregij, FRANCISCE, viri, qui munia pacis
Solerti ſubeunt ſtudio, vel faſcibus aucti,

Licto-

Lictorumquè manu, Tyrio vel murice fulgent.
Næ bene proſpectum, vires vt publica ſumant,
Et priuata magis rerum commercia creſcant.
Hæc ſtabilita vigent ſincero corde bonorum,
Mutua qui memores vltrò benefacta rependant,
Promeritas vel agant grates, habeantue, referre
Si nequeant. Inter mores, quos laudibus effert
Humanæ ratio vitæ, celebransquè recenſet,
Nulla magis claret gratæ quàm gloria mentis;
Sic firmo conſtant hominum conſortia nexu.
At contra virtutis amans nihil acrius odit
Pectoris ingrati vitio: non Punica tellus,
Nec maris æquor alit maius ſub gurgite monſtrum.
Omnibus auerſum, ſibi ſolum vt commodet vni,
Molitur quæcumquè cupit, poſitoquè pudore
Nil ſubeunda bonæ ducit diſpendia famæ;
Nec conſanguineis, nec priſcis parcit amicis.
Non aliena tamen requiem tibi crimina turbent;
Te numquam pigeat benè de quocumque mereri,
Quem decorant animi dotes, & moribus ornat
Integritas, arctisquè vides in rebus egentem;
Ingratus licet euadat. ſed dura videtur
Conditio: fateor. fortes tamen ardua vincunt;
Virtutisquè nihil validis conatibus obſtat.
Perdere non ægrè ferat, vt benè collocet vnum,
Plura locans benefacta, quibus nil gratia penſi eſt.
Munificus porrò non eſt qui munera confert,
Vel iuuat, vt ſparſo veluti de ſemine fructum
Colligat, aut lucrum poſitis in fœnore nummis:
Non aliud pretium quàm ſe benefacta requirunt.
Vrbis & orbis amor conſuerat dicere Titus,
Non hodie quemquam iuui, iactura diei

Eſt

Eſt huius mihi facta: modis vox digna referri
Pieridum, & laudum plauſu celebranda perenni.
Sic igitur ſcelerum prauis alimenta miniſtrem?
Non qui dona dedit, ſed donis peccat abutens.
Quanta Deus bona largitur! de puluere cretum
Eximio rerum cumulo ditauit, & almis
Humanum genus aligerùm prope dotibus auxit:
Illius & iuſſis animantia cætera terræ
Subdidit, & coeli volucres, turmasquè natantes.
Poſt eſum vetitâ decerpti ex arbore pomi
Tartareis vmbris addictum è faucibus Orci
Eripiens Nati probroſâ morte redemit.
Quàm patiens læſus toties, dum mitis in omnes
Peccantes meritas differt infligere pœnas
Flagitijs. hominum quem poſſis dicere mentis
Ingratæ ſine labe? tamen prauisquè probisquè
Sol oriens lucem diuino munere defert.

ANTONIO CAROLI
FRATRIS FILIO.

Virum grauem quatenus Poëſi deceat operam dare.

PIeridum ANTONI *cultor, ſacriquè Lycei,*
Sunt quibus in Cyrrhæ videar ſtuduiſſe receſſu
Plus nimio citharæ modulis, & Apollinis arti:
Non tamen afficior dictis, quæ vulgus ineptum
Iactat, & ad certam reuocantes omnia normam,
Quâ ſolum meditantur opes, ſceptroquè potiri

Vos

Vos ego compello, Virtus quos inclyta veræ
Laudis amatores effecit, vt inſpiciamus,
An ſine labe queat quis munia ſeria blandis
Verſibus, & caſtæ numeris condire Camœnæ,
Quin etiam dulci miſcere ſalubria norit,
Vnde ſibi meritum quærat famamquè decoram.
Omnes vobiſcum reprobo, qui carmina præter
Nil ſatagunt, augentquè Cupidinis ignibus ignem,
Dum formoſa canunt adamatæ virginis ora.
Quis ferat obſcœno ſparſas modulamine chartas,
Quæ pueros peccare docent tenerasquè puellas?
Inſerit infuſum veluti ſub melle venenum
Muſa procax prauos mores in corde Iuuentæ;
Quæ ſenſim ruit, & leges exuta pudoris
Omne nefas audet, tandem ſe neſcia perdit.
Italiæ nuper quidam ſat notus in oris
Exceptus populi plauſu, dum turpis amoris
Luſibus exhilarat ſcenam, dulcedine cantus
Allexit pariter natas: hinc turpiter illæ
Ducentes vitam funeſtant ſequè patremquè,
Qui ſenior demum ærumnis confectus obiuit.
Hæc multos trahit ingenio blandita cupido:
Exemplis vitium facile diffunditur, & ſe
Mentibus inſinuans longè latèque vagatur:
Dum prono ſequitur motu mulcentia ſenſus,
Fallitur, & cupidè quærens quæ noxia lædunt,
Itala iam paſſim pubes hac peſte laborat.
Eſt igitur damnanda quidem laſciua Poëſis;
Non quæ caſta pios animos virtutibus ornat,
Iſacioquè ſonans celebrat cæleſtia plectro.
Flagitium occidens patrat, non tela vel enſis:
His decus acquires patriam tutatus & aras.

Car-

Carmina quæ iuuenes fœdis affectibus arcent,
Et rectis monitis almæ pietatis amore
Accendunt, quis promeritæ fraudauerit aurâ
Laudis? At impediunt tractare negotia Muſæ
Publica, dum ſtudio conſumunt tempus inani.
Quin potius recreant mentem, quæ viribus aucta
Officium ſumit rurſus quod proficit Vrbi.
Cum læues legeret conchas ad littoris oram
Lælius, & victis nomen ſortitus ab Afris,
Non ideò eſt habitus rebus minus aptus agendis.
Laxamenta petunt curæ: per amœna vagati
Culmina Permeſſi duxerunt otia quondam
Inſignes grauitate viri, nec deuia munus
Aut opus iniunctum ſpreuit vel deſeruit mens.
Sacrâ quibus Pindus præcinxit tempora lauro
Pontifices alios inter ſe Damaſus offert,
Cui comes is, Gelaſi magnæ lux altera Romæ,
Ambroſius quoque Caſtalijs labra proluit undis,
Moribus Inſubres decorans; Albinus, Arator,
Sedulius Paulus, Paulinus, Proſper, Auitus;
Gregorius Saſimis antiſtes; tuquè Boëthi
Non vitæ minus innocuæ quàm mortis amator:
Cum Fortunato Prudentius, atque Iuuencus.
Non ego te Syneſi, neque te Cypriane ſilebo.
Quid reliquos referam Patres, quos intulit aſtris
Excellens animi virtus, cœloquè beauit,
Aonio celebres cantu dum vita manebat?
Nec virides Pimplæ contempſit regia frondes
Purpura: pro cunctis concentu nobilis almo
Vnus erit teſtis Ieſſæ generoſa propago,
Iordanis fidicen pius, & Rex optimus idem;
Qui ſemper modulos plectri ſtudioſus amauit,

Seu

Seu pax alta foret, premeret ſeu bellicus horror
Munere perfunctus regali; vſumquè canendi
Dum fidium chordas pulſaret, quem ſemel hauſit
A teneris annis deponere noluit vmquam:
Namquè Dei nomen Solymas reſonare docebat,
Nunc rerum Domino laudes grateſue rependens,
Nunc veniam erratis, vel opem in diſcrimine poſcens:
Quemque decet lenire ſuos requiete labores.
Si requiem cenſes in Phœbi colle vagari,
Quis vetet, vt fines intra ſpatieris honeſti?
Quàm latè pateant monui: tu diſpice, cuius
Secteris tuto pede, ſeu veſtigia vites:
Hic citharâ laudem quærit ſibi, dedecus alter.

LAVRENTIVM MAGALOTTVM

Vtriuſque Signaturæ Referendarium

Ruſticatum inuitat.

ARua madent pluuijs, & amabilis aura calores
Iam fregit, celeriquè fugâ ſe proripit æſtas:
Rura vocant, lætisquè patens in collibus aër.
Hic recreor, ſpatiorquè libens, vbi libera longos
Lumina metiri gaudent obtutibus agros.
Hìc reficit corpus vires, ſeniumquè moratur:
Hìc bona ſollicitam tranquillant otia mentem.
Si MAGALOTTE placet triſtes deponere curas,

Quâ lacus Albanus vitreis diffunditur vndis,
GANDVLPHI Pagus, veteris pars altior Albæ,
Excipiet lare nos modico: qui ſufficit vſus,
Quos paruo contenta petit natura. Superbæ
Non ædes, animi requies facit vna beatos.
Hanc, tibi quæ cordi, ſolùm parat ardua Virtus.
Huc igitur ſecede: bonis, quæ detulit anni
Hora, parensquè ſua tellus dat ſpontè, frueris:
Nec vitulus lactens, & odoro gramine veruex
Paſtus abeſt: dant oua cibum, piſcesquè recentes.
Aucupium iuuat? hic ſtipulis ager abdit alaudas:
Hìc nutu ſignata canis capienda coturnix
Obtentu retis: lini ſeu fallere nexu
Seu viſco turdos libeat, venantis in vſum
Eſt nemus aptatum: perdix & Phaſidis ales
Non deſunt: capies lepores, capreasquè fugaces,
Quà propè frugiferis tellus fert pabula campis.
Cætera formoſus quæ præſtat commoda collis,
Accipe. Fons gelidum deductus munere Pauli
Fundit aquæ riuum, cordiquè ſalubrior æther
Influit: huc ſiquidem ſpirans non ampliùs Auſter
Aduehit humentes vicinâ è valle vapores.
Vberibus ſegetem glebis, herbasquè virentes
Nutrit humus, nuper cœno lymphâquè paluſtri
Obruta. Cum terras oriens lux aurea Solis
Exhilarat, ſummo ducet te ſemita cliuo,
Vnde lacum ſpectare licet, quem ſcena coronat
Frondea: nam gemini coëuntes more theatri
Vndique protenſo tollunt ſe margine ripæ;
Quas illinc auium ſedes, & quercus & ilex,
Populus hinc ambit, ſociataquè vitibus ornus.
Non procul obliquo curuat latus orbita flexu,

M *Aſſur-*

Aſſurgensquè nouæ templum ſuper imminet Albæ;
FRANCISCI cui ſacra cohors famulatur: ad aram
Hic tibi fas Superos in vota vocare, ſacerdos
Dum ſanctè peragit paſſi myſteria CHRISTI.
Mox gradiens vario quâ tramite diuidit hortus
Areolas, miſtoquè olerum florumquè colore
Pingit humus, nemoris gratas aſcende per vmbras,
Eſt vbi montis apex; capiet te mira voluptas:
Si circumſpicias, aſpectu videris vno
Oppida, camporum tractus, ſiluasquè comantes,
Paſcua, clementes colles, vineta, lacumquè,
Et maria, & montes, auguſtaquè mœnia ROMAE.
Nunc age ſolertes protende per omnia viſus:
En propè ſubiectis vites in collibus vuam
Obijciunt oculis, oſtro quæ certat & auro,
Et latices fundit, referunt qui vina Falerni.
Oſtentat Pomona ſuos ex arbore fœtus;
Quæquè fluant muſto, promit ſua præla Lyæus.
Aſpice planitiem, gregibus quæ gramina paſſim
Exhibet, & latè campos quos præbet arandos:
Vt largâ Tyberis diteſcant horrea meſſe,
Quæ populum reſerata beant ſub Principe PAVLO.
Hinc etiam diffuſa procul maris æquora cernas,
Quæquè ferunt celeres albentia carbaſa puppes:
Cum vitreum radijs dorſum ſol deſuper ambit,
Mobile lucis iter format, miroquè nitori
Non impar, quem ſideribus compacta minutis
Aëris in ſudo noctu via Lactea pandit.
Longiùs exurgunt altæ faſtigia rupis,
Quam Circe tenuit: pelagi ſe prodit ab vndis
Pontia, nunc dumis horrens & inhoſpita, quondam
Chriſtiadûm exilijs celebris, cùm dira premebat

Sæui-

Sæuities CHRISTI cultum. Vicinus in auras
Prominet Albanus vertex, vbi cæca Quiritum
Eſt ætas operata Iouis Latialis ad aram.
Ardua Soractis ceruix vt in aëra fertur!
Apparent Cimini montes, collesquè Sabini,
Et iuga Marſorum, ſummas æquantia nubes.
Quàm iuuat intuitu magnas diſcernere moles
Vrbis! ab Exquilijs celſa teſtudine culmen
Porrigit eximij ſpecies miranda ſacelli,
Quod tibi ſancta Parens Virgo, lux prima pudoris,
Addictum poſuit ſtudium, pietasquè dicauit,
Qua coluit puroquè colit te pectore PAVLVS:
Cuius opus pulchro ſurgens in colle Quirini
Se domus extollit, regali condita ſumptu.
Excelſi tholus en templi ſe proximus infert
Sideribus, pia quod vaſto molimine cura
Pontificum ſtruxit PETRO. Te PAVLE loquetur
Poſteritas, laudemquè tuis hanc laudibus addet:
Nam tibi debetur tantæ pars maxima molis.
Sed tua dum vario LAVRENTI lumina paſcis
Proſpectu, rapidos cæli per inane iugales
Phœbus agens, minuit iucundas altior vmbras.
Quæ tamen hâc Albam prono petit obuia ductu,
Hinc iter inflectens reduces in limine ſiſtet
Nos via, nec venti flabris nec peruia ſoli:
Arboreis etenim ramis vtrimque vireſcens
Explicat vmbriferum gratiſsima tegmen eunti.
Poſt epulas dulci dederis cùm membra quieti,
Et medium Phœbus cælum tranſmiſerit axe,
Non procul in ſiluam ſonipes te deferet: illam
Huc illuc greſſu placido peragraſſe iuuabit;
Hìc tibi caſtaneæ frondentia brachia pandunt

Quercubus admiſtæ, feſſoquè vmbracula texunt:
Siue per annoſos rheda vectabere ſaltus,
Quâ latè montana patent æquata viarum
Strata rotæ; Nemus hac petitur, ſpeculumquè Dianæ:
Hoc lacui nomen fecit, quæ pura liquentis
Lympha vitri ſpeciem referens, ſinuatur in orbem.
Abditus hîc inter ſiluas eſt creditus æuum
Hippolytus duxiſſe, nouo de nomine dictus
Virbius, auxilio Triuiæ reuocatus ad auras
Æthereas. arcebat equos hinc vana vetuſtas,
Quòd pauidis abreptus equis per deuia leto
Sit datus Hippolytus. Valeant inſomnia Pindi.
Vt veterum, quæ vera, virùm iucunda recurſant
Mentibus, apta facem rebus præferre gerendis!
Hinc oriens primùm Romana potentia fluxit,
Poſt varios caſus, dubijquè pericula Martis,
His pater Æneas profugus conſedit in oris,
Quem tandem rapiens abſorbuit vnda Numici.
Filius Aſcanius conſtructis mœnibus Albæ
Dat Regum ſeriem, quorum de ſanguine felix
Romulus auſpicijs æternam condidit Vrbem.
Linquimus Ægeriæ lucum, quo prouida virtus
Aucta Numæ, populumquè rudem belloquè ferocem
Formauit ſtudio pacis. Non funere fratrum
Territus, hinc ortos proſtrauit Horatius hoſtes.
Immodicis Albanus aquas lacus auctibus olim
Extulerat, nullis manantibus æthere nimbis:
Si ripis emiſſa maris non influet æquor
Vnda lacus Delphis, inquit conſultus Apollo,
Romani capient obſeſſos milite Veios:
Permeat hinc ſubiens cæſi per viſcera montis
Iugis aquæ riuus: ſpecies ambeſa theatri,

Stir-

Stirpibus innatis ſqualet. quater hoſtibus Alba
Ludibrium iacuit: denſis en obſita dumis
Regia, quam poſuit Romani Flauius hæres
Tertius imperij; faſtu qui turgidus egit
Hic annos epulas inter, mimosquè loquaces,
Delicijs fractus. Iactet nunc ſtemmata gentis.
Ignotos extrema dies inſignibus æquat.
Ingentem ſubitus ſiluam cùm corripit ignis,
Confundunt cineres quercus, humilesquè myricæ.
Mitte ſuperuacuum cultum, curisquè ſolutus
Eripe te rerum ſtrepitu. Sibi viuere dulce eſt.
Viue Deo, tibi ſic viues. te ſola ſequentur
Poſt cinerem benè facta: rapit reliqua omnia letum.

AD

THADDAEVM BARBERINVM FRATRIS FILIVM.

In illa verba Oſeæ Cap. XIII.

Perditio tua Iſraël, tantummodo in me auxilium tuum:

Corporeo vinctus nexu dum ſpiritus artus
Hos regit, optatam quoties, Thaddæe, quietem
Ipſe ſibi quærens turbat! Qui prouidus huius
Declinare cupit noxæ diſcrimen, oportet
Vt quæ ſunt hominis verè bona, ſeu mala norit.
Expediam morum ſeriem, res clara patebit.
A teneris ſugunt annis cum lacte loquacis
Blanditias linguæ pueri, quibus aurea torques,

Cum gemmis nitidum tegmen, pretioſa ſupellex,
Cum citharæ ſonitu choreæ, vocesquè canoræ,
Venandi ſtudium, & lautæ conuiuia menſæ,
Ac ſpecies oris florens, & ſplendor auorum,
Munera militiæ, faſces, & purpura regum
Laudantur, mirisquè modis tolluntur ad aſtra:
Ni pia proſpiciat cautorum cura parentum,
Aure bibunt plauſus, donec adoleuerit ætas,
Quæ facili figit falſos in pectore ſenſus.
Qui nimis allicitur, vitij per lubrica fertur,
Et ſe decipiens recti ſub imagine lædit:
Nam Veneri indulgens, dapibusquè meroquè grauatus
Abrumpit properè vitam, quam turpiter egit:
Aut illum ignauus torpor, ſiue alea præceps,
Seu quoduis aliud non euitabile damnum,
Et laribus patrijs, & auitis exuit agris:
Vnde carens opibus fruſtrari exiſtimat omni
Optato rerum euentu, quibus eſſe beatus
Sperabat. ſi quis vero ſe cernat acerbis
Vexari vicibus, veri ſolaminis expers
Non cauet vltricem diuini numinis iram,
Sequè miſer cruciat, ſeu diro carcere clauſus,
Seu Martis fugiens clades, aut naufragus erret,
Langueat aut æſtu febris, podagrâquè laboret;
Sed terræ magis hic hæret, ſortisquè futuræ
Viuens immemor æternum non cogitat æuum.
Vt fruſtra queritur! vano quàm ſæpe dolore
Afficitur, requiemquè gemens deplorat ademptam!
Qua non exciderit, ratio quem recta coërcet;
Vna bonum eſt homini proprium, quid flagitet vltra?
Si manet hæc illæſa, malis non tangitur vllis.
Qui phaleris ornatur equus frænoquè decoro,

Non

Non ideo reliquos inter magis aptus habetur;
Cruribus at validis & duro prædìtus vngue.
Non puppi minio pictæ ſe nauita credit,
Si ſolidis tabulis non ſit compacta carina,
Et remis queat & roſtro ſuperare procellas:
Sic hominem ratio munit. quid cætera tanti
Æſtimet! hanc ſeruet, ſi tutam ducere vitam
Hic ſatagit, ſuperûmquè inhiat ſe ſorte beari.
Non ego propterea damnem, quæ commoda victum
Qui deceat præſtent, & ſint innoxia menti.
Diuitijs licitè partis & honoribus vti
Promeritis lex nulla vetat; prohibetur abuſus:
Hic alit omne malum, vitijs & pabula præbet,
Quæ rabie feruent, fœdoquè Cupidinis æſtu
Deſidiam luxumquè fouent, faſtusquè tumorem,
Et rixas pariunt manantes ſanguine. Prauos
Si motus cohibere velis rationis habenâ,
Non tibi ſit potius ſupremo numine quicquam:
Vna Dei tibi principium finemquè voluntas
Dirigat, aut animum curis aduerſa fatigent,
Proſpera ſeu recreent: vitandum vtrimque periclum
Imminet: hoc ſolum conſtantis vincere mentis
Propoſito valeas, cæli ſi gratia firmet,
Qua ſine nulla poteſt hominis conſiſtere virtus:
Cuius vt in tuto maneat vis integra, nobis
Eſt opus excubijs vti; nam iugiter vrgent
Nos hic inſidiæ: ſed ſcuto deſuper adſtat
Omnipotens, & opem verè quærentibus adfert.
Percipis his ergo monitis inſtructus; vt vmquam
Quicquam lædere te nequeat, niſi læſeris ipſe.
Innocuè vt viuas, ſupplex ita concipe votum:
Da Deus, vt rectus rationis me regat vſus.

ALE-

ALEXANDER

ECLOGA.

QVæ ſolita es pecudes inter frondentis in vmbrâ
Ilicis agreſtes calamos inflare Thalia,
Linque caſas nemorum, cultuquè ornata decenti
Marmoreas regum turres pete: digna ſonoræ
Voce tubæ heroum molimur maxima facta.
Non facit atrocem ad Martem rude carmen auenæ.
Ecquis ALEXANDRI *poßit tam grande ſonanti*
Carmine complecti laudes, vt facta canendo
Æquarit? Nec enim tantùm Ducis inclyta virtus
Cæſaris ingentes animos imitatur, & auſus
Scipiadûm, Fabijve moras: quot protulit vmquam
Roma ducum claras virtutes, excitat vno
In Duce ALEXANDRO *Mauors. Thrax efferus enſis*
Fulmineos ictus ſenſit; cùm cærula paßim
Æquora Turcarum fuſo rubuere cruore,
Quâ mare Naupacti fluctu caua littora plangit.
Hîc iterum fractæ vires Orientis ab armis
Heſperiæ: hîc ſacram captæ videre triremes
Per ſua tranſtra Crucem victricia pandere ſigna.
Acer in aduerſos illum rapit impetus hoſtes,
Nulla viro virtus obſtat, vis nulla reſiſtit
Herois gladio: nigras mors explicat alas
Lunigeras puppes ſuper, ac truncata cadentum
Membra cruentati fluitant per marmora ponti.
Helleſpontiaca Byzanti in ſede tyrannum
Fama volans tantæ turbatum nuntia cladis

Per-

Perculit: huc illuc trepidè per compita fertur
Correptum pauidis vulgus præcordia curis.
Quiſque fugam meditans, incertis anxius hæret
Conſilijs: facilè poterat perterritus hoſtis
Ad priſcas Tanais cogi remeare latebras,
Ni fera Chriſticolis vario diſcordia motu
Diſtractis, meritæ rapuiſſet præmia palmæ.
Sic placitum Superis noſtræ ob contagia culpæ,
Gaudentis patrio perfundere ſanguine campos.
Nec tua, ALEXANDER, tantùm decora inclyta nouit
Qui colit Eoas oras, & clara trophæa
Miratur, captasve dolet prædasquè virosquè,
Armatamquè timet funeſta in prælia dextram:
Nouere Auſonij; Bataui ſenſere ſubacti.
Hi magnos auſus animi metuendaquè fortis
Damna manus; illi meritos ex hoſte triumphos,
Et ſummos immortalis virtutis honores.
Hiquè tuam noſcent ventura in ſæcula famam,
Quos & vterque polus, quos Taurus claudit, & Atlas;
Quiquè ſua inuertunt noſtris veſtigia plantis.
Nulla tuas poterit laudes abolere vetuſtas,
Dum Scaldis tumidum rapidis irrumpet in æquor
Fluctibus, & ſtabit celſis Antuerpia muris;
Bellica dum Belgæ ſoboles, nomenquè manebit.
Nam quid ego hoſtiles ſumma virtute fugatas
Commemorem turmas, debellatasquè phalanges?
Quid fluuij clauſum per aquas iter obice pontis,
Quem ratis incaſsùm tentauit perdere nitri
Fœta dolis, iuſſasquè ferens in tempore flammas?
Seu quid conſilio, pernicique oppida capta
Aduentu? vel aquis cinctas & mœnibus arces
Aſsiduis victas ſtudijs, vrbesquè ſubactas?

Nec tibi res fuerat tantùm contra horrida Belgæ
Arma, nec aduerſus munitas aggere foſſas:
Sepè Britannorum ſæua vndique circumuentum
Gallorumquè acie regio te Belgica vidit,
Ac tria deuicto referentem ex hoste trophæa.
Non tibi tormentis ſæuos imitantibus ictus
Fulminis, aut lymphis circumstagnantibus altæ
Vrbis agrum, eſt aditus clauſus; non fluminis vndis,
Quà celeres furtim lintres alimenta ferebant
Hostibus obſeſſis; victor tantâ vrbe potiris.
Qualis in Alpino nodoſa cacumine quercus
Sepiùs incurſus Boreæ fruſtrata frementis,
Et quamquam inſolito miſcetur turbine cælum,
Stat tamen immota, & venti vix frondis honorem
Decutiunt: tenues fulmen ſi fortè per auras
Iuppiter in quercum contorſerit; illa repentè
Concidit, & campis infert ſegetiquè ruinam:
Palantes fugiunt pecudes, pecudumquè magiſtri;
Ac ſibi tota timet ſubſultans murmure ſylua.
Talis, vt Herois generoſæ robora dextræ
Senſit Iberorum conſueta euadere niſus,
Cedit, & admittit victorem Antuerpia portis.
Iam pauor excurrit mortis, iam terror oberrat
Exitij. quid agat? tantis circumdatus armis
Quid tentet? veniam ſupplex ſibi Belga precatur.
Et licet incenſum valido cor ferueat æſtu;
Tu tamen antiquæ FARNESI *gloria gentis*
Supplicibus veniam defers, & bile tumentis
Vltores animi ſedas in pectore motus.
Hoc virtutis opus. Nunc ò quantum libet illa,
Nunc tui Alexandri facta inclyta Græcia iacta.
Eſt & ALEXANDER *Romæ, æquè fortis in armis:*
Maior

Maior in hoc; nec enim tantum deuicerit hoſtes;
Hoſtibus at victis ſeſe quoque vincit, & iram.

I V L V S
ECLOGA.

INfelix Galatea vagas Minionis ad vndas,
Seu ſolis fugeret radios, ſeu ferret opacas
Nox tenebras, raptum crudeli funere fratrem
Flebat, & aureolum vellens de fronte capillum,
Nequidquam hos gelidis ſyluis & flantibus auris
Iactabat queſtus, animamquè vocabat amatam.
Cur dolor heu prohibes in fletum ducere voces?
Siue quid inuitis lacrymarum ſupprimis imbrem
Luminibus? mea cur tantùm ſingultibus ora
Mœſta ſonant? iuſtis nec dum laxata querelis
Eſt via? te ne mihi frater tam dirus ademit
Caſus, & ante diem ſæuâ tibi lumina morte
Condidit? heu te tam crudelia fata manebant,
Vt tibi fulmineis foret ictibus occumbendum?
Horrendo intonuit nimborum murmure cælum,
Ac ſimul abruptis eliſus nubibus ignis
Excidit: heu ſubito correptus fulminis ictu
Volueris exanimis, lucemquè relinquis IVLE.
Ipſaquè tam duro caſu concuſſa repentè
Frigore corripior pectus, greſſusquè labantes
Heu me deſtituunt: certâ vix ſede manet mens.
Accurro tamen infelix, collapſaquè membra
Excipio, ſimul & pallentibus oſcula labris

Admo-

Admoueo, fruſtraquè tuo te nomine frater
Compello, extremumquè animæ fugientis in auras
Halitum ab ore lego, & morientia lumina condo:
Et feretro gelidos compono flebilis artus;
Tequè rigo lacrymis. Tandem produceris; & iam
Funereis de more viæ longo ordine lucent
Ignibus, implenturquè leues lugubribus auræ
Vocibus; atratis cognati in veſtibus adſunt:
Te ſequor hos inter, comitataquè ad vſque ſepulcrum,
Inferijs mœrens adſto. pia turba precantum
Circumſtat feretrum, iuſtis & ritè peractis
Non illaudatum tumulo te condit IVLE.
Ah quid, cùm febris iactatus ab igne iacebas,
Effudi ſuperis ſupplex pia vota? quid ora
Reſperſi lacrymis cumulans altaria donis?
Scilicet vt ſæui rapereris fulminis igne?
Nec miſera heu miſerum extremo ſub tempore fratrem
Affari poſſem, & voces audire ſupremas?
Ah dolor! ah lacrymæ! tantas an concipit iras
Nubiferum cælum? quid ſi non liber ab omni
Crimine vixiſſes? nulli mors inuida parcit.
Inuida mors, fratris cano num vertice crinis
Albebat; dirove dapes aut vina veneno
Dextera miſcuerat, furtim molita piorum
Funera? an in quemquam violentum ſtrinxerat enſem?
Annè fidem Superùm ſancto violarat abuſus
Numine? num templis atros immiſerat ignes?
Heu benefacta nihil, florens nil profuit ætas:
Heu nihil incorrupta fides, mensquè integra iuuit.
Ah frater mediâ miſer intercepte iuuentâ,
Quo mœrore, quibus curis me conficis ægram?
Quos acuunt tua fata mihi ſub corde dolores?

Nam

Nam poſtquam horriſoni cecidiſti fulminis ictu,
Quamquam ſex denos rutilus ſol extulit ortus,
Biſquè ſoror iunctis compleuit cornibus orbem,
Non tamen vlla meam poſſunt ſolatia mentem
Mulcere, aut cordi infixum ſedare dolorem.
Inuiſæ mihi ſunt comites: dant omnia flendi
Materiem; lucemquè ſimul noctemquè peroſa
Te cupido exquirunt, frater, mea lumina viſu.
Nullam fert requiem tacitâ ſub nocte cubile:
Quin noſtris tantùm reſonat plangoribus æther.
Et mihi vix primi claudit ſub luminis ortum
Sera quies oculos; buxoquè ſimillima campos
Et montes peragro, tellus vbi lampade fulget
Phœbeâ, noſtriſquè ſonant nemora alta querelis.
Et cùm deficiens mediis vox faucibus hæret,
Ilia ſingultus quatiunt, tepidæquè per ora
Voluuntur lacrymæ: & gelidæ iam lumina mortis
Ferreus vrgeret ſomnus, ni Delia nuper
(Delia, quæ ſacro vitam caſtiſſima templo
Tranſigit, & veras illi tranſmittere fertur
Præſcia mens vmbras, ſeriemquè aperire futuri)
Lenibus alloquiis curas pœnamquè leuaſſet.
Illa quidem dixit, frater dulciſſime, iuſſu
Ætherei patris, ſummo qui regnat Olympo,
Te loca adiſſe, quibus priſcæ veſtigia culpæ
Omnia delentur; noſterquè hinc ſpiritus aſtra
Aſcendit leuior, cæliquè in parte locatur;
Tequè breui æthereas ſubiturum tempore ſedes.
Sed tantos animi vt meliùs componere motus,
Ac ſolidum poſſim pœnis adhibere leuamen,
Spiritus ò fratris tenues labare per auras.
Huc adſis leuis vmbra, tuam miſerate ſororem,

Si de te verum prædixit Delia, pande;
Ne mea perpetuò titubet mens neſcia. Sed iam
Huc ades, o cari dulciſſima fratris imago;
Huc ades, aſpectuquè tuo ſolare dolentem.
Talia dum iactat, cælo proceſſerat alto
Humida nox, latequè ſolum pontumquè tenebat.
Et licet hîc dederit finem defeſſa querelis;
Non tamen abſceſſit luctus: quin triſtia fletu
Lumina rorabant, ſingultusquè ora ciebant.
Iam verò Heſperias Phœbe properabat ad oras,
Quadrijugis inuecta rotis, pronoquè ſub vndas
Oceani cælo vaga ſydera voluebantur,
Cùm tandem madidos irrepſit ſomnus ocellos.

NOBILITAS, OPES

DIGNITAS, ET POTENTIA

Abſque virtute parui faciendæ.

SVbiectus nulli naturæ munere quisque
Prodit in hanc lucem maternâ liber ab aluo;
Præſcriptos ſolum diuino numine fines
Eſt illi tranſire nefas: ſed iura, fidemquè
Plurima pars hominum rectæ rationis & vſum
Abijciens alios omni ſibi ſubdere tentat
Conatu, & durâ cohibens ſub lege ſuperbit.
Aſſyriæ primus gentes vrbesquè ſubegit
Sceptrifer excelſa degens Babylonis in vrbe
Belus; & hinc Niniuen tranſlata ſede receſſit
Filius: hunc ſequitur ſeries numeroſa nepotum,

Quos turpe obſequium titulis regalibus auxit,
Flagitijs licet imbutos, luxuquè fluentes
Fœmineos inter cœtus: regnoquè potita
Poſt obitum Nini famoſa Semiramis acri
Concita ſæuitie, feruensquè libidinis æſtu
Fœdauit ſolium maculis aſperſa pudendis:
Quin etiam inceſto nati flagrauit amore,
Cui ſoluit meritas effuſo ſanguine pœnas;
Attamen ignauos ducens inglorius annos
Edidit indignam regali murice prolem.
Tunc etiam Iſacidùm populum Pharaonis acerbis
Iuſsibus Ægyptus vexans parere coëgit.
Sardanapalo muliebris inertia cultus
Aſsyriæ eripuit faſces, & munia vitæ:
Arbacis hinc ſolers animus, qui ſpreuit & odit
Deſidiâ infectos mores, primordia ſumpſit,
Perſarum ſubigens auſis conſtantibus oras;
Medorumquè ſimul vires ſibi iunxit, & vrbes.
Poſt fractum Aſsyriæ robur cæſasquè phalanges,
Ad Solymæ aſpectum cæli pugnantibus armis
Se Babylon iterum dominatrix vidit in oſtro.
Perſarum tollens etiam ſe gloria cœpit
Protendi latè Crœſo geminata cadente; at
Dario extincto perijt; quem fulminis inſtar
Rex Macedo aggreſſus regno ſpoliauit auito,
Ac ſubiens vltrà Seras penetrauit, & Indos
Subdidit, & molles Arabas, ditesquè Sabæos
Imperio adijciens ad Nili ſubſtitit vndas,
Dequè ſuo nomen tribuit, quam condidit, Vrbi.
Poſt varios tandem belliquè viæquè labores
Exuitur Regnis moriens Babylonis ad amnem:
Succeduntquè Duces, quorum virtute triumphos

Eximios retulit victricibus inclytus armis.
Hos inter celebris Lagidum gens floruit, ex quâ
Tradidit Ægypto Ptolemæos Græcia Reges;
Claruit & priſco præſtans diademate, donec
Ad Tyberis ripas ſeruili compede vinctum
Perſea deduci Romana potentia vidit:
Quæ primùm exoriens tenui ſub regibus auctu,
Mox Italis victis terrarum cuncta ſubegit,
Littore ab occiduo dominans Orientis ad oras.
Deniquè ſe contrà pugnans ciuilibus armis
Imperij ſolium ſtatuit; ſic omnibus vnus
Iura dedit. ſimili poſthac ratione regendi
Succeſſor datus eſt, ſæuus plerumquè tyrannus
Colluuie ſcelerum fœdus, manibusquè cruentis.
Prælia quis memoret terrâ pugnata mariquè,
Et varios caſus, ac triſtia funera regum,
Quos acies enſis, ſeu mors accita veneno
Abſtulit, & lituis ciues ad bella vocauit,
Sæpius atroci cogens rem cernere ferro?
Quot prædis ſpoliauit agros, quot cædibus vrbes
Efferus afflixit Mauors, & cladibus orbem?
Motibus his nutans inter diſcrimina rerum
Roma diu viguit, duros & contudit hoſtes;
Attamen infenſos armans diſcordia ciues,
Protegat vt falſo celebratos numine Diuos,
Imperij vires frangit, minuitquè decorem;
Bellica quem virtus, & prouida Conſtantini
Reſtituit pietas almo Crucis auſpice ſigno;
Veraquè relligio victrix dominatur in Vrbe,
Quæ Vaticano figens in vertice Sedem,
Viribus aucta decus Chriſti cultumquè propagat.
Cæſarei ſceptri titulis decorata poteſtas

Helle-

Helleſpontiaci tranſlata ad littoris oras,
Dum claret pietate potens, & militis armis
Imperij latè fines tutatur ab hoſte.
Sed ritus violare pios, & nomen IESV
Spernere cum cœpit, Romani & dogmata Patris
Lædere, bellorum valido quaſſata tumultu
Europa ingemuit. Perſas, Hunnosquè, Getasquè
Sauromatas, Dacas, paſtosquè cruore Gelonos
Teutonas, & Cimbros, ac lætos Marte Sicambros,
Et Gepidas, Herulosquè truces, Neurosquè, Gothosquè,
Ac pugnæ cupidos contemptâ morte Cheruſcos,
Vuandalicæ incurſus gentis, Morinùmque cateruas,
Et Longobardæ glomerata examina gentis,
Ac Libycas turmas, Saracenasquè cohortes,
Vndique diſtrictis gladijs errare per vrbes
Sæpè ſuas vidit ferali cæde ſubactas;
Quas gremio abſtraxit matris ferus Hæreſis auſus,
Aut Erebi infecit tabo Maumetis Erynnis:
Dum ruit huc illuc frendens, & concutit haſtam,
Obuia quæque metit ferro furialis Enyo
Cæſa cateruatim ſtrauere cadauera campos,
Et paſſim riguo manauit ſanguine tellus:
Mortis vbique pauor, compleuit & omnia luctus.
Poſt varios motus, Martisquè pericula tandem
In plures dominos diſtracta potentia ceſſit
Indociles intrà partam conſiſtere ſortem:
Quiquè prius viguere iacent, & nomen inane
Vix ſupereſt: altâ multos caligine cælat,
Quod lapſum eſt annis obliuiſcentibus æuum,
Vt penitus lateant, ſolo nec nomine noti.
Haſce vices peperit faſtus violenta propago
Ambitio, rixæquè ferax, & viribus audax,

Latius vt regnet ſpecie quæſita tuendi,
Seù libertatem ſtatuendi legibus æquis,
Seù propugnandi ſociali fœdere iunctos,
Vel conſanguineos; adhibenſquè ſagaciter aſtum
Quo tegit inſidias graſſatur ſæuius hoſte,
Aſsiduè renouans turbas, belliquè tumultus,
Qui requiem populis adimunt, & ſacra profanant,
Ingenuisquè bonas abigunt cum moribus artes.
Perlege quid rerum tranſacto tempore geſtum eſt,
Quàm praui mores hominis, cui faſtus, & excors
Ambitio indomito pectus concuſſerit œſtro?
Non illi eſt modus in rebus, nec terminus vllus:
Extrà ſe nihil aut gratum, vel ducit honeſtum,
Vſque adeò alterius laudem & decus inſpicit ægrè.
Teſtis Abel iuſtus fratris liuore peremptus,
Quem dedit exitio coluiſſe altaria donis,
Laudibus & rerum Domino precibusquè litaſſe.
Dum cupidè rebus tantum mortalibus hæret,
Omnia molitur regnans ferus, impius, exlex;
Flagitij genus omne mouet: nihil abnuit: arctos
Sanguinis abrumpit nexus: nil retur iniquum.
Si libeat nihil illicitum: nil denique curat,
Deneget aut pietas, aut numinis ira minetur:
Quo rapitur, ſceptri nimium quem gloria mulcet!
Nabuchdonoſor poſitam ſibi poplite flexo
Iuſsit adorari ſtatuam ceu Numinis aram:
Magnus Alexander dici Iouis inclyta proles,
Et credi voluit. Tyberis voluere tyranni,
Quos colubris feritate pares vetus edidit ætas,
Indigetum adſcribi numero, Diuiquè vocari.
Errorum hos tenebris actos per deuia cernas
Æquora nequitiæ, tumidoquè in gurgite nantes

Allidi

Allidi ſcelerum ſcopulis, & mortis in vmbra
Æternùm gemere. At Chriſti poſt lumen obortum;
Non ideò, vt decuit, pietatis iura colentes
Iuſtitiæ monitus ſeruant, & iuſſa capeſſunt,
Qui præſunt populis. pauci virtutis amantes:
Ambitio veros laudis non nouit honores,
Nec meritis quærit ſinceræ præmia famæ:
Sed proauos iactat præclari nominis hæres
Priſcorum Arſacio regum de ſanguine cretos,
Seù Priami, aut veteris Pici, ſtirpemuè Seleuci,
Atridæuè genus, Phtij ſeu germen Achillis,
Inachiæuè domus deductam ab origine prolem.
Hæc ergo aſsiduè ſatagens ſibi credula plaudit:
Sat ſibi, ſi pulchrâ vitium ſub imagine fictæ
Virtutis lateat, quâ blandè mobile vulgus
Alliciat; reliquos cautè vi ſubdat, & armis
Opprimat hoſtiles acies, frangatquè rebelles.
Quid vaſtâ ditione tumes, & diuite cenſu?
Quæ placitis animum laruis inſania ludit?
Copia nil auri, ſceptriquè potentia prodeſt:
Nobilitas, famæquè iubar velut vmbra feruntur,
Quam fugat apparens primo ſol igneus ortu;
Ni mentis probitas recto te dirigat vſu.
Tu tamen inter opes, fugitiuaquè gaudia vitæ
Ebrius illecebris, offert quas vana voluptas,
Deprauas animum luxu, pompisquè fatigas?
Excipis hæc ridens regni ſtudioſus, & auri.
Quod nocet, iniuſtum eſt, inquis, quod proficit, æquum;
Poſtulat hoc ratio populis attenta regendis,
Imperij vtilitas ſuadet: nil concipis vltrà,
Vltricemquè Dei dextram non cernis, & arcum;
Qui vibrare parat neruo ſtridente ſagittas.

Præ-

Præcipe quid faciam? fugias quæ noxia fallunt.
Singula quid referam quæ vites, quæuè ſequaris?
Non ego te longâ verborum ambage morabor:
Sat ſibi quiſque decus veræ virtutis adeptus,
Nobilis eſt; nomenquè parat, famamquè perennem
Mortales inter, meditansquè futura beatæ
Anguſtum per iter ſectatur præmia ſortis.
Regali exemplum ſolio memorabile præbent
Hinc Dauid Solymam plures moderatus in annos,
Rex armis nulli regum & pietate ſecundus,
Et rerum Domino carus, cæloquè receptus:
Æquoreis illinc Pharao ſubmerſus ab vndis,
Dum ferus Iſacidas & equis & curribus vrget;
Quem Stygis æternûm crucians depaſcitur ignis.

AD VRBEM ROMAM

In obitu

ALEXANDRI FARNESII

S. R. E. CARD.

QVid fles purpurei decus ſenatus,
Roma, FARNESIVM *tuum peremptum?*
Fletum comprime: viuit ille vita
Æternum meliore nactus æuum.
Nam viuens aluit, parentis inſtar,
Quantum floruit eruditionis:
Puberes miſeros, ſenes, & ægros,
Pauperum genus omne, virginesquè
Sacras munifica manu leuauit:

Et

Et nouas fabricauit, ac vetuſtas
Auxit diuitijs, & ampliores
Ædes reddidit. an carere tantis
Commodis cruciaris, angeriſquè?
Atqui FARNESIVS *per hæc quietem*
Perennem peperit ſibi: neque æuo
Poſſet perpetuo frui beatus,
Ni tu præſidio illius careres.
Et quò tu quereris magis dolesquè,
Erga te merita illius fateris
Eſſe eò magis ampla: ſic & hiſce
Illi gaudia parta pleniora.
Quare, ni malè grata tete in illo
Amas, ſed redamas tuum patronum,
Fletus comprime. nam tuo leuamen
Dolori dolor ipſe fert; tibiquè,
Quò doles magis, eſt minùs dolendum.

AD GRATVLATIONEM
ANTONII GIGANTIS
RESPONSIO

Nomine DIONYSII RATTÆ, in numerum Romanæ Rotæ auditorum nuper adſcripti.

QVod Patrum Pater omnium ſupremus,
CLEMENS *maximus optimusquè princeps*
In me munificus ſatis ſuperquè
Dignitatis in hoc gradu locatum,
Pondus tam graue me ſubire iuſſit;
GIGAS *tu mihi gratularis? eſſe*

Iucun-

Iucundam mihi gratulationem
Tam caro à capite haud negare poſſum;
Quin ago tibi gratias perennes.
Verùm eſt ex animo mihi dolendum,
Virium benè conſcio mearum,
Ni præſens Deus adſit: ipſe mentem
Meam lumine luſtret; inquè iuſti
Et æqui dubia via labantem
Me regat. meus huc laborquê & omne
Confertur ſtudium. inter hoſce clauſa
Limites mea cura non vagatur
Vltrâ; dum Rotæ in orbe conſtitutus,
Æui quod ſupereſt agam: mihiquè
Hoc ab orbe refertur orbis ille
Cæli; vt hiſce laboribus libenter
In motu, veluti polus, quieſcam.

A D
VIRGINIVM CAESARINVM
CAESARINI DVCIS FRATREM.

Ruſticari, curas ac ſtudium intermittere, verum valetudinis præſidium.

VIRGINI, decus eruditiorum,
Amor Caſtalidum, iubar Quiritum,
Quos veræ bona gloriæ cupido
Pennis euehit aureis ad aſtra,
Quid rerum geris? vt vales? vt oris
Antij recrearis? an tepore

Iſthic aëris, vt ferunt iniquum
Bruma frigoris impetum remittit?
Floridi tibi veris adflet aura,
Quæ cælum ſine nubibus recludat,
Vt dulces nemorum queas per vmbras
Securus pede libero vagari,
Dum cantu querulo ſtrepunt volucres,
Seu malis placidum maris per æquor
Huc illuc agili vehi phaſelo,
Quem littus propè remus hinc & inde
Impellat facili leuiquè motu.
Squamoſum licet hìc genus tueri
Luſus nectere luſibus; vel hamo
Piſcem ducere. quàm iuuat liquentis
Regni cæruleos obire tractus
Vago lumine, nigra dum per vndas
Alis carbaſeis volat carina!
Nec gratum minus exhibet theatrum
Tellus gramine læta, quam petulci
Huc hœdi, pecudumquè grex, & illuc
Immixti peragrant equis iuuenci.
Inter herbida prata ſe virentes
Diffundunt ſegetes ſatis in agris.
Addunt ſe ſuper, eminentquè dorſo
Colles vitiferi: niueſquè in altis
Procul montibus albicare cernis.
An non hæc facies ſoli decora,
Proſpectusquè maris patens, & aër
Spiritus reficit, fugatquè triſtem
Languorem, capitisquè fluxionem,
Quâ fauces nimiùm ſoles peruri?
Mitte cum medicis graues medelas:

Curas excute noxias, cupitæ
Valetudinis intimum venenum,
Et caros iubeas abire libros:
Sat te Ciampolus allocutione
Librorum vice detinet. valentem,
Hæc ſi feceris, vt reor, reuiſam
Te breui. Deus annuat benignus:
Sic vouet tua Roma, ſic amici.

NON CELEBRANDA SOLVM,

SED COLENDA VIRTVS.

VIrtutem meritis ad aſtra tollis
Laudibus, citharæ modos canoros
Aptans, quos pudor integriquè mores
Promunt è probitatis inſtitutis:
Res eſt digna quidem æmulatione,
Approbandaquè plauſibus bonorum;
Non tamen ſatis ad perennis æui
Optatam requiem tibi parandam,
Ni ſimul duce gratia ſuperni
Numinis benefacta conſequantur,
Quæ pandant ſuperam fores ad aulam.
Has petentibus, hinc & inde paſſim
Obſident iter hoſtium phalanges;
Nempe deliciæ, cupidinesquè,
Et quidquid mouet, attrahenſquè ſenſus
A ſacrâ pietatis arcet æde.
Non alunt crocodilon arua Nili
Magis quàm ſit amor ſui nocentem.

Tu recti ſtudio, metuquè culpæ,
Virtutum cuneum ciens opemquè,
Pugna, ceu iaculis & enſe miles,
Qui fortis fugat obuias cohortes;
Sic viam reſerans, ab hoſte palmam
Non ſolo ſonitu refert tubarum.

DE OBITV CARD. PALEOTTI AD ANTONIVM GIGANTEM EIVS FAMILIAREM.

D*Vm, mi docte* GIGAS, *te propè mœnia*
Vrbis Felſineæ ruris in angulo
A curis vacuum detinet otio
Muſarum, vitreis Rhenus aquis fluens;
Eheu Roma gemens quàm fera funera
Cogit me miſerum cernere? quàm grauis
Nunc me pœna premit, qui dolor occupat?
Antiquæ GABRIEL *gloria* FELSINAE,
Et Patrum columen, quos ſacra purpura
Exornat, cecidit flebilis omnibus.
Quanto Chriſtiadûm publica res caret,
Et quo præſidio? quem ſenis optimi
Mores ingenui, puraquè ſanctitas,
Quem ſincera fides pectoris integri,
Virtutisquè tenax rebus in arduis
Mentis conſilium, & copia diuitis
Linguæ, quem celebres ingenij latent
Fœtus? hunc querulæ munere næniæ

Non fraudare queas: quin tibi plurimùm
Dilecti meritas dicere præſulis
Laudes cogit amor. Poſt cineres quoque,
Non fallor, Dominum tu colis. aggredi
Hoc quis poſsit opus? quem deceat magis
Quàm te, cui GABRIEL *deditus vnicè?*
Qui vi Pierij carminis & lyræ
In lucem reuocas fluctibus obrutos
Lethæis? rutili nobilis incola
Cæli nunc GABRIEL *præmia percipit*
Vera; & quòd poſita eſt meta laboribus
Lætatur; fera non ampliùs impetet
Illum, quæ miſeris diſcruciet modis
Febris; non lateris corripiet dolor:
Non fratrum interitum cernet; & integram
Carpet lætitiam, quam neque toxica,
Nec ſtrictus gladius, nec metus horridi
Belli turbet; & hîc quæ mala plurima,
Caſusquè ancipites omnibus imminent,
Quos vulgus fatuum non benè iudicat
Felices. etenim vita potentium
Eſt regale epulum, ſed puer à ſcyphis
Circumfert pateram ſollicitudinum:
Felix, cui cyathos parciùs ingerit.

RVRIS LAVDES.

AB Vrbe rura nos vocant ad otium
Bonæ quietis, innocensquè gaudium.
Quid hic moramur? ecce ver vices refert:

Ad

Ad haſce tranſuolant plagas hirundines,
Strepuntquè voce garrula, haud gemunt Itym;
Liquatur alba nix, geluquè ſoluitur;
Hyems recedit acris, atra nubila
Fugat Fauonius, renidet ætheris
Serenus ambitus, fretumquè detumet,
Ratiquè cærulas recludit orbitas:
Opes & vda terra veris exerit.
Ab Vrbe rura nos vocant ad otium
Bonæ quietis, innocensquè gaudium.
Nouo virent amicta prata gramine:
Nouis & arua ſunt decora floribus:
Botrosquè, pampinosquè vitis induit,
Fluensquè pura fontis vnda murmurat:
Et inter arborum tenella germina
Aues canunt, & aura lenis adſonat,
Eburna ceu chelys, chorusquè muſicus.
Ab Vrbe rura nos vocant ad otium
Bonæ quietis, innocensquè gaudium.
Vt inter hæc patentis hauſtus aëris
Ad ima pectoris ſalubris influit!
Vt eſt videre dulce, ſiue collium
Aprica, ſiue montium crepidines,
Humum vel herbidam, ſatamvè, cùm ſeges
Velut maris tumentis vnda fluctuat!
Amœna quàm iuuat per arua progredi,
Vel eſſedi rotis, equouè deuehi
Agri per æquor! vt vigor reſumitur,
Laborquè firmat ægra membra viribus!
Ab Vrbe rura nos vocant ad otium
Bonæ quietis, innocensquè gaudium.
Suis ibi pudica Muſa luſibus

Libens poteſt vacare, non licentiæ;
Vt arduis in Vrbe mens ſit aptior.
Grauis faceſsit inde cura, concidit
Moleſta turba litium. negotijs
Datum ſatis: quid hîc moramur? anxij
Receſſus eſt medela cordis optima.
Ab Vrbe rura nos vocant ad otium
Bonæ quietis, innocensquè gaudium.

AD BERNARDINVM

CAPPONIVM.

EN pater autumnus, redimitus pulchra racemis
Tempora, pandit humi luxuriantis opes:
Imbre madent virides agri, fit mitior æſtus,
Dum curſu claudit Sol breuiore diem:
Ortaquè nocturni roris de flatibus aura
Innocuum blando frigore ſuadet iter.
Tu ne igitur celebres, CAPPONI, linquere colles
Vrbis, & es patrium certus adire larem?
O, niſi me patruis retinerent debita iuſsis
Obſequia in Tiberis quod ſecat vnda ſolo;
Non cari deſiderio detentus amici
Cogerer ingratos ducere in Vrbe dies:
Non equidem pluuijs torrens hyemalibus auctus,
Non oculis raperet te via longa meis:
Seu tellus concreta gelu, niuibusquè rigeret,
Seu flaret Boreas, imbricitoruè Notus;
Seu ſqualeret humus camporum arentibus herbis,
Cultaquè flammiuomus finderet arua Canis:

Non

Non à te pelagi poſſent me auertere fluctus,
Nec maris incuterent mi fera monſtra metum;
Effera non Scyllæ rabies, non ſæua Charybdis
Ira, labor nautæ, perniciesquè ratis:
Horrida me nunquam terrere Ceraunia poſſent,
Vt tibi non eſſem fidus vbique comes.
Ora tamen diſtans, non me mora longa, nec ætas
Arguet vlla tui nominis immemorem.
Quem validè ſtringit præſtanti pollice virtus,
Neſcius eſt ſolui nexus amicitiæ.
Sic placitum Superis: poſthac me Roma tenebit:
Tu ſine me repetes, quos rigat Arnus, agros;
Inclyta quâ celebrem laudum Florentia famam
Explicat eximijs patria clara viris.
Te germana ſoror, genitrixquè, paterquè morantur,
Spem reliquam ſobolis, præſidiumquè domus;
Te tua rura vocant, Minio quâ limpidus amnis
Profluit, & fractâ ſpumeus albet aquâ.
Huc procul à curis, animum quibus implicat aula,
Te vocat afflicti cordis amica quies.
Vt rerum mutat faciem tibi frater ademptus?
Quas tibi fert vitæ propoſitiquè vices?
Heu, quo te procul hinc ſenſu diſcedere cernam,
Cuius in aduerſis eſt mihi nota fides?
Heu, cum quo poſthac animi mihi gaudia, cum quo
Partiri curas tempus vtrumque dabit?
I tamen, aſpectuquè tuo ſolare parentes,
Quos ſubitus nati perculit interitus:
Interitus, quem ſciſſa manu Florentia crines
Flebilibus fertur collacrymaſſe modis.
Quid renouem luctum funebri carmine? mecum
Sat fleuit querulo triſtis auena ſono.

Non tuus occubuit frater: nam claudere viſo
Lumina, in æternum ſunt reſerata diem.
Manantes lacrymas cohibe, mentisquè tumultum:
Poſſumus audentes his grauiora pati.
A vicibus duris ætas incæpta beatæ
Abdita ſæpè ſinu ſemina ſortis habet.
Quid regem memorem Cyrum, fortemvè Quirinum
Tybridis expoſitum prætereuntis aquis?
Aſpera quis neſcit Moſis cunabula? teſtis
Tu Ioſeph, fratrum vendita præda dolis.
Non crucient mala nos propero concepta pauore:
Nec ſpes vana auidi ſomnia cordis alat.
Sors ſua quemque manet. quoties mens neſcia vitat
Quæ tolerata iuuant, & ſequitur quod obeſt?
Nos decet è ſuperùm nutu pendere. pericla
Intrepidè intrepido ſub duce miles obit.
Proderit hæc olim forſan perpeſſa referre,
Tempora cùm nobis candidiora fluent,
Interea geminat vires exercita virtus,
In propria retinet ſi ſtatione gradum.



IN FONTEM MIRI ARTIFICII EPIGRAMMA.

LArgior anguſtâ primùm defertur in auras,
Inde magis latâ ſubſilit vnda viâ:
Exprimit hinc patulum tenui cratera liquore:
Quid gelidam ſitiens non bibis hoſpes aquam?
Nam cui lympha ſitim mirâ non prouocet arte?
Ipſe calix lympha eſt, ipſaquè lympha calix.

DE FONTE PONTIFICIO NAVIS EFFIGIEM HABENTE.

BEllica Pontificum non fundit machina flammas:
Sed dulcem, belli quâ perit ignis, aquam.

DE VLYSSIS ALDOBRANDI LIBRIS.

MVltiplices rerum formas, quas pontus & æther
Exhibet, & quidquid promit & abdit humus,
Mens haurit, ſpectant oculi, dum cuncta ſagaci,
ALDOBRANDE, tuus digerit arte liber.
Miratur proprios ſolers induſtria fœtus,
Quamquè tulit, moli ſe negat eſſe parem.
Obſtupet ipſa ſimul rerum fœcunda creatrix,
Et cupit eſſe ſuum, quod videt artis opus.

IN

IN PONTICI AVARITIAM.

VT parcas opibus, tibi quid non parcis? an vmquam
Augendi cenſus terminus vllus erit?
Deſine diuitias fuluo cumulare metallo:
Tam tibi deeſt, quod habes, quàm quod habere nequis.
Quid tamen obduras toties, quid Pontice iactas?
Non niſi, qui frugi eſt, poſſidet vllus opes.
Tu mihi diues eris, qui, ne quo tempore partis
Diuitijs egeas, Pontice ſemper eges?

AD AVRELIVM VRSVM.

ALlicis AVRELI *mentes; ſeu ruſtica pangis,*
Seu fera bella refers, ſiue iocoſa canis:
Vtquè tenet varijs pomis & floribus hortus
Lumina, lectorem ſic tua muſa tenet.
At varia hortorum ſpectanti copia præbet,
Quæ legat; aut iſthæc, aut magis illa probet.
Tu tamen, VRSE, *trahis lectorem quolibet: & dum*
Quod legat, aduertit, nil niſi lecta legit.

IN MALEDICVM
QVI IN VRBIS ROMAE
NOMEN IMPIE LVSIT.

CVm Romam nequeas (quod aues) euertere, nomen
Inuertis, mores carpis, & obloqueris?

Te Germana tamen pubes, te Græcus, & Anglus
Arguit, exceptos quos pia ROMA *fouet.*
Hoſtibus hæc etiam parcens imitatur IESVM,
Inuertis nomen: quid tibi dicis? AMOR.

DE EODEM NOMINE.

ROMA, *ſibi quondam quæ robore ſubdidit orbem,*
Argiuo ROBVR *nomine ſignificat.*
Obſita tunc tenebris taurino polluit aras
Sanguine, cùm faceret ſacra nefanda Ioui;
Vertit ab his mentem cultus exoſa deorum,
Et veri floret relligione Dei.
Si nomen vertas, AMOR *eſt: vt congruit! illi*
Nam pius in populos cuncta ſubegit AMOR.

DE SOLE ET APE.

L*Vce fugat tenebras, cerâ dum veſtit ab igne*
Accenſas faculas æmula Solis Apis.

DE PRONVBO DEIPARÆ VIRGINIS ANNVLO,

Qui Peruſiæ religioſiſsimè aſſeruatur.

I*Mbriferis arcus fulgens in nubibus orbem*
Effera diluuij damna timere vetat.

Sic

Sic Deus omnipotens voluit: decus, annule, maius
Eſt tibi, quem ſupplex vrbs Peruſina colit.
Es gemino conſtans arcu felicior index:
Nam peragit Virgo nupta ſalutis opus,
Virgineo terræ coniungens fœdere cælum.
Hac duce non pelagi, non Stygis vnda nocet.

DE SANCTO PETRO.

SÆuitiam vultu ſpirans in ſtipite tortor
Dum Petri plantas figeret, atque manus;
Hoc poſitu Crucis eſt clauis affixus IESVS,
Hæc inuerſa, precor, ſit mihi, PETRVS ait.
Protinus ecce Crucem inuertunt, ſublatus in altum
Pes tendit, pendens frons propè tangit humum:
Sic voluit perimi ſacri moderator ouilis,
Huius vt in terris indicet eſſe Caput.
Sic alijs per iter cæleſtis clauiger aulæ
Protenſis pedibus præuius aſtra petit.

DE SANCTO PAVLO.

E Cælo tibi PAVLE lux refulſit
Aureo radians decore: ſic fis
Agnus è rabido lupo. ſupernæ
Hinc te miror vt Angelum cohortis.
Me tuum eloquium trahit ſtupentem,
At magis ſacra flamma Caritatis.
Raptum ad ſydera te ſilens honoro,
Et cum lacte tuum colo cruorem.

Vana ſpes, temerarius ſit auſus
Quærens te celebrare: ſat voluptas,
Cùm cor exilit ob tuos triumphos,
Rauca vox labijs profuſa: plectro
Qui meo citharæ ſonus cietur,
Non laudis, ſed amoris eſt tributum.

DE SANCTA MARTINA

EPIGRAMMA.

M*Artinæ ſacri cineres, quos condidit olim*
Concluſos humili fictilis vrna loco,
Vos flexis veneror genibus, doleoquè tot annos
Ignotum veſtrum delituiſſe decus:
Obſequium, Martina, mei ne deſpice cordis,
Digniùs vt poſthac te tua Roma colat,
Hanc tibi pro meritis aram, ſtatuamquè dicaui.
Sub qua marmoreus contegit oſſa lapis.
Aſpicis Europam Bellonæ turbine quaſſam
Quam varijs cæli terreat ira minis:
Infelix quid agat? quibus hæc diſcrimina votis
Auertat? cuius ſe tueatur ope?
Bellonæ auſpicium falſum, Martisquè peremptum eſt.
Tu nos cara Deo conciliare potes.
Hoſtiles pereant motus ad nominis omen;
Da nobis pacem, da requiete frui.

DE NECE REGINÆ SCOTIÆ.

TE quamquam immeritam ferit, ò Regina, ſecuris,
Regaliquè tuum funus honore caret;
Sorte tua gaude, mœrens neque Scotia ploret:
En tibi pompa, tuas quæ decet exequias.
Nam tibi non paries atro velatur amictu,
Sed terras circum nox tenebroſa tegit:
Non tibi contextis lucent funalia lignis,
Sed cæli ſtellæ; nænia triſtis abeſt,
Sed canit ad feretrum Superûm chorus aliger: & me,
Cæleſti incipiens voce, ſilere iubet.

DE S. CAROLO BORROMÆO

Et duobus alijs Cardinalibus à Montepolitiano

NOBILIO ET BELLARMINO.

HÆc vitæ innocuæ ſpecimen fert omnibus ætas,
Quos Vaticani muricis ornat honos.
Sanguine Pontifici iunctus, florensquè iuuentâ,
Corde pius, caſtus moribus inter opes,
CAROLE, qui fulgens oſtro decus adijcis aſtris,
Tu præis exemplo, dans documenta viris.
Nobile par æquè præſtat Virtutis in æde;
Hos nobis ſoboles Politiana dedit:
Sanguine conſpicuos ſimili, & pietate coruſcos,
Excitat hic iuuenes, prouocat ille ſenes.

IN PIOS AFFECTVS
ANGELI GRYLLI
ABBATIS.

DEmulcent animos, ſacro quæ carmina plectro
Concinis, angelicos viſa referre modos.
ANGELE ſeu CHRISTI cunas, vel funus acerbum,
Seu lacrymas memoras, quas pia corda cient;
Mirus vbique potes duras inflectere mentes:
Qui fluit hinc, ægris ſit medicina, dolor:
Mox oritur diuinus Amor, curaſquè profanas
Pellit, & humanum nectare pectus alit.
Hinc tibi cæleſti præcinget tempora lauro,
Qui manet aligerùm te ſuper aſtra chorus.

AD SERENISS. DVCEM
ALEXANDRVM FARNESIVM
DE VICTORIA BELGICA.

SVb duce, ROMA, tuo cecidit bis Belga: reſumpſit
Perfida bis fracto fœdere tela manu.
Nunc iterum arreptis infelix occidit armis,
Cogitur & duras rurſus adire vices:
Et tua tecta licet iaceant illa aurea, ſentit
Stare tamen veteres in ſua damna viros.
Victor ALEXANDER Belgæ das iura ſubacto,
Deſinat vt poſthac rumpere Belga fidem.
Pars laudis celebranda tuæ: cùm viceris hoſtem,
Leni iniecta manu fræna docere pati.

DE PICTVRIS
GVIDONIS RHENI
IN SACELLO EXQVILINO S. D. N.
PAVLI QVINTI.

VT trahit, vt retinet, defixaquè lumina fallit
Quod RHENVS *celſo fornice pinxit opus:*
Pictorem celebras, hæres immotus, & anceps
Ambigis, an ſculptor, an ſit vterque ſimul.
Sculpta putas, quæ picta vides, ſic vndique pulchrè
Prominet eximiâ perlitus arte color.

DRACO AEREVS
IN FRONTE LAVRETI,
IN VIRIDARIO
CARD. BVRGHESII.

NOn ſedeo cuſtos, adſto venientibus hoſpes:
Non magis hæc domino, quàm tibi villa patet.
Hìc requiem captare licet, paſſimquè vagari,
Aëris hìc hauſtu liberiore frui.
Nec ſpecies animum turbet metuenda draconis:
Non ego, quæ flammis Hydra perempta cadat;
Non ego ſum Python, feriant quem ſpicula: lauros
Ecce mihi credit Cynthius ipſe ſuas.

IN

IN PYRRHVM MVSICVM.

VT vario chordas percurris pollicis ictu!
Aëra quæ volucris tam celer ala ſecat?
Pyrrhe tuo ſonus eſt impar quem fundit Acanthis,
Gutture ſeu querulo quem Philomela ciet.
Pierios digiti modulos ſine voce loquuntur,
Voxquè canens mirâ vincitur arte manus.

IN CERTAMEN MVSICVM.

VT trahit intentas, vt mulcet Ariſtius aures
Percurrens digitis aurea fila lyræ!
Obſeruans Fabius meditatur pectinis ictus,
Et vaga per chordas itquè reditquè manus;
Has leuiter radens ſetâ perſtringit equinâ,
Quique præit referunt æmula plectra ſonum.
Non adeo blandè reſonat de vallibus Echo,
Ingeminat varios cum Philomela modos.
Deſtituit dulci ſonitu mens ebria ſenſus,
Languoremquè ſuum deficiens cor amat.

AD VLYSSEM ALDOBRANDVM

De eius admirabili rerum naturalium Hermathena.

QVæ maris, & terræ peragrauit, & aëris oras,
Non fluxis opibus mens tibi diues erat,
Sed cui ſat vitam paruo traducere, maius,
ALDOBRANDE, decus fert tibi parua domus:
Parua quidem, magno pandit tamen æmula mundo
In vaſto quidquid continet ille ſinu.

AD AVGVSTINVM NERVM PORCILIANI DOMINVM

IN FLORE ÆTATIS EXTINCTVM.

EFfera mors Floræ paſsim baccata per vrbem,
Funereis nec adhuc exaturata rogis;
Dum quemquam potuiſſe breuem protendere lucem,
Siue obitum alterius non doluiſſe dolet:
Deliciæ patriæ, decus AVGVSTINE *tuorum,*
Flos iuuenum, quo non alter amabilior;
Ne quiſquam mœrore vacet, luctuſvè ſit expers,
Te, teneros annos non miſerata, rapit.

EPITAPHIVM

LECTISSIMÆ MVLIERIS.

VT canis Icarij feruenti decolor æſtu,
Seu brumæ atteritur frigore læſa roſa,
Deficis aſsiduo febris tenuata labore,
Et perit omne, genis quod fuit ante, decus.
Quàm grauibus torques animum, Lucretia, curis!
Heu quæ lux fueras, iam mihi luctus eris.
Ah me decepit longæ ſpes credula vitæ;
Quod placuit fugit, quod dolet vſque manet.

DE

DE ATTILIO REGVLO.

AMbigis an patriæ maior ſit cura ſalutis
ATTILIO, an pactam non violaſſe fidem?
Quæ dictabat amor mirata eſt Roma loquentem;
Africa ſed reducem non minùs obſtupuit.
Macte vir inuictâ mentis vi: barbarus hoſtis
Muricibus tortum te laniare poteſt,
Et ſæuo perimens letho tibi munera lucis
Demere, dum iugi vulnere membra ferit;
Mors tamen atra nequit præclarum extinguere nomen,
Quin tua lux oriens hinc rediuiua micat.
Quod fragile eſt, periјt: virtutis fulgida proles
Gloria perpetuò, non peritura, viget.

DE AMPHINOMI, ET ANAPHI SICVLORVM FRATRVM ERGA PARENTES PIETATE.

DVm geminans flammam ſolito furit acrius Ætna,
Vicinumquè vorax corripit igne ſolum;
Accurrit celeri motu par nobile fratrum,
Seruet vt hic matrem, ſeruet vt ille patrem:
Hunc humeris, illam gremio, nexiſquè lacertis
Per nemora, & montis deuia teſqua ferunt:
Aſpectiſquè pijs caro ſub pondere natis
Subſiſtens ignis ſe reuerenter habet:
Quacunque incedunt, retrahens ſe diuidit vltro,
Exhibet & tutum greſſibus effugium.

Inclyta progenies, celebret te carmine Pindus:
Perpetuò tantum fama loquatur opus.
Quam mira eſt pietas! tenero depellit ab æuo
Terrorem, flammis ingerit obſequium.

IN LVCIVM VARENVM, ET TIT. PVLFIONEM

IVLII CÆSARIS MILITES.

Ex lib. v. comment. de bello Gallico.

CÆſaris obſeſſos pedites, equitumquè cohortes
Vndique dum vallo Belgicus hoſtis obit,
Pulſio Varenum generoſè prouocat: armis
Me magis an valeas experiamur, ait;
Ac ſubitò excurrens medijs ex hoſtibus vnum
Letiferæ iactu cuſpidis interimit;
Mox iaculi aduerſo baltheum configitur ictu,
Mucronemquè rapi fixa ſagitta vetat:
Fert Varenus opem; pugnantesquè amouet hoſtes,
Iamquè vnum ſtricto cominus enſe necat:
Aſt inimica phalanx Varenum protinus ambit;
Remquè gerens gladijs hinc petit, inde premit.
Hunc circumuentum rapto mucrone tuetur
Pulſio, & ad ſocios victor vterque redit.
Militia celebres animis & viribus æquis
Sic pugnæ clarat gloria ſorte pari.
Æmula quid præſtat virtus! quos fecerat ante
Infenſos, arctâ iungit amicitiâ:
Quos propè perdiderat, contemptâ morte, periclum
Dum vitæ ſubeunt, ſeruat honoris amor.

DE

DE STATVA NIOBES

IN HORTIS MEDICEIS.

BIs ſeptem Niobe natis orbataquè caro
Coniuge ſum, ducto facta rigore lapis.
Ecce tamen ſpiro: nec enim de marmore finxit
Me faber, at vitæ reddidit arte nouâ.
Lumina non fundunt lacrymas: non marmoris hic eſt
Candor; hebent triſti pallida membra metu.
Omnis ineſt ſenſus, nec linguæ deficit vſus:
Sed taceo; timeo nam magè cauta loqui.

AD IOANNEM PELICANVM

SENATOREM VRBIS.

In Petri Victorij librum de cultura olearum.

HVnc, PELICANE, PETRI ſummâ ſcriptum arte libellum
Exiguum noſtri pignus amoris habe.
Hinc oleæ poteris varios pernoſcere cultus,
Largiùs vt baccas germina læta ferant.
En age oliuarum fœcundas inſere plantas,
Et tua Palladio prǽla liquore fluant;
Palladis vt per te diffundant rura ſecundum,
Per quem iam primum floret in vrbe decus.

EX GRAECO ANACREONTIS

EPIGRAMMA.

BOs cornu, pedibus ſonipes, rictuquè leones,
Inſidijs vulpes, vnguibus vrſa nocet:
Eſt lepori curſus velox, auibusquè volatus;
Prouida mens homini conſiliumquè datum.
Quid pro conſilio, pennis, curſuquè puellæ,
Pro rictu, inſidijs, cornibus, vngue, pede?
Pro cunctis tantùm eſt teneris data forma puellis:
Quin valet hæc ferro, quin nocet igne magis.

DE STATVA DIANAE

DORMIENTIS AD FONTEM.

PEr ſiluas iaculis nuper, curſuquè Diana
Gaudebat celeres exagitare feras:
Nunc defeſſa iacet permulcens membra ſopore,
Hìc vbi proſiliens leniter vnda fluit.
Marmoream ne crede: leuem leni aëra motu
Ducit, & in viuo ſpiritus ore ſonat.
Non audis? ſimili ſopitæ murmure murmur
Confundens, aures garrula fallit aqua.

AD
CLEMENTEM VIII.
DE TABVLARIO PONTIFICIO
IN ARCE ADRIANA.

HOc nos Scripta loco dubios contemnere caſus
Poſſumus, ò CLEMENS, *munere ſepta tuo.*
Pro quo, ſancte Pater, noſtris tua gloria chartis
Viuet, dum nobis vita ſuperſtes erit.
Quid loquimur, ſi firmus obex nos protegit arcis,
Et tua ſe propriâ fama tuetur ope?

AD
M. ANTONIVM ROSSIVM
EXIMIVM SCRIPTOREM.

VT variè formata ſuos tua littera tractus
Edocet, atque tuum dædala pandit opus!
Nulla tibi ſimilem, nec talem proferet ætas;
Sic tuus in chartis eminet arte labor.
Vnus Alexandrum meritò depinxit Apelles;
Vnus Alexandrum ſcribere dignus eras.
Scribe age quæ geſsit Petrus ſine ſanguine victor;
Vt tuus in tanto nomine viuat honos.

MONOMACHIA TERRENI
AC CÆLESTIS AMORIS.

QVàm duris animum curis dolor intimus angit,
Nec ſinit optatâ me requiete frui!
Heu ſimul ac cæli meditantem fulgor in altum
Tollit, amans terram corpus ad ima trahit.
Diſsidium hinc oriens geminos committit Amores;
Inquè meo aſsiduè pugnat vterque ſinu:
Concertant validis armis, ictusquè viciſsim
Declinant, artis vincitur arte labor.
Roborat hunc Torpor, Luxusquè, procaxquè Voluptas:
Dum ſtimulant ſenſus mille cupidinibus:
Nititur at contrà fractis hoſtilibus auſis,
Qui Superos inter nos vocat, almus Amor.
Spes ſimul & Pietas geminatis viribus adſtant,
Vt victor ſiſtat cordis in arce gradum.
Inſpicit ancipitis Ratio diſcrimina pugnæ,
Et iugi clamans voce miniſtrat opem:
Cede boni fallacis Amor: vos ludicra peſſum
Ite: domus dominos non capit vna duos.

IN MIRAM HVIVS SECVLI
HYEMALI TEMPORE FLORVM VARIETATEM.

VEris opes varios flores mirata ſuperbit
Purpureas inter cana pruina roſas.
Ver queritur, mœrensquè, meos cur, inquit, honores,
Floriferumquè rapis tu mihi Bruma decus?

Tu

Tu quoque, Bruma refert, glaciem furaris, in æſtu
Vt ſint vina magis grata, niuesquè rapis.
Parcite iurgari, clamat Solertia: per me
Nix æſtate riget, florida vernat hyems.

DVODECIM CÆSARES.

EXimium ſceptri quiſquis meditaris honorem,
Et magis optandum concipis eſſe nihil;
Quò Regni ſors blanda trahat fruſtrata ſequaces,
Hiſce è bis ſenis collige Cæſaribus.

IVLIVS CÆSAR.

POſt varios belli caſus, patriamquè ſubactam
Imperij regimen Iulius inſtituit.
Denique Pompei quâ Curia ſurgit in Vrbe,
Illius ad ſtatuam victima cœſa cadit.

AVGVSTVS.

INclytus Auguſtus terrarum ſubdidit orbem,
Soſpite quo viguit Romula terra diu;
E thalamo alterius iunctâ ſibi compare, ficus
Dum comedit, prauâ coniugis arte perit.

TIBERIVS.

CLaudius Auguſti ſucceſſor condita mentis
Corde premens faſces ſuſcipit Imperij.
Seiani inſidias cautè mox vitat, at æger
Dum iacet, oppreſſum ſtragula multa necant.

CA-

CALIGVLA.

IMperij Caius ſolio ſceptroquè potitus
In cædes hominum, nequitiamquè ruit.
Omnibus inuiſus meritò dum ſæuit in omnes,
Militis infeſto ſaucius enſe cadit.

CLAVDIVS.

DVm fugit interitu Cai perterritus enſem,
Ad iubar Imperij Claudius euehitur:
Iuſſibus addictus ſeruorum inglorius, eſu
Boleti vitæ lumine caſſus obit.

NERO.

DIcere qui ſolitus fuerat, voret omnia flammis,
Vertat & in cinerem, me moriente, rogus:
Iure Nero illatâ caruit ſibi morte, peremptus
Arida quâ ſitiens labra rigaret, aquâ.

GALBA.

NOn adeo ſceptri breuis ornat gloria Galbam,
Vt genus, & ſceptrum fœdat auarities:
Hunc fruſtra obnixum, & gladijs hinc inde petitum
In medio ſternit mors violenta foro.

OTHO.

SCandit Otho Regni ſolium, raptumquê decorem
Vt ſeruet, fortes cogit in arma viros:
Mox victus renuit rurſus pugnare, necansquè
Se ferro ciues liberat, & patriam.

VITELLIVS.

SCeptrifer ingreditur, victorquè Vitellius Vrbem,
Mox ſtertit marcens, aut vomit, aut comedit;
Protrahit hinc miles circumductumquè tyrannum
Ludibrio populi proijcit in Tyberim.

VESPASIANVS.

EVerſæ Regno Solimæ, populoquè ſubacto
Flauius Imperium Veſpaſianus init:
Vtitur, vt decuit, congeſto turpiter auro;
Stans obit, & Regem ſic mori oportet, ait.

TITVS.

HVmani generis columen, decus Vrbis, & Orbis,
Præſidium populi deliciasque Titum,
Dum recto regit Imperium moderamine, raptum
Funere Roma dolens optat & ipſa mori.

DOMITIANVS.

MOrte Titi frater Romæ ditione potitus
In varias cædes, & ſcelus omne ruit;
Terribilis cunctis, exoſus moribus Vrbi
Multiplici tandem vulnere cæſus obit.

Εἰς ἐκεῖνο τοῦ

ΕΒΔΟΜΗΚΟΣΤΟΥ ΠΕΜΠΤΟΥ ΨΑΛΜΟΥ

Ὕπνωσαν ὕπνον αὐτῶν· καὶ οὐχ εὗρον οὐδὲν πάντες
οἱ ἄνδρες τοῦ πλούτου τῶν χερσὶν αὐτῶν.

In illud Septuageſimiquinti Pſalmi.

Dormierunt ſomnum ſuum : & nihil inuenerunt omnes viri diuitiarum in manibus ſuis.

Ἆ μερόπων ψευδὴς ἐλπὶς, καὶ χάρματα φροῦδα,
Ah Hominum fallax ſpes, & gaudia vana
Εἰ κρατέει δολερῶς ἀντὶ λόγου τὸ πάθος;
Si dominatur doloſe pro ratione ſenſus.
Ὡς βραχύς ἐστι βίος; Τίς δ' ἀχλὺς τὰς φρένα τυφλοῖ;
Quam breuis eſt vita! quæ caligo mentem obcæcat?
Ὢ τί συναθροίσας χρήματα μόχθος ὀνεῖ;
Proh qui congeſsit pecunias labor iuuat!
Εὗδον πλουτοῦντες τὸν ἑαυτῶν ἄτρεπτον ὕπνον,
Dormierunt diteſcentes ſuum irremeabilem ſomnum,
Εὗρον τ' ἐν σφετέρῃς χείρεσι μηδὲν ἔχειν.
Inueneruntquè in ſuis manibus nihil habere.
Καὶ θνητοῖς δελεασθέντες νῦν κτήμασιν ἔγνων,
Et mortalibus ineſcati nunc acquiſitionibus nouerunt,
Ἀλλὰ μάτην, πλοῦτον μηδέποτ' ὀλλύμενον.
Sed fruſtra, diuitias nullo tempore perituras.

IDEM EX GRÆCO.

QVàm fallax eſt ſpes hominum, quàm vana voluptas?
Cum ſenſus dominans pro ratione præeſt:
Quàm breuis eſt ætas? mentem quis faſcinat error?
Proh quid diuitias accumulaſſe iuuat?
Dormiuere ſuum ſomnum, quos traxerat aurum,
Inquè ſuâ quicquam non habuere manu;
Deluſiquè boni mortalis imagine, fruſtra
Nunc æui noſcunt non pereuntis opes.

Εἰς τὸν ἐν ἁγίοις

ΛΕΟΝΤΑ ΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Τὸν παναγιώτατον καὶ παμμέγιστον Ἀρχιερέα

Ἐπίγραμμα.

IN S. LEONEM III.

Sanctiſſ. & maximum Pontif.

EPIGRAMMA.

ΕΥΠΤΕΡΟΣ ἱπταμένη γῆν φήμη, καὶ περὶ πόντον,
Benè alata volans terram fama, & circum mare,
Ὡς ᾄδουσα σέθεν τὰς ἀρετὰς σε τίει,
Quam canens tuas virtutes te honorat!
Πῶς οἷός τις ἔη τιμαῖς κοσμεῖν σε πρεπούσαις,
Quomodo idoneus quis fuerit honoribus ornare te decentibus,
Οὐχ, ὃν ἔχει τὸ, Λέων, σὸν στόμα, κόσμον ἔχων;
Non, quem habet, Leo, tuum os, ornatum habens?
Ὄμματά σοι, γλῶσσαν τ' ἐχθρὸς φθίεν, οὐρανόθεν δὲ
Oculos tibi, linguamquè inimicus corrupit; de cælo autem
Τῇ φθόγγος, κείνοις φέγγος ἐπῆλθε πάλιν.
Huic vox, illis lux ſuperuenit denuò.
Κλεῖε τέλος θνητοῖς φῶς ὄμμασι, φθαρτὸν ἀναιρῶν
Clauſit demum mortalibus lumen oculis, corruptibilem perimens
Τὸν βίον, ἀχλυόεις τῇ δρεπάνῃ θάνατος.
Vitam, caliginoſa falce mors:
Ἀλλὰ κλέος καλὸν λαμπρῇ σοι χειρὶ τὸ θείου
Sed gloria pulchra fulgenti tibi manu, diuini
Εἰς φάος ἀμβρόσιον δέργματος οἶγε πόρον.
Ad lucem immortalem aſpectus aperit viam.

IDEM EX GRÆCO.

QVæ mare, quæ terras pernici tranſuolat ala,
Quàm mirè celebrans te pia fama canit!
Quis, LEO, promeritæ decoret te laudis honore,
Cui, tibi conceſſum, non ſit in ore decus?
Reddidit exciſam Superûm tibi gratia linguam,
Et diſcerpta ſimul lumina reſtituit.
Denique mortalis præcludit luminis vſum
Falce ſecans vitam mors tenebroſa breuem.
Sed tibi diuinum, dextrâ radiante perennis
Lucis ad aſpectum gloria pandit iter.

Εἰς τὴν τοῦ ἁγίου

ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΥ ΕΙΚΟΝΑ

IN SANCTI
SEBASTIANI
IMAGINEM.

Δεσμωθέντα βέλη πρόμαχον Χριστοῦ διαπείρει,
Deuinctum ſagittæ propugnatorem Chriſti transfigunt.
Ὃν μὴ ζῶντα γραφεὺς, μήτε θανόντα γράφεν.
Quem neque viuentem pictor, neque mortuum pinxit.
Ζῆν μὲν ἔτ' ἀθρέομεν, νεκρὸν δὲ φοβούμεθα πίπτειν,
Viuere quidem adhuc videmus, mortuum verò timemus cadere:
Καὶ μέγα δειν' ἡμῖν τραύματ' ἐνῶρσε πάθος.
Et magnam grauia nobis vulnera excitarunt commiſerationem.
Ἔμπαλι τραυματίου ἐπιλεύσσετον ἀστέρας ὄσσε,
Attamen ſauciati ſuſpiciunt ſtellas oculi,

Καὶ

Καὶ στόμα μὲν χαῖνον λιτομένου δοκεῖ.
Et os quidem hians precantis videtur.
Οὐκ ἔξεστι τέχνῃ φωνὴν ἀπὸ χρώματι δεῖξαι,
Non licet arti vocem colore exprimere,
Νοῦς δὲ γραφέντα βλέπει χείλεα τοῦτο λέγειν.
Mens autem picta videt labia hoc dicere.
Ἄμμα λύειν, ψυχὴ γὰρ ἐμὴ μεμαυῖα φέρεσθαι,
Nexum ſolue, anima enim mea deſiderans ferri,
Ὡς ἔλαφος διψῶν πίδακα, πρὸς σὲ Θεός.
Vt ceruus ſitiens fontem, ad te Deus.

IDEM EX GRAECO.

DEpictus CHRISTI miles, quem ſpicula ſigunt,
Os neque viuentis, nec morientis habet.
Ne cadat expirans metuis, quem viuere cernis,
Tequè pio ſenſu vulnera ſæua cient:
Sed placidè, quamquam ſic ſaucius, inſpicit aſtra,
Dum labra ſuppliciter more precantis hiant:
Non datur artifici vocem depingere: pinxit
Hunc tamen, vt credas talia verba loqui.
Vincula ſolue: tuum IESV ſitit anxia viſum
Mens mea, ceu fontis ceruus anhelus aquam.

Εἰς τὸ τῶν

ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΛΛΩΠΙΣΜΑ

τὸ κατεψηφισμένον.

IN ORNATVM MVLIERVM DAMNATVM.

Αὐχένα μὲν τί λίθοις κοσμεῖς, φυκοῦσα παρειάς,
Collum quid gemmis ornas, fucans genas.
Εὐώδη τε κόμαις τὴν δρόσον ἀμφιχέεις;
Benequè odoratum comis rorem circumfundis?
Ταῖς ἀρεταῖς ψυχὴν, οὐκ ὦπ᾽ ἐκφαίδρυνε μίλτῳ,
Virtutibus animum, non faciem exorna minio,
Ὦ ζητοῦσα κόρη γνήσιον ἀνδρὸς ἔρον.
O quærens virgo legitimum viri amorem.
Ὡς δ᾽ αὖ συγγενικῷ πυῤῥίζει χρώματι μῆλα!
Vt pulchrè natiuo rutilant colore mala!
Ἦκεν χρωστῆρος χεῖρα ποθεῖ τὸ ῥόδον;
Quid pictoris manum deſiderat roſa?
Κόσμον ἄφες μαλακὸν, φῦκος τ᾽ ἀπόβαλλε προσώπου·
Ornatum dimitte mollem, fucumquè proÿce faciei:
Μεῖζον ἔχει φίλτρον κάλλος ἀτεχνότερον.
Maius habet philtrum pulchritudo inartificioſior.

IDEM EX GRAECO.

QVid pulchram medicas faciem, collumquè lapillis
Cingis, & effuſo ſpargis odore comam?
Non minio malas, animum virtutibus orna,
Quæ cupis, ò virgo, nupta placere viro.
Aſpice, natiuo rutilant vt poma rubore!
An roſa pingentis pollicis optat opus?
Mitte ſuperuacuos cultus, fucumquè genarum:
Acrior eſt illex, qui caret arte, decor.

Περὶ

Περὶ τῶν τοῦ

ΟΔΥΣΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΛΔΟΒΡΑΝΔΟΥ

ΒΙΒΛΩΝ,

καὶ θαυμασίων τῆς φύσεως γεννημάτων
ταμείου.

DE VLYSSIS ALDOBRANDI
Libris
ET MIRABILIVM NATVRÆ
operum promptuario.

ΟΥΚ Ἀλδοβράνδον ποιεῖ, ξένε, γνώριμον εἰκὼν
ONon Aldobrandum facit, hoſpes, cognitum imago
Σοὶ μονον, ἀλλὰ βίβλον καὶ δόμον ἔστιν ὁρᾶν·
Tibi ſolum, ſed librum & domum eſt videre.
Ποικίλα εἰ ποθέεις ἴδμεν βλαστήματα γαίης,
Varia ſi cupis noſſe germina terræ,
Χερσαίων, πτηνῶν, νηχομένων τε γένος·
Terreſtrium, volatilium, natantiumquè genus:
Βίβλον ἄνοιγε, βλέπεις κόσμου κειμήλια. λάμπει
Librum aperi, vides mundi cimelia. fulget
Ἀνδρὸς ἐκεῖ σοφίη, μέτριος ὧδε βίος.
Viri ibi ſapientia, modeſta hîc vita.
Ζηλωτὸς βίος· ἐν πενιχρῷ γὰρ πλούσιος οἴκῳ
Felix vita: in paupere enim diues domo
Παγγενετείρας ἦν τῆς φύσεως ταμίας.
Omnigenæ erat naturæ promus condus.

IDEM

IDEM EX GRAECO.

NOn ALDOBRANDVM *noſces ab imagine ſolùm,*
Attentè librum perlege, cerne domum.
Si diuerſa cupis dignoſcere germina terræ,
Terrigenûm, volucrum, ſquamigerùmque genus;
Hoc opus euoluas: mundi patet ampla ſupellex,
Ingeniumquè ſagax, mensquè modeſta viri.
Vir felix! tecto clauſit ſub paupere, diues
Naturæ cuſtos quas reſerauit opes.

ΔΙΣΤΙΧΟΝ ΑΥΣΟΝΙΟΥ

Ἑλληνιστὶ μεταφρασθέν.

DISTICHON AVSONII

Græce translatum.

INfelix Dido, nulli benè nupta marito:
Hoc pereunte fugis, hoc fugiente peris.

ΟΥΔΕΝΙ ὤ ἀνδρῶν ἐγαμήθης, δύσμορε Διδώ,
Nulli benè virorum nupta es, infelix Dido:
Τοῦ φύγες ἐν θανάτῳ, τοῦ δὲ φυγῇ ἔθανες.
Illius fugiſti in morte, huius in fuga mortua es.

ΕΙΣ ΤΟ ΡΟΔΟΝ.

IN ROSAM.

Ἔμφυτον ἐκπροχέον πλοῦτον, καὶ νήδυμον ὀσμὴν,
Ingenitas effundentem opes, & ſuauem odorem,
Ὄμμασι πορφυρέῳ χρώματι χάρμα φέρον,
Oculis purpureo colore gaudium ferentem,
Ἀγλαΐαν πεδίου, πάντων κλέος ἔξοχον ἀνθῶν,
Pulchritudinem agri, omnium gloriam excellentem florum,
Ἀνθηροῦ τ' ἔαρος κόσμον, ἔρον τε κορῶν,
Floridi veris ornamentum, amoremquè puellarum;
Ὀξυτάτων τὸ ῥόδον φρουρᾷ περίφραξεν ἀκανθῶν,
Acutiſſimarum roſam cuſtodia circum-ſepſit ſpinarum,
Φίλτατον ὡς ἔργον, ζηλοτυποῦσα φύσις.
Amatiſſimum tamquam opus, zelotypa natura.
Καὶ τάχα τοῖς φύλακας παρέφυσεν, θῆκε θ' ἁλουργὸν,
Ac forſan huic cuſtodes adgenerauit, appoſuitquè purpuram,
Ἄνθεσι βουλομένη τὴν βασιλῆα νέμειν.
Floribus volens Reginam tribuere.
Ολβίζεις ὅπλοις ἀρχὸν φρουρούμενον; ἀνθεῖ
Beatum prædicas armis principem vallatum? floret
Ὡς ῥόδον· ἀμφοτέρων κῦδος ἐφημέριον.
Vt roſa: amborum gloria vnius diei.

IDEM EX GRAECO.

INgenitas quæ pandit opes, & odore ſuperbit,
Atque oculos oſtro muricis exhilarat;
Camporum iubar eximium, iuuenumquè voluptas,
Inſignis florum gloria, veris honor:
Spinarum natura roſam munimine cinxit,
Vt rem, cuius amor ſollicitum cor habet.
Forſan & hanc poſitis cuſtodibus induit oſtro,
Vtpote reginam floribus eſſe velit,
Vt felix colitur ſeptus rex milite? floret
Ceu roſa: vtrique rapit, quæ dedit hora, decus.

Εἰς τὴν

ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΓΛΩΤΤΑΝ.

IN

LINGVAM GRAECAM.

ΟΣΤΙΣ δερκόμενος γλώττης ἑλληνίδος οὖθαρ,
Quiſquis aſpiciens linguæ Græcæ vbertatem,
Καὶ πλοῦτον, καλῶς εἶπεν ἂν Ὠκεανόν.
Et opes, benè dixerit Oceanum.
Μάργαρα πολλὰ βαθὺς συγκρύπτει κύμασι πόντος·
Margaritas multas profundum occulit vndis mare:
Οὐ κεῖν' ὄκνος ὅμως, ἀλλὰ παρεῖλκε πόνος.
Non illas ſegnities tamen, ſed extrahit labor.
Τίμιον οὐδὲν ἄνευ τούτου καὶ νήδυμον, ὄντος
Pretioſum nihil ſine hoc, & ſuaue, exiſtente
Καίπερ ἄγαν πικροῦ, μηδὲν ἔχουσι βροτοί.
Quamuis valdè amaro, nihil habent mortales.

IDEM EX GRAECO.

COgnita cui Græcæ diues ſit copia linguæ,
Hanc meritò vaſtum dixerit Oceanum.
Concharum nitidos fœtus maris occulit vnda,
Quas non ſegnities, extrahit arte labor:
Hoc ſine mortales, quamquam ſit amarus, habere
Dulce nihil poſſunt, eximiumquè nihil.



AD CLEMENTEM VIII. PONT. MAX.

LEVAMEN PODAGRÆ.

SIrius ſæuit canis, æſtuanſquè
Contrahit puros fluuius liquores,
Et decus prati moritur, ſiletquè
Spiritus auræ.
Stridulo tantùm ſonitu cicada
Obſtrepens aures ferit: ò leuamen,
O quies ægræ lyra blanda mentis
Incipe carmen,
Quod grauem pellat ſtrepitum, leuetquè
Principem curis. age blandientes
Dic modos, mentis quibus excitetur
Vera voluptas.
Pelle mœrorem: recrea iacentes
Spiritus, qui deficiunt ob æſtum:
Languet, heu! CLEMENS, geminoquè tactus
Vritur æſtu.

Gliſcit in neruis dolor, & per artus
Igneus ſerpit vapor: affer ægro
Dulce lenimen: rege tu canenti
Pieri vocem:
Tempera chordas, ferat vt ſalutem
Cantus optatam; rapidas quòd olim
Sit melos doctæ citharæ moratum
Fluminis vndas,
Saxa commorit, rigidas & ornos;
Flexerit diros animos Auerni,
Et fores Orci reſerarit; eſto
Fabula vatum.
Cùm venenatus ciet icta morſus
Membra, non mendax memoret Tarentum,
Vt queat dulcis ſonitus malignum
Pellere virus.

INEXPLEBILIS

MORTALIVM CVPIDITAS

PIETATE TEMPERANDA.

VITÆ breuem mortalibus
Nec lætam ſtatuit diem
Conditor cæli Deus, vt perennem
Lætitiam recolat futuri
Humana mens æui memor:
Nequicquam tamen anxijs
Implicat curis animum, doloſam
Dum ſequitur ſpeciem bonorum.

Heu,

Heu, nullus eſt cupidinis
Illi terminus, aut quies!
Latiùs regnet populo Quirini,
Semper abeſt aliquid quod optet,
Per quodlibet fertur ſcelus,
Sperans quod cupit aſſequi;
Compos & voti fieri laborat
Artibus, inſidÿs, & exlex.
Cædes aceruat cædibus
Fœdans omnia ſanguine,
Ignibus vaſtat ſegetes & agros,
Ac miſeras populatur vrbes.
Opus volunt hæc regium
Credi, & nomine gloriæ
Obtegunt culpæ ſocÿ, nefasquè
Immerito decorant honore.
Plerumque ſic ſe plauſibus
Perdit turgida, traditæ
Exuens rectum rationis vſum, &
Quod libuit ſibi vult licere.
Eſt vt quis expleat ſitim
Regnandi licitè: ferum
Prælio Turcam petat, & receptis
Victor agat Solymis triumphum.
Hinc Gottifredum bellica
Virtus, ſed Pietas magis
Clarat inſignem titulis & armis.
Te reſonant iuga Vaticani,
Te dixit ætas, quæ fuit,
Magnum Carole, nec minùs
Te pium præſens vocat, & futura
Te celebrem ſuper aſtra tollet,

R Dum

Dum ſtabit ædes inclyto
PETRI corpore nobilis.
Hiſce dux laudum cumulo decorus
Se comitem Boëmundus addit.
At ò quid Heroum modis
Imis ardua deprimo
Facta, Ieſſeis fidibus canenda?
Mente colam, tacitoquè plectro.

AD
PETRVM CARDINALEM
ALDOBRANDINVM
FERRARIA RECEPTA.

INſanienti cùm quatit impetu
Pagos & vrbes concitus efferâ
Mars ſæuus irâ, quæ tumultu,
Quæuè truci vacat ora cæde?
Confoſſa paſſim membra, cadauera
Aggeſta, prædas, damna, ſine incolis
Domos ruentes, & cruoris
Flumine humum videas natantem.
Deſolat agros horrida vaſtitas:
Ac tecta captarum ignibus vrbium
Incenſa fumant, & triumphis
Penè ſuis gemit ipſe victor.
Teſtis tot eheu Gallia cladibus
Funeſta: teſtis Belgica lugubri
Vexata gens bello, tot annos
Se lanians ſibi diſſidentem.

Ferra-

Ferrarienſes, inclyta Ciuitas,
Te clade nulla, te ſine prælio
Videre victorem, tuoque
PETRE frui cupiere vultu.
Vt, cui ſalutem, pacis & otium
Debere norant, gaudia pectore
Concepta præferrent; Iuuentus
Nobilium, populiquè turba
Effuſa portis vndique confluit:
Te ſpectat vnum, dum tua dextera
Protenſa format fauſta ſacræ
Signa Crucis, Tyrioquè fulges
Inſignis oſtro: compita plauſibus
Sonant; ab altis mœnibus ærea
Tormenta, iam conuerſa in vſum
Lætitiæ, geminant fragorem.
Vt fama primùm, rem tibi proſperè
Ceſſiſſe, lata eſt; gaudia neſcius
Celare, ſub lapſu ſilenti
Seruitij quaſi vincla, pontem
Excuſſit, alto gurgite liberas
In æquor vndas Eridanus ferens.
O fauſta lux Romæ, quotannis
Inſolito recolenda plauſu!
Dum lecta Mauors inſtruit agmina
Vtrimque; nullis fallitur artibus
Tentata mens Patris ſupremi,
Propoſitiquè tenax, & omnis
Terroris expers audet, & acriter
Conſtans Auerni deuouet ignibus
Ritè execrandum mentis hoſtem
Heù nimiùm malè pertinacis.

Tu iuſſus Euris ocyor arripis
Iter, phalanges cogis, & expedis
Tormenta, quæ demoliendis
Arcibus exitium minantur.
Mox alta virtus ſe tua militi
Oſtendit, & diffunditur hoſtibus;
Tu mitis affatu, ſagaci
Conſilio, placidoquè vultu
Ferrarienſes concilias tibi.
Hinc hæret anceps Cæſar, & inſcius
Cui fidat, armis Vaticanum
Depoſitis colit, & veretur.
Nil laudis huius machina præripit
Flammis triſulci fulminis æmula,
Nil arma, nil aggeſta tellus,
Nil equitum peditumquè turmæ,
Ducumquè virtus: hæc tibi gloria
Debetur vni, quam neque deterat
Obliuioſi curſus æui, aut
Ponè ſequens nebulis obumbret
Naſcentis atrox hoſtis adoreæ
Liuor: futuri non ope temporis,
Vtcumque nubes diſsiparis.
Auſonias volitans per vrbes
Te fama, laudes te canit in tuas
Effuſa præſens, atque perennibus
Faſtis ſacrat. Quem ætas honorem
Poſtera pro meritis rependet?
Lux ò Latini nominis, hoſtium
O terror, ò ſpes vnica Thybridis,
Inuicte Princeps, ò coruſcum
Purpurei columen Senatus.

AD
FRANCISCVM CAROLI
FRATRIS FILIVM,
EXHORTATIO AD VIRTVTEM.

INgreſſe pubis limina lubricis
Calcanda plantis, ſe tibi ſemita
Decliuis offert, & doloſo
Pandit iter malefida ductu,
FRANCISCE, fratris germen amabile,
Ob quem ſub imo condita pectore
Me cura mordet, detinetquè
Sollicitum genitoris inſtar;
Subſiſte mecum, nec graue duxeris,
Hinc ex amœna, quæ patet orbita,
Ductore me, flectens adire
Per ſalebras Heliconis antrum.
Huc nate greſſus: hìc licet aureo
Phœbi cientis pectine muſicas
Audire chordas, dum canentes
Dulce melos ſociant Camœnæ.
Hìc multiformi carmine barbitos
Eburna Parcas ſopit, & eripit
Heroas Orco, quos perenni
Fonte beat comitata virtus.
Huic obſecutum conſpicis inclytum
In collis almo vertice Theſea,
Quem flexuoſis non fefellit
Tramitibus fabricatus error:

Sic vectus altum per mare ſubdolos
Cantus Vlyſſes dicitur integer
Audiſſe; ſic vitaſſe Circes
Pocula, letiferas & herbas;
Spectandus hîc contemptor anhelitus
Spirantis ignem, diuite velleris
Prædâ coruſcat, luctuoſus
Meſſor agri grauis ære & haſtis.
Confìcta Prœto crimina deferens
Coniux necari quem petit, innocens
Hos inter excellit triformis
Bellerophon domitor Chimæræ.
Phœbea laurus frondibus allicit,
Dulciquè paſcit nectare Pegaſus:
At noſſe vim nobis negatur
Melle ſub Aonio latentem.
Senſus recludet Cynthius abditos;
Audi canentem: Quem fouet aurea
Virtus in vlnis, ille monſtris
Victor ouat domitis beatus.
Non hunc voluptas mollit, & impetus
Non vincit iræ, quæ violentiùs
Succis & herbis in ferarum
Terga viros & in ora vertunt.
Vt ecce plaudit Caſtalidum chorus,
Phœbiquè concors carmina concinit!
Hîc ſiſte rurſum, me petente
Sacra refert tibi verba Chiron.
Incompta quondam, claraquè ſimplici
Nitore formæ, talibus Herculem eſt
Affata Virtus, dum procaci
Blanda ſono loquitur Voluptas:

Hæc ſumptuoſo tegmine turgida,
Pexoquè mollis crine, micantibus
Ornata gemmis, appetenda
Sub ſpecie, malè caute puber,
Edocta fraudes nectere fraudibus
Te ducit, atris quâ ſcatet anguibus,
Dum flore vernans ſe terendam
Perfacili via prona greſſu
Oſtentat: vmbras frondibus explicat
Hîc arbor, ales dum canit; ah fuge
Quæ poma pendent, quoſque vitis
Fert grauidis latices racemis.
Hæc pulchra viſu poma necem ferunt:
Hæc, quæ renidet, lumina decipit;
Letale nam laruata virus
Purpureo tegit vua ſucco.
Si me ſequeris per loca ſentibus
Infeſta, teſquis horrida, per niues,
Per ſaxa, per montis cacumen,
Sternet iter tibi ferrum & ignis.
Vreris æſtu, puluere ſordidus
Pulchro, madebis tempora nobili
Sudore, non fractus labore, &
Magnanimo generoſus auſu.
Euectus alis hiſce per æthera
Tranabis ignem, & lactis iter pede
Premens, coruſcanti micabis
Luce nouum decus inter aſtra.

AD R. P.
ANTONIVM BARBERINVM
FRATREM AMANTISSIMVM

Ex debellato corpore mentem in cælum rapi.

Pars hominis deducta putri telluris ab aluo,
Cæliquè ſemen ſpiritus,
Dum ſocijs hærent vincti compagibus, arma
Iugi duello conſerunt.
Quiſquis ab illecebris terræ ſe lumine mentis
Conuertit ad cæleſtia,
Opprimit Antæi robur, ſuperatquè lacertis
Alter dolos Tirynthius.
Filia Caßiopes nudato corpore ſæuis
Obiecta ceti faucibus
Dum gemit, & cælum lacrymanti ſuſpicit ore,
Adeſſe cernit Perſea,
Sequè neci raptam: dono mox Palladis inter
Coruſca fulget ſidera.
Herbida dum comites inter per prata vagatur,
Floresquè prona colligit,
Solis ab aſpectu Plutonis rapta quadrigis
Orcum ſubit Proſerpina.
Quis neget è nebulis radium ſplendeſcere lucis?
Non ſacra ſolùm pagina
Diſiectis ducit tenebris virtutis ad ædem:
Sed rima lucis ignea
Pierijs vmbras inter ſe prodit ab antris,
Regens pedum veſtigia:

Affluit

Affluit, & varijs riuis cæleſtis in omnes
Mentes redundat veritas.
Hac duce, cui decorant diuino munere palmas
Verenda IESV ſtigmata,
FRANCISCVS nudis pedibus viliquè lacerna
Indutus, abdito in ſpecu
Omnia quæ blandâ proponit fronte voluptas,
Vanumquè faſtum deſpicit.
Commoda non optat vitæ, ſub graminis herbâ
Anguem latere conſcius:
Languida feſſus humi declinat membra ſopori,
Famemquè pomis eximit:
Fonte ſitim ſedat, neque nectaris expetit hauſtus;
Mentiquè corpus ſubiugans
Pauperiem colit, & lamnis hanc diuitis auri,
Gemmisquè præfert Indicis:
Ac veluti Samſon dulces ex ore perempti
Leonis accipit fauos.
Nam quali mentem paſcit dulcedine, donec
Intentus aſtra reſpicit,
Et noctu vigilans animi ſublatus ab alis
Choris beatis intereſt!
ANTONI germane, ſacram qui paupere cultu
Sectare FRANCISCI viam,
Quam celebrant omnes, felicem ducere vitam
Non omnibus conceditur:
Se proba paupertas animis ſine dote maritat
Veras opes amantibus.

SENIS PIA SAPIENTIS COGITATIO.

AV fugit autumnus, mœrens humus alget, arborumquè
Dolet virentem decuti decorem,
Iam niue prata rigent, pontus fremit æſtuans procellis,
Clauſoſquè portu nauitas coërcet.
Qui ſenio premitur tectis latet aſſidens ad ignem,
Ac damna ſentit tranſeuntis æui.
Non lepores vrget canibus, neque capreas fugaces,
Doliſve piſces, aliteſve fallit;
Nec citharæ ſonitu gaudet, neque mollibus choreis,
Nec flore pexos implicare crines.
An recreet multa ſtomachum dape, poculisquè Bacchi
Addat refectus corpori vigorem?
Ingruit hinc potius tuſſis; caput impetit grauedo,
Seu crura languent, ſeu pedes laborant,
Tædia fert quoties illi dolor imminente mortis
Terrore, ſomnos dum fugat ſalubres:
Anne paret ſtatuas vel eburnea ſigna, ſeu tabellas
Pictas, & oſtrum ſericasquè veſtes?
Anne ſibi cupidè quærat maris Indici micantes
Conchas, & aurum vel Tagi, vel Hermi?
Non tamen hinc animus requiem hauriet, at magis magisquè
Cor ſæuientes excitabit æſtus.
Hæc meditans quid agam? tacito pede iam ſubit ſenectus,
Mentiquè curas oggerit moleſtas:
Mors tenebras inter properat cita, nec poteſt redire
Florens iuuentus verna ſicut hora.
Quid miſeros annos protendit, & vſque & vſque vanis
Mortale rebus ſe genus fatigat?

Cum ſemel occiderit vitæ iubar, itur ad tribunal,
Cui nil inultum, cuncta ſunt aperta.
Tunc nemo reuocare poteſt malefacta, nec iuuare
Periclitantem ſe piè gerendis.
Nunc licet erratis veniam mihi ſupplici precari
A Rege regum, ac temporis peracti
Effuſis lacrymis maculas lauere intus inſidentes.
Tu CHRISTE quæſo parce, tu benigne
Annue iam votis placabilis, & mihi petenti
Concede donis perfrui piorum.
Hac retinent artus me compede; tu reſolue nexus,
Tu ſarcinam, qua ſpiritus grauatur,
Amoueas; aliſquè leua, quibus auolans ad aſtra
Expers malorum te queam potiri.
Tu Deus vna mihi ſpes, lux mea, pars meæ ſuprema
Sortis: quid vltra flagitem vel optem?

AD CAROLVM
FRATREM
PHILAVTIA FVGIENDA.

QVàm pulchra blandè ſenſibus ingerunt
Externa noſtris ſe bona! purpuræ
Qui fulgor! vt formoſa pandit
Virgineum facies decorem!
Vt ardet auri ſplendor amabilis!
Vt ridet aulæ gratia regiæ!
Quot luxus indutus figuras
Attonitum trahit ore vulgus!

Proh

Proh, quis latentis ſemina toxici
Non hauſit imo corde! Cupidinis
Heu febre iactati proteruè
Tantalicis inhiamus vndis.
Heu quiſque rurſus, cui placidus fugam
Siſtens bibendum ſe liquor exhibet,
In fontis eluſus nitore
Effigiem ſequitur fugacem
Narciſſus alter: cæcus amor ſui
Vt obruit vim mentibus inſitam!
Vt fertur excuſsis habenis,
Libera quò rapuit voluntas!
Vt perdit omnes! ſæpè, quod expedit,
Humana neſcit cura capeſſere:
Intenta iucundis canorum
Imbibit Aonidum leporem, &
Non percipit, ſeu negligit aurea
Quæ ſenſa Pindus nectare condidit.
O te beatam, cui ſupremi
Samariæ mulier magiſtri
Audire vocem contigit: hydriæ
Oblita, lympham non cupis ampliùs,
Quæ pota non ſedat, ſed auget
Letiferum ſitientis æſtum.
Hæc frater æquis CAROLE *moribus*
Imbuta proles audiat. Integra
Nil mente maius: pars paternæ
Sortis erit ſatis ampla, Virtus.

PAX

PAX ALLOBROGICA.

MEntis verendum non acie minùs,
Quàm bellicoſi robore militis,
Quem nuper excepit ſuperbo
Maximus Eridanus triumpho;
Formoſa pennis quem ſuper aureis
Vexit profundum trans mare gloria,
Alpesquè, terrarumquè tractus
Præpete tranſiliens volatu;
En pace partâ PETRVS *ab exteris*
Oris reuertens, eximit Italis
Belli timores, & cupitam
Auſoniæ ſtatuit quietem.
En Roma curas pellit, & explicat
Frontem ſerenam. ſic maris æquora
Cedente vento conquieſcunt;
Tale nitet ſine nube cælum.
Pendebat anceps mentis, & anxius
CLEMENS *futuri, concita dum graui*
Europa bellorum tumultu
Perniciem pauet imminentem.
Quid moliatur? quid paret? inſtruit
Te PETRE *iuſſis, mittit & arduis*
In rebus expertus ſagacem.
Tu Rhodani celeres ad vndas,
Summi capeſſens grandia Principis
Mandata, tendis quâ violentior
Martis recrudeſcit furentis
Ira, nouas paritura clades.

Non te rapacis fluminis impetus ,
Non ater imber , non iuga montium ,
Niuesquè concretæ , nec auſter ,
Turbine præcipiti morantur .
Te mille votis , te prece proſequi
Non ceſſat altrix Roma , per Inſubrum
Fines agrorum tranſeuntem , &
Allobrogum gelidas per Alpes .
Intenta fixo Gallia lumine
Te ſpectat , & quas auribus hauſerat
Mirata virtutes in ipsâ
Fronte legit , meritasquè laudes .
Mox , qui feroces contudit hoſtium
Turmas , nec acris ceſſit Iberiæ
HENRICVS armis , efficaci
Eloquio tua ſe trahenti
In vota cedit : cedit & Allobrox ,
Quem fronte ſæuâ non potuit minax
Terrere Mauors , annuitquè
Heſperiæ dominator oræ .
Vt corda regum flectis ahenea ,
Grauiquè mulces bile tumentia !
En Roma toto geſtientem
Pectore lætitiam profundens ,
Dum te per Vrbem non ſine plauſibus
Ad Vaticanum purpureus Patrum
Deducit ordo , quid meorum
Maxima pars decorum , quid , inquit ,
Probata virtus , ſit licet arduum ,
Non ad ſecundum duxerit exitum ?
Quo te reuertentem triumpho ,
Quâ decorem tua facta pompa ?

Non, qui procaci garrulus obſtrepat
Clamore, circum milite cingeris;
Delata non viſuntur vrbes
Quæ referant ſimulacra victas.
At quiſque narrat, quam tibi gloriam
Addunt inermi Gallus & Italus,
Genteſquè, & vrbes, quas PHILIPPVS
Conſilio moderatur æquo.
Non hìc ſonantem compede Perſea,
Non hìc Iugurtham carceris obſitum
Squalore, non pulſum paterno
De ſolio video Syphacem.
Veſana ſed Diſcordia ducitur,
Quæ ſciſſa pallam, vinctaquè ferreæ
Nexu catenæ, claudicanti
Membra trahit propè nuda greſſu.
Poſt hanc recenti ſanguine ſordidum,
Et crine cano fert Odium pedem;
Dolensquè ſe loris reuinctum,
Dente manus lacerat cruentas.
Hinc Terror, atro corpore luridas
Diſcerptus alas progreditur, face
Subfultus extinctâ: nec amens
Liuor abeſt, ferus huic ceraſtes
Cor dente paſcit: filia temporis
Velata puro tegmine Veritas
Vultu reluctantem proteruo
Subſequitur, quatiens flagellum.

IN OPVS ROBERTI BELARMINI S. R. E. CARDINALIS

De Aſcenſione mentis in Deum.

SVmmi decorâ dum ſpecie boni
Hinc inde raptas diſtrahit inquies
Mortalium mentes, negatum
Struxit iter maleſana, frontem
Turris minacem nubibus inferens:
Mox præpotentis vi Sapientiæ
Confuſa, diuerſum ſonante
Eloquio ſtupidos repentè
Hærere fabros vidit, & irritis
Cæmenta votis vndique congeri:
Tunc Fama protendens volatum,
Quâ celebris rigat vnda Cirrham,
Sub fronde lauri nuntia ſubſtitit:
Hinc fabuloſis vera coloribus
Depicta promens, in Tonantis
Imperium Iouis irruentes
Inſanienti robore Pelion
Titanas Oſſæ imponere detulit,
Auſuquè conatos proteruo
Scandere ſidereas ad arces:
Aſt interemptos vindice fulminis
Flamma, ſolutis in cinerem artubus
(Eſſent vt exemplo ſuperbis)
Ludibrium iacuiſſe ventis.

Proh quanta denſis nox tenebris premit
Mortale pectus! diuitis hunc Tagi
Non explet amnis, fartus ille
Delicijs animum fatigat:
Hunc forma curis angit inanibus.
Quot pulchra fuco purpura faſcinat?
Quid? nónne poſtquam quiſque montes
Montibus intulerit, fatiſcet?
Tutum beatæ ſortis iter pede
Venaris? æui deſpice commoda
Præſentis, & clauſis fugaces
Illecebras oculis tuere.
Sopita ſomno lumina clauſerat,
Cùm vidit olim filius Iſaci
Vt ſcala ſe tollens ab imo
Aligerûm via trita plantis
Suprema cæli ſidera tangeret.
Huc nonne curru raptus ab igneo
Abiecit Helias amictum?
Pone graues animi tumultus;
Huc pura mentis lumina dirige:
Scalam recludit rebus in omnibus
Pulſis BELARMINVS *tenebris,*
Quæ gradibus ſuper aſtra tendit.
Dux ille per veſtigia CAROLI,
Cui vota fundit, quem decus Inſubrum
Miratur orbis, quem Senatus
Roma ſacrum veneratur aſtrum.

AD IOANNEM CIAMPOLVM

Eius erga virtutem ſtudium laudat.

AVreo virtus ſolio decora
Regnat, & regnum neque Gangis vnda,
Nec maris tractus poſitis columnis,
CIAMPOLE, claudit.
Hæc inextinctis radijs parentem
Imbrium nubem, tenebrasquè noctis
Negligit, miros & amoris ignes
Excitat ore.
Hac datum visâ ſemel ante pomum
Palladis formæ Paris annuiſſet,
Nec feris ſedes Priami iaceret
Diruta flammis.
Sat ſuo cenſu ſibi diues, extra
Se nihil Virtus cupit: hæc vel hoſtes
Placat iratos, ſociasquè nectit
Compede mentes.
Quem tot armatis pepuliſſe turmis
Romulum robur nequit, hæc peruſtâ
Vnius dextrâ potis eſt Etruſcum
Pellere regem.
Quem truci pugnax acies Quiritum
Marte non fregit, potuit minacem
Huius aſpectus ſcelus abnuentis
Flectere Pyrrhum.

Hanc

Hanc colit Pindi chorus; Hippocrenes
Phœbus hanc lymphis alit, vt perenne
Laureis frontem redimita ſertis
Viuat in æuum.
Mille poſt anni rapidos recurſus,
Delio quamuis iaculo peremptus,
Pegaſi ſacrâ rediuiuus vndâ
Teſtis Achilles.
Fallor? an Cirrhæ comitata cœtu
Palladis ductu tibi ſe videndam
Exhibet Virtus? viden vt coruſcat
Pulchrior aſtro?
Simplici prodit placitura cultu,
Nec genas ornat minio, nec auro
Impedit crines, cupiens oliuæ
Nectere laurum.
Abſit hinc coniux Iouis, & Cythere:
Carmen exultim ſonipes tubarum
Excipit, mentem tibi ſola mulcet
Inclyta virtus.



AD

AD IO. BAPTISTAM STROZZAM

Eius laudat animum æternitatis inhiantem bonis, & humana faſtidientem.

CVris ſolutum ruris in otio
Dudum beatam degere credidi
Te STROZZA vitam, dum canentem
Tuſcia te coleret, tuumquè
Inferret aſtris nomen; & aureo
Dum te cientem pectine dædalas
Teſtudinis chordas, ſilenti
Obſtupuit pater Arnus vnda.
At nunc videris iure beatior,
Qui pura ſolùm gaudia Cælitum
Reris. quid in terris rotamus
Siſyphio lapidem labore?
Nil vſque gratum, nec ſatias faui
Dulcem liquorem deficit: abditam
In rebus humanis vel ipſa
Miſcet amaritiem voluptas.
Inuecta curru candida ſi præit
Aurora, ſolis ſubſequitur iubar
Nox atra. naſcentem tuere,
Quæ vario micat ore, lunam:
Pars vna lumen fundit, & altera
Vmbrata mœret; nec vaga terminos
Vmbræ coarctat lux, coruſcum
Exerat, aut retrahat nitorem.

Fru-

Fruſtrà quietem quærimus anxij ,
Dum terra cæli nos tenet exules .
Quid cœna regali paratu
Prodiga , Sidoniusquè murex ,
Quid ſtructa prodeſt marmore regia ,
Seu quidquid auri congerit India?
Quod nuper aſciuit cupitum ,
Mox animus fugiet peroſus .
Quem ſæpè victis hoſtibus inclyto
Romam triumpho viderat inuehi ,
Oſtroquè præfulgentem & auro ,
Dalmaticis Dioclen in hortis
Faſtidientem mœnia Romuli
Vidit iuuentus Martia Thybridis ,
Mirata priuatum ſuperbos
Imperij poſuiſſe faſces .

AD GABRIELEM CHIABRERAM.

Carmina Virtuti parere immortalitatem.

NOn cuſpis enſis , ſceptraquè regia ,
Non fulgor auri , non gena floribus
Decora primæuis , nec aër
Tuſculus , aut Anienis ora ,
Lectove præſtans rore Calabriæ
Dum vernat arbos , non aqua Cluſij ,
Quæ manat Etruſco ſalubris
Fonte , diem volucrem morantur .

Le-

Letalis omnes impetit, omnibus
Immitis æquè, forfice quæ genus
Mortale funeſtans adurget
Atropos, horribiliquè vultu.
Quæ penna monſtrum Dædala fugerit?
Vel certa ferro dextra ceciderit
Cruore ceruicem fluentem?
Quæue trucem iaculantis arcu
Pythona Phœbi tela peremerint?
Tu laudis œſtro percita, vt alipes
Perſes per auras incruenta
Cæde potes iugulare, Virtus.
Non hinc, vt olim ſanguine Pegaſus
Cretus Meduſæ, gloria naſcitur
Innixa pennis, quæ volatum
Pandit ab Heſperijs ad Indos.
Hæc vna vates excitat inclytos:
Hæc vna fontem, qui iuga dicitur
Formoſa Parnaſſi rigare, &
Fundere nectareos liquores,
Non vnguis ictu Pegaſus elicit.
CHIABRERA teſtis tu mihi: Delio
Nam melle paſcit, recreatquè
Ingenij tua vena mentes;
Seu fabuloſi moribus inſeris
Inuenta Pindi, ſeu calamis canis,
Victricis aut plectro labores
Auſoniæ celebras, ducesquè.
Per te nec Aſcræ collibus inuidet
Flores, nec Ætnæ roſcida paſcua
Arnus, nec Iſmeni canorum
In vitreo cupit amne cycnum.

Per

Per te furentem comprimit Africum,
Iraſquè Nerei pectine barbitos
Pulſata compeſcit, comesquè
Doridis & Thethidis marinæ
Pimplæa Dircen Muſa Liguſticis
Mutauit vndis, & choreas agit,
Dum curuus in ſalſis canenti
Sternit aquis tibi terga Delphin.

AD FLAMINIVM FIGLIVCCIVM.

RESPONSIO

Ad laudes ſibi carmine attributas.

VT blanda flores floribus implicat,
Laudumquè pulchras Gratia carminis
Nectit coronas, quæ perenni
Fronde virent, capiuntquè mentes!
Hæc vera fictis miſcet, & vtraque
Perſuadet æquè: credere Dædali
Iubet volatum, dum per vndas
Carbaſæis veheretur alis:
Sic fluctuantis per maris æquora
Vectus triremi Bellorophon equi
Signo decora, per ſupremas
Creditus eſt equitaſſe nubes.
Suadela Thebas condit, & ædibus
Viros vagantes aggregat; attamen
Eſt dictus Amphion eburnæ
Saxa lyræ ſonitu mouere, &

Quod-

Quocumque vellet ducere. Pindarum,
Phœbi canora dum fide perſonat,
Multâquè dum ſublimis aurâ
Fertur olor, coluere Thebæ.
Tellus paluſtrem me tenet anſerem:
Quid me volantem concinit aſſeclam,
Pindiquè diffuſa colorat
Laude meum tua Muſa carmen?
Mutæ coruſcans luce Poëſeos
Viuis Apelles dicitur æmulos
Pinxiſſe vultus: dum loquaces
Pimpla ſuos tibi dat colores,
Formoſiorem pingis imaginem
FIGLIVCCE viui corporis inſito
Decore, celatisquè mendis.
Non ideò minûs eniteſcit
Illuſtris almo lumine gloriæ
Ars mira: ſeris quin mea poſteris
Tuos loquetur picta longè
Pulchrior effigies honores.



AD

AD AVRELIVM VRSVM ALEXANDROS FARNESIOS,

Alterum Belli, alterum Pacis artibus inclytum, celebrandos proponit.

IAm ſat decoris marmore fontibus,
Cultis & agris, iam ſatis ædibus
Mirè coloratis, & hortis
VRSE datum, ſtatuiſquè priſcis.
Te vecta bigis fama fugacibus,
Pallas ſonanti te ciet ægide,
Ad arma te Mauors, ad arma
Mæoniæ reuocant Camenæ.
Cur non ſorores carmina muſicæ
Dicant perenni conſona gloriæ,
Quam Dux ALEXANDER, Quiritum
Fulgida lux, columenquè Parmæ,
Rebelle ferri cuſpide Belgium
Subdens, triumphis adijcit Italis;
Nil arduum vitans, vt aris
Reſtituat veteres honores?
Non terret illum, quæ volat horridis
Hinc inde pennis plurima cædium
Globis in ignitis imago,
Seu rapidis ſaliens ab vndis.
Non acer illi Gallus equeſtribus
Turmis, cohortes non Batauæ truci
Mixtæ Britannorum phalangi,
Non validis inimicus agger

Munitus armis, non ratibus mare
Vires adaugens vndique prælium
Miſcentium atrox pertinaci
Robore, præripuere palmam.
Quàm ſæpè duro corpora deferens
Perempta ferro Scaldis inhorruit!
Quàm ſæpè Belgarum cruore
Terrifici maduere campi!
Quis cæſa narret millia militum,
Captas & arces? non ego deteram
Exilis incompto paratu
Ingenij, graciliquè auenâ
Laudes, ſonoræ voce cani tubæ
Dignas. peritus pectine tu lyram
Pulſare phœbeam, Patremquè
Dicere FARNESIVM *Senatus*
Spem Vaticani ſuetus, in vltimas
Telluris oras, & pelagi plagas,
Defer per auras vectus alis
Pegaſeis vtriuſque nomen.
Florente in vno pace, & in altero
Ardente bello, noſtra nepotibus
Proponit ætas, quod capeſſant
Eximium ſpecimen regendi.

PVGNA CARNIS ET SPIRITVS.

IN ILLA VERBA S. PAVLI,

Caro concupiſcit aduerſus Spiritum, Spiritus autem aduerſus Carnem.

Mortalis vitæ varias dum Spiritus inter
Vices in atro corporis
Carcere clauſus agit,
Iugiter ancipitis premitur diſcrimine pugnæ,
Quam Senſus infert blandiens,
Et tegit arte dolos:
Quæ magis oblectant, oculis quæ pulchra videntur,
Quidquid iuuentam pellicit,
Exhibet, & celebrat.
Nam Siculis extructa parat conuiuia menſis,
Texit corollas floribus,
Spargit odore comas;
Ingerit & pateris generoſi dona Lyæi,
Quæ prela mittunt Celtica,
Seu iuga Pauſilypi;
Aut celebres promunt Gandulphi in colle racemi,
Qui dulciora Maſsico
Vina liquore ferunt:
Conuiuasquè lyræ ſonitu, puerisquè canentis
Demulcet ore muſico,
Exhilaratquè iocis;
Auribus inſinuans laſciuæ gaudia formæ,
Interſerit licentiam,
Audet & omne nefas:

Diuitias auro cumulat, pompaſquè miniſtrat,
Et nititur mores probos
Frangere delitijs.
Liuorem, rixamquè parit, quæ iurgia miſcent;
Hinc orta ſæpè ſanguine
Polluit ira manus.
Cum Ratio ſatagit prauos auertere mores,
Tunc Senſus; aptius pijs
Moribus eſt ſenium,
Interea placidè viuentes luſibus, inquit,
Demus iuuentam, quæ citò
Interitura fugit.
At contra validis lædi ſe Spiritus armis
Intelligens fit obuiam, &
Seria dicta refert;
Me Pater omnipotens cæleſti condidit aulæ,
Redemit affixus Cruci
Me famulum Dominus:
Proh ſcelus? hiſce Dei donis ingratus abutar,
Meæ ſalutis immemor?
Illecebraſquè ſequar,
Quas fallax perhibet Senſus? nitarquè caducis?
Damnum peracti temporis
Collacrymare decet,
Crimina quem fœdant, culpæquè abſtergere labem.
Heu præterit breuis dies
More fugacis auis:
Actutum veniet celeri mors atra volatu;
Quis nouit an ſe ſoſpitem
Craſtina lux videat?
Deditus hic vetitis nec lætus viuit, at ipſi
Sibi grauis re quapiam
Semper anhelus eget.

Qui

Qui quod abeſt optat, metuatquè & ſperet oportet:
Ingensquè ſit licet metus,
Spes tamen vſque manet,
Quæ cruciat mentem, & vitiorum fomite perdit.
Virtutis eſt parens labor,
Cui Deus addit opem.
Non leuat angorem vitæ ſibi deſide cultu,
Non otio requiem parat,
Quam ſibi propoſuit,
Non animo curas euellit inertia: verum
Fert vna gaudium pio
Parta labore quies;
Hanc manet æternùm cæleſti luce beandam
Nil expetens tranquillitas,
Omnibus aucta bonis.

ADVLATIO PERNICIOSA.

CVm Luna cælo fulget, & auream
Pompam ſereno pandit in ambitu
Ignes coruſcantes, voluptas
Mira trahit, retinetquè viſus.
Hic emicantem ſuſpicit Heſperum,
Dirumquè Martis ſidus, & orbitam
Lactis coloratam nitore;
Ille tuam Cynoſura lucem.
Seu Scorpij cor, ſiue Canis facem
Miratur alter, vel Iouis aſſeclas,
Patriſue Saturni, repertos
Docte tuo Galilæe vitro.

At prima ſolis cùm reſerat diem
Lux orta, puro Gangis ab æquore
Se ſola diffundit, micansquè
Intuitus radijs moratur.
Non vna vitæ ſic ratio genus
Mortale ducens pellicit: horrida
Hic bella per flammas & enſes
Lætus init, meditans triumphos.
Eſt, pacis ambit qui bonus artibus
Ad clara rerum munia prouehi.
Illum Perüanas ad oras
Egit amor maleſuadus auri.
Hunc ſumptuoſus dum Siculæ iuuat
Menſæ paratus, ſpes alit aleæ
Mendacis, ac ſundis auitis
Exuit, & laribus paternis.
Nil eſſe regum ſorte beatius,
Mens & cor æquè concipit omnium,
Quos larua rerum, quos inani
Blanda rapit ſpecie cupido.
Non ſemper extrà quod radiat iubar,
Splendeſcit intrà: reſpicimus nigras
In ſole (quis credat?) retectas
Arte tua Galilæe labes.
Sceptri coruſcat gloria regij
Ornata gemmis; turba ſatellitum
Hinc inde præcedit, colentes
Officijs comites ſequuntur.
Luxu renidet ſplendida, perſonat
Cantu, ſuperbit delicijs domus:
Sunt arma, ſunt arces, & aurum:
Iuſſa libens populus capeſſit.

At ſi recludas intima, videris
Vt ſæpè curis gaudia ſuſpicax
Mens icta perturbet. Promethei
Haud aliter laniat cor ales.
Cui ſenſa mentis prouidus abdita
Rex credat? aut quos cauerit? omnium
Sincera, ſeu fallax, eodem
Obſequio tegitur voluntas.
Fugit potentum limina Veritas:
Quamquam ſalutis nuntia nauſeam
Inuiſa proritat, vel iram:
Sæpè magis iuuat hoſtis hoſtem.
Ictus ſagittâ Rex Macedo videt
Non eſſe prolem ſe Iouis. irrita
Xerxem tumentem ſpe trecentis
Thermopylæ cohibent ſariſſis;
Docentquè fractum clade, quid aulici
Sint verba plauſus. Vt nocet, vt placet
Stillans adulatrix latenti
Lingua fauos madidos veneno!
Hæc in theatri puluere barbarum
Infecit atro ſanguine Commodum,
Probriſquè fœdauit Neronem, ac
Perdidit illecebris vtrumque.
Artes nocendi mille tegit dolis
Imbuta: Quis tàm lynceus aſpicit
Quod vitet? intentus canentis
Mercurij numeris, ſopore
Centena claudens lumina, ſenſibus
Abreptus, aures dum vacuas melos
Demulcet, exemplum peremptus
Exitij graue præbet Argus.

PAVCI PIETATIS VERI CVLTORES.

QVàm paucos probitas, & ſtudium recti habet aſſeclas?
Sincero Pietas non colitur pectore; pleraque
Apparere ſacro pars hominum dedita cultui
Virtutem ſimulans dum ſtudet, vt nequitiam tegat:
Nil vltra ſatagit: ſæpe dolis omne mouet nefas,
Quærens fingere quicquid populo imponere credulo
Eſt aptum. Caueas qui placidos ſe magis exhibent,
Ducentes fore ſat flagitij dèdecus abdere:
Fallunt illecebris, fronte, oculis pollicitam fidem.
Non oris ſpecies intuitum deijciens humi,
Et quæ ſe reprimens compoſitis vox loquitur modis,
Sed verax animus, quem decorat moribus integris
Incorrupta fides, & maculæ neſcia Caritas,
Almæ dat Pietatis ſpecimen laudibus inclytum,
Quas non imminuit liuor edax, obterit aut dies.
Ne fallare; Pios crede, operis quos probat exitus.



RE-

RECTI STVDIVM,
ET VERA PIETAS

Non ſolum colenda, ſed etiam cum vitæ diſcrimine propugnanda.

INtegra mens æqui nunquam de tramite flectens
Innocuum per iter
Pergit, & aduerſis generoſa fronte reſiſtit;
Percipienſve dolos,
Quos placido nectit plauſu vox garrula, nullis
Vincitur illecebris:
Non ætas, non ſexus obeſt, non blanda voluptas,
Horribileſve minæ:
At quoque, ſi ſit opus, conſtanti pectore vitæ
Summa pericla ſubit.
Tres pueri Iſacidæ, quorum data corpora flammis
In Babylonis agro,
Et fugiens inſtans damnum Suſanna pudoris,
Inſidiasquè ſenum,
Sint dictis teſtes; mulier fortiſſima Iudith,
Expoſitusquè feris
In ſepto Daniel, clauſusquè in carcere Ioſeph,
Cum dominæ illicitos
Abnuit amplexus: alij, quos intulit aſtris
Relligionis amor,
Effuſusquè Dei ſacro pro nomine ſanguis,
Vos ego prætereo.
Nos Eleazari præclarâ morte perempti
Sat pia verba monent,

Quam

Quàm præſtet recti ſtudio mens neſcia culpæ,
Propoſitiquè tenax.
Nunc ego ius violem diuino iugiter, inquit,
Deditus obſequio?
Nunc ſenio fractus peccem? nunc numine læſō
Regia iuſſa ſequar?
Quod comedam poſitas, fruſtra ſuadetis amici,
Quas licet eſſe dapes,
Vt vetitis veſci credar; ſic fingere noxa eſt,
Eſt ſimulare nefas:
Exemplo ne fortè meo decepta iuuentus
Peccet: obire libet.
Dixit, & impauidis virgas hinc inde parari
Aſpiciens oculis
Ad ſæuum interitum lætus properabat, ad ædes
Ceu noua nupta viri.

IN TORPOREM.

LActe manantes fluuiōs canoro
Euehit plauſu citharæ, beata
Aurei gaudens celebrare ſæcli
Munera Pindus.
Tritico glandem ſiliquasquè præfert:
Melleo quercus grauidas liquore,
Spontè naſcentes ſegetes ab aruis
Carmine iactat.
Fictio fulgens minio faceſſat:
Hæc rudes mentes, animosquè molles
Fabulæ dictis trahit, otiumquè
Laudibus effert.

Vera

Vera, quæ proſint canimus: fauorum
Artifex cellas apis elaborat:
Sedulum tellus ſata per laborem
Fundit ariſtas.
Herbidis paſtor pecudes in oris
Curat; hinc potæ redeunt ab amne,
Et ferunt mulctris grauiora puro
Vbera lacte.
Germinat tellus inarata vepres:
Qui caret motu, vitiatur aër;
Mens nocet torpens, velut vnda tetro
Putrida cœno.
Cui labor frontem decorauit auro,
Teſtis eſt Dauid, ſolitus leonem
Dexterâ, & duræ ſilicis gigantem
Sternere iactu.
Mox enim ſegnem requiem ſecutus,
Ius maritalis violans cubilis,
Vt notam probri tegat, innocenti
Sanguine fœdat.
Inclytum virtus opus eſt laboris;
Huius impulſu petit aſtra. mores
Deſides vita; fuge delicatæ
Otia vitæ.
Crapulæ, & pigri ſoboles Soporis,
Quem ſinu Luxus fouet, & Voluptas
Educat firmans; comes it quieti
Torpor inerti.
Atterens vires animi, decorem
Gloriæ temnit; ſtudium peroſus,
Quo parat laudum celebres triumphos
Viuida Virtus.

Lætus indulgens genio iociſquè,
Perſtat aduerſus vigilem laborem;
Quotquè Virtutis ſolium tuentur,
Perdere tentat.
Quo iacet Torpor magis otioſus
Ingerens prauis alimenta curis,
Pungat infeſtâ ſcelerum phalange
Acrior hoſtis.

AD ANIMI PRAVIS
AFFECTIBVS INHAERENTEM.

QVid luxu, faſtuquè tumes, & auarus aceruas
Diuitias? ortus mente diem recole;
Ex vtero matris prodis in luminis oras
Infirmus, lacrymas nudus, inerſquè iaces:
Vis tibi nulla ſubeſt vitæ, ratiouè tuendæ,
Vagitu ſolùm pro prece poſcis opem.
Hinc lactis laticem nutrix ex vbere præbet,
Et cunæ ſtrato membra tenella fouent.
Intereà creſcens firmatur viribus ætas,
Ac natura notas detegit ingenij.
Hìc patris monitis opus eſt, & voce magiſtrâ,
Ne mens obliquum deuia carpat iter.
Virtutem eximijs celebrari dotibus audis,
Cui comes it verus relligionis amor.
His hominem gradibus ferri, quibus atria cæli
Scandit, vbi degunt quos beat alma quies.
Attamen illecebras ſenſus plerumque ſecutus
Vtilibus præfers quæ nocitura placent:

Nam

Nam ſenſim caperis deluſus imagine recti,
Quæ ſcelerum incautum trudit in omne genus.
Irrequietus agis vitam, titulisquè decoris
Ornatus genio deliciiſquè vacas:
Indulgenſquè epulis nocturnas protrahis horas,
Atque die ſtertens ocia longa teris.
Egregiis inhias formis: temerarius audes
Omnia; nil reris, ſi libet, eſſe nefas:
Ignibus inſanis flagras, & percitus oestro,
Quo Venus exagitat, quæque pericla ſubis:
Non probrum noxamuè caues; non iura pudoris,
Dum ruis in præceps, te cohibere valent.
Quid muliebre decus refert, an diuitis auri
Fulgorem, & pompas ambitionis ames?
Impetit hinc animum terror, ſpes allicit illinc,
Tequè trahunt prono deteriora pede:
Et rerum ancipites ſatagens auertere caſus
Sæpius accerſis damna, graueſquè vices.
Niteris en bello veteres protendere fines,
Siue quod eſt partum vi retinere dolis:
Non ratio mouet arbitrium, tua ſola voluntas:
Non ius, non pietas: eſt tibi nulla fides.
Congeris & prædas, & flammis oppida vaſtas,
Quaſquè patras paſſim cædibus arua madent;
Non ditio tamen aucta poteſt ſedare furorem,
Nec quidquid tellus & maris æquor habet.
Non ſanat chiragram gemmis compactus & auro
Anulus, aut podagram ſerica texta leuant.
Quæ decor eſt fronti non prodeſt purpura menti,
Et cumulant curas quæ cumulantur opes.
Et cordis requiem turbant, gliſcenſquè cupido
Æſtuat, vt ventis flantibus vnda maris:

Angeris infelix, & iugi febre laboras,
Viſcera quæ torret, membra tremore quatit:
Ante obitum diri pœnis cruciaris Auerni,
Dum motus animi nocte dieque premunt:
Non adeo (inuentis libeat ſi credere Pindi)
In medio illuſus Tantalus amne ſitit:
Sic indeficiens Tityi iecur exedit ales,
Siſyphiasquè manus decipit vſque lapis.
Negligis hæc veluti laruas? Epulonis in æſtu
Inſinuans verum pagina ſacra docet.
Actutum quoties nos admonet adfore tempus,
Quo tenebris vaſtam contegat horror humum;
Sidera deficient, ſol luce & luna carebunt,
Fluctibus & fractis infremet oceanus,
Omnia nutabunt triſti perculſa tumultu,
Areſcentquè tubæ territa corda ſono.
Nubibus è medijs CHRISTVS, non Æacus inter
Tartareas vmbras, puniet igne reos.
Quæ facies miſeranda loci? qui fletus, & angor?
Hinc fera flamma furit, ſæuit & inde gelu:
Ingruit huc atrox mixto cum ſulphure fulgur,
Quod mare, quod tellus concipit horribile.
Vera loquor certus venturi nuncius æui,
Non ea quæ ficto carmine Cirrha canit.
Non mea ſed refero cœleſtis dicta magiſtri;
Audeat an quiſquam non perhibere fidem?
Æquales ortu viden vt ſint diues inopsquè
Ac obitu, terræ clauſus vterque ſinu?
Moribus abſimiles fiunt, rationis & vſu:
Diſparis hinc illis pars quoque ſortis erit.
Non eſt noſſe ſatis: prauis quid ſenſibus hæres?
Aſsiduè tecum quod mediteris habes:

Rurſus

Rurſus ero putri factus de puluere puluis.
Nudus in exortu, nudus in interitu.
Quàm citò vita perit! breuis eſt terrena voluptas,
Æternùm ſontes pœna luenda manet.

CONTRITIONIS A DEO DONVM PETIT.

QVis iuges oculis lachrymas, riuumquè fluentem
Det capiti, vt culpas nocte diequè fleam?
Quis gemitus inſtar viduatæ turturis ori
Sufficiat? cordis quis mihi demat onus?
Opprimor heù ſcelerum lethali mole grauatus,
Nec mens ægra ſuum percipit exitium!
Infelix quid agat tenebris circundata neſcit:
Te ſine CHRISTE malis non patet effugium.
Te ſine torpet iners peccator, & hæret in imo
Quo ſenſus cœno detinet implicitum.
Tu ſolus potis es languenti ferre ſalutem,
Quæ ſæui ex Erebi faucibus eripiat:
Tu miſero fer opem, clemens compeſce minacem,
Quam ſibi vindictam crimina fœda parant:
Te peccans, fateor, lædi, nec lædere parco;
Sic vſus vires deterit arbitrio.
Hei mihi quæ feruet mortali in corpore pugna,
Vt videar cogi damna pudenda ſequi?
Tu DEVS omnipotens animum caligine purges,
Mequè tuæ doceas lucis inire vias,
Quas vltro dolor aſſumptus pro crimine pandit;
Hinc nihil eſt, tutum quod remoretur iter.

Cur ego te flagris cœſum, dumiſquè reuinctum
Quod tibi manauit CHRISTE cruore caput,
Affixumquè Crucis præduro in ſtipite lugens
Non recolo turpem te ſubijſſe necem,
Vt genus humanum pœnas euaderet Orci
Ad requiem euectum quæ ſuper aſtra beat?
Cui non commoueat dirum præcordia lethum,
Dum cauſam noſtrum cogitat eſſe nefas?
Nos odiſſe decet noxas, tactoſquè dolore
Suppliciter veniam poſcere flagitijs.
Tu noſtris igitur votis adlabere mitis
CHRISTE precamur, opus nos iuuet eſſe tuum;
Inijce tu recti ſtudium, largire dolorem,
Quo ſine mors ſequitur, perpetuuſquè dolor:
Inſere tu cordi mœrorem, ſuggere verba,
Quæ facilis pronis auribus excipias.
O vtinam ſaltem doleam non poſſe dolere,
Eq; meo cædat pectore durities:
Fac vt pœniteat ſcelerum, vitamquè peroſus
Præteritam, vera te pietate colam;
Et veteres abigens mores tibi deditus vni
Viuere, nunc dicam, Spiritus inſtituit,
Deflenti ſiquidem tranſacti temporis annos,
Quos in nequitia præterijſſe videt;
Dum gemit illatum damnum, vitatquè quod inſtat
Fit validè conſtans hinc dolor, inde labor.
Sic vitij tenebris deterſa è mente fugatis,
Nouit quos nectunt gaudia vana dolos.
CHRISTE fac vt gradiens iuſtorum in tramite pergam:
Tu mihi principium, tu mihi finis eris.

PROSOPOPEIA
B. M. MAGDALENÆ
PECCATOREM DOCENTIS POENITERE.

SOmnia ſectanti, vanæquè cupidinis vmbras
Obrepit tacito cana ſenecta pede,
Corporis attenuans robur, ſenſuſquè vigorem.
Quàm citò non remeans occidit orta dies!
Sæpius hinc mentem lethi properantis imago,
Et ſeries vitæ ſegniter acta ſubit.
Hæc inter mihi tu Marthæ SOROR alma videris
Tradere, quæ ſontem pœnituiſſe monent.
Peccatrix noui ſcelerum diſſoluere nexus,
Dum CHRISTO lacrymis obſequioſa lito;
Non adipem vituli pinguis, pecudumquè cruorem
Ob culpas vltrix Numinis ira ſitit:
Numquid eget donis hominum, qui condidit aſtra,
Quidquid alit tellus, claudit & vnda maris?
Diligit in nobis ſinceri cordis amorem,
Quod rectis decoret moribus integritas.
Quin etiam medici partes ſibi ſuſcipit, ægros
Vt curet Domini conciliandus amor.
Cor viden vt Petri penetranti luminis ictu
Sauciet, & ſanet quà tumet vlcus hians?
Abluit is plorans contractam in pectore labem,
Ac meditans IESVM nocte, diequè gemit.
Fundat ab ore preces, aſſumat ſpontè dolorem:
Quem delere iuuat crimina, flere iuuet;
Sunt animi ſanguis lacrymæ, quas elicit angor.
Expiat hic noxas victima grata DEO,

Qui retegens menti lucem quam Gratia defert,
Dexter adeſt, vires firmat, & auctat ope.
Hinc amor exoritur veræ Pietatis, & vltrà
Nil ſupereſt illi quod petat, aut cupiat.
Nam ſpe præcipiens æternæ gaudia ſortis
Fallaces odit corporis illecebras;
Hoc odio vtilius quicquam neque ſanctius eſſe
Percipit, vt Domini poſſit amore frui.
Teſtis ego quondam terreſtri compede vincta,
Quæ ſpretis opibus, deliciïſquè procul
Exiguo degens præcelſæ rupis in antro
Fontano latice, & vilibus alta cibis,
Ac cultu vitæ ſolito mortalis abacto,
Dum IESVS recolo compatiorquè necem;
Et noctes inſomnis ago, lacrymaſquè profundo,
Ac mihi cor pœnis languet amantis amans,
Angelicis humeris tenues elata per auras
Sidereæ ſubiï limina ſæpe domus:
Hinc ſuperûm è cœtu repetenti munia terræ
Leniït iniectas mors obeunda moras:
Vrgebam hanc precibus, tundens & membra flagello
Præteriti culpas temporis increpui,
Iugiter indolui, fuerat lugere voluptas,
Lætantiquè animo ſum mihi viſa queri:
Sæpius interea dixi; tàm dulcis amanti
Si labor eſt, quid erit percipienda quies?
Nunc fruor aſpectu Sponſi cœleſtis, & omni
Me beat æternùm lux cumulata bono.
Sic ait; ò cœlo mulier gratiſſima fletum
Da clemens oculis, qui mea corda lauet:
O vtinam mentem IESV tuus excitet ignis;
Pigra iacet: votis annue: ſubde facem.

FACI-

FACILIOR VIA VIRTVTIS QVAM VOLVPTATIS.

ARdua quæ ſacram Virtutis ducit ad ædem
Non adeo via ſentibus horret,
Non adeo ſaxis greſſum ſalebriſquè fatigat,
Vt ſenſus ſibi fingit inertis.
Nam vitij qui decliui cum tramite confert,
Difficilem minus eſſe fatetur.
Inſpice quanta pati cogat formoſa puellæ
Cui facies cor macerat igne:
Seu cruciat ſtimulis auri veſana cupido,
Aut faſtu grauis ambitus vrget.
Ad poſtes dominæ quoties cum decidit imber
Nocturnis vigil accubat horis?
Vel cæſus metuit perimi veniente marito,
Siue truci riualis ab enſe?
Iurgia quid foribus clauſis rixasquè coortas
Commemorem, fœdamquè repulſam?
Diuitijs inhians extremas fertur ad oras,
Per tumidum mare perquè procellas,
Terrificos inter ſcopulos, ſæuoſquè per hoſtes,
Quos animat ſpes impia prædæ.
Angitur infelix aulam luxumquè ſecutus,
Dum cumulat diſpendia curis.
Hoſtiles acies inter qui prælia miſcet
Laudis amans famæquè decorem,
Vt celebrem quærat clari ſibi nominis auram,
Pulchra petit per vulnera lethum.
Cœtera de genere hoc multis non perſequar: vlla
Non eſt abſque dolore voluptas

Rebus in humanis; aliquid cupit indiga ſemper,
Et properè peritura fatiſcit.
Occidit hanc ſectans, miſerè plectendus Auerni
Supplicijs & morte perenni.
Omnibus hiſce procul neglecto turbine rerum
Non metuit diſcrimina vitæ
Virtutis veræ cultor, nihil extera ducit,
Deditus huic quam diligit vnam.
Dum ſuperûm fauor adſpirat felicibus auſis,
Et robur rationis adauget,
Comparat optatæ requietis dona, vigorem
Ex ſe, non aliunde requirens:
Hoc motus animi ſubigit, quos excitat ira; &
Blandimenta cupidinis arcet.
Nec timet ærumnas, nec iniquæ tempora ſortis
Protectus pietatis ab armis.
Cum precibus noctes gemituquè & fletibus actas
Melliflua dulcedine condit:
Hanc haurit ſecum Domini benefacta recenſens,
Percipiendaquè gaudia cæli.
Dulcia ſunt illi CHRISTI pro nomine probra,
Duri epulum ſunt iuge labores.
Iamquè ſibi gaudens, mentiſquè euectus ab alis
Cælicolûm ſe cœtibus infert.
Attamen heu paucos virtus ſibi iungit amantes:
Conſtanti ſiquidem pede rectum
Non ſequimur per iter rationem luce coruſcam,
Sed cæcum auia per loca ſenſum:
Qui blandè alliciens ritu fallacis hyænæ
Vmbrifero nos decipit antro;
Hìc ſenſim tenebris mens oblectatur, & ægra
Luminis obliuiſcitur vſum.

PRO

PRO ADVERSITATIBVS ARCENDIS

HYMNVS AD DEVM.

Vrbes dira per Italas
Excurrens miſeris modis
Vexauit populos fames.
Squalent ah ſteriles agri
Raptis morte colonis!
Non vnum exitij genus:
Quot Mars efferus abſtulit?
Quis non flens memoret feras
Cædes, aruaquè lugubri
Paſſim infecta cruore?
Heù vis peſtiferæ luis
Quot ſtrages dedit? horreo
Mœrens dum recolo; quati
Mentem, membraquè ſentio
Conſternata pauore.
In luctu gemit Auſonum
Pars omnis propè; nec datum
Pœnarum ſatis; ignibus
Flagrans ecce Veſuuius
Campos vndique vaſtat.
Denſis æthereas plagas
Fumi nubibus occupat:
Bombos more tonitrui
\# Naples *Edens, Parthenopes domos,*
Et latè loca quaſſat.

Funeſtos

Funeſtos cineres vomit,
Flammas inuehit igneo
Mergens oppida vortice:
Hoc rurſus furit, & Maris
Pugnam fluctibus infert.
Spirans longiùs Africus,
Sæuo flamine noxios
Importat cineris globos.
Monſtro percitus Appulus
Letho proximus horret:
Horret Dalmata, ſuſpicans
Extremam exitij diem
Inſtare. His Latium ſolum
Subducis vicibus DEVS,
Et parcis bonus Vrbi.
Quî reddam tibi debitas
Grates, Rex ſuperûm iubar?
Te iugi facilem prece,
Te votis adeo: noua
Nos diſcrimina terrent.
Armis hoſticus impetus
Oras Vindelicas premit,
Complens omnia cædibus,
Viciniſquè minas parat,
Vincla, incendia, clades.
Tu VIRGO meritam DEI
Iram comprime: conſcios
Vrget nos ſcelerum cohors:
Hæc nobis magis, hoſtium
Quàm ſint arma, timenda eſt.
Rerum conditor omnium,
Rex æterne ter optime,

Qui

Qui terram regis ac mare, &
Cæli ſidera temperas,
Noſtras excipe voces.
Obliuiſcere criminum,
Clemens parce precantibus,
Da natis veniam PATER,
Tantis pone modum malis,
Noſtris annue votis.
Dele vindice dexterâ
Hoſtiles acies, agit
Quas in nos furor impius:
Audi, te pueri vocant,
Intactæquè puellæ.
Nobis dexter ades: piæ
Te flectant lacrymæ. tuâ
Fidentes ope, bellicas
Vires temnimus hæreſis,
Nulla aduerſa timemus.

ADHORTATIO
AD BELLVM SACRVM.

Vidimus Italiæ campos feralibus armis
Vaſtari, & ſæua cæde madere ſolum.
Cladibus oppreſſas vrbes, populoſquè perire
Eſurie extinctos, peſtiferaquè lue:
Abductis regio bobus viduata colonis
Squalebat denſis obſita penè rubis:
Dum rotat ambabus manibus mors horrida falcem,
Aggerat & paſſim funera funeribus;
Nullus erat ſiccis oculis, plorabat ademptos
Quiſque ſuos, ſociam vir, mulierquè virum;
Natorum pia turba patres, prolemquè parentes,
Mœrebat tellus tecta cadaueribus.
Armorum vt ſtrepitus noſtris procul eſſet ab oris,
Fundebant omnes vota preceſquè DEO.
Poſcebant culpis veniam, pacemquè rogabant
Poſſe rati reliquis ſic ſupereſſe malis.
Audijt Omnipotens gemitus, voceſquè precantum:
Peſtis abit; frugum copia, paxquè redit.
Attamen Arctois prorumpens nuper ab oris
Danubij vaſtat Martius arua furor:
Vindelicas populatur opes, euerſaquè delet
Iniectis facibus templa, ſacrasquè domos.
Iamquè minax Italas prædari cogitat vrbes,
Sed ſcelus auertit prouida cura DEI.
Dum paribus pugnant animis vtrinque phalanges,
Et vario caſus vulnere miles obit,

Got-

Gotticus ecce cadit duro rex ſaucius ictu,
Sic Erebi limen trans Styga vectus adit.
Interea ſparſæ redeunt ad ſigna cohortes
Cæſaris, & rurſus bella mouere parant.
Denique poſt varios caſus Rex inclytus heros
FERNANDI ſoboles accit ad arma duces.
Inſonat extemplo lituus, clangorquè tubarum;
Inquè feros hoſtes agmina denſa ruunt.
Occurſant equitum turmæ peditesquè ſariſſas
Obtendunt, ſurgit mortis vbique metus:
Fit pugnæ facies atrox, ferroquè viciſſim
Se perimunt, fuſo terra cruore natat.
Hoſtiles fugiunt acies, victorquè triumphat
CHRISTE tuus miles, captaquè ſigna refert.
Vicit io Cæſar, fauſtis & gaudia cœptis
Spes augens pacis publica vota fouet.
Optatos tamen euentus Diſcordia turbat,
Iamquè piæ mentes damna futura timent:
Quæ rapiunt animos cupido molimina motu
Quos decorat CHRISTI nomen, & vna fides?
Nulla queunt veſtros diſcrimina lædere fines,
Si vos vnanimi fœdere iungat amor.
Coniugij vinctos nexu vos publica flectant
Commoda: quò tandem vos grauis ira trahet?
Percipit hæc prono ſenſu, gaudetquè tyrannus
Thracius, & noſtris incubat vſque malis;
Igniuomas aptat puppes, meditatur & arma
Chriſtiadûm toties pernicioſa plagis.
Nunc etiam Solymis arcet, ſacroquè ſepulchro,
Qui vera CHRISTVM relligione colunt.
Nec repetunt ſegnes armis venerabile templum;
Quin ſe diſſidijs, & ſua regna terunt.

Prouocet Ambraciæ memores nos gloria palmæ:
Sentiat & noſtras Biſtonis ora manus.
Nos armet pietatis amor, roburquè miniſtret,
Vt meritas pœnas gens inimica luat.
Fac precor ò DEVS, vt coëant in fœdera Reges,
Fidenteſquè tua nos tuearis ope:
Hæreſis infeſtas frangat tua dextera vires,
Diſsipet & Turcas, Odryſiaſque rates.
Tu DEVS omnipotens iuſti ſis ſanguinis vltor,
Perde truces hoſtes, qui fera bella volunt.

LAVS DEO.